

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (1997) 1988 GEGUŽĖ-MAY 31

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Svarbi sritis

Išėivijoje mes tegalime išsilaikyti, vienas kitam rankas padavę. Kasdieninės aplinkos įtaka nejučiomis išrankioja ne sujungtus, bet pavienius asmenis. Toji nematoma, bet stipri ranka, ne mirusi, bet dar gyva, pajėgų ir saviesiems reikalinga jau ne vieną nusivedė nežinia. Tačiau ji daug mažiau laimi grupėse, kur ugdomas pasipriešinimas ir branginami kitokie, dažnai mums vieniems nesuprantami idealai. O jų palaikymui yra būtinas susiorganizavimas. Būtinai tasai lietuviškas gyvenimas tame didžiajame gyvenime, pilname gerovės, laisvių ir priešingumų.

Bet tas savasis gyvenimas neatsiranda savaime. Reikia pastangų, ir tai kartais labai didelių, kad įsiai egzistuoti, klestėti ir atliktų jam skirtus uždavinius. Ta linkme pati pirmoji pastanga yra lietuviškoji šeštadienio mokykla, apie kurią šiandien gal jau ir liūdniau šnekama. Visais požiūriais ji lyginama su taja, kokia yra buvusi prieš porą dešimtmečių ar dar anksčiau, kai ir mokslo lygis, ir mokytojų pasiruošimas liuanistikai, ir mokinių kiekiai nekėlė rūpesčių, bent jau tokių, apie kokius dabar kalbama. Bet kaip ten bebūtų, kokie pasigraudinimai mus beapimtų, vis dėlto savoji mokykla atlieka dar ir šiandien vieną iš tų pagrindinių jai skirtų uždavinių, būtent – ji ir toliau ugdo savitarpį lietuvišką bendrumeniškumą. Tik savoje mokykloje lietuviškai suartėja, susidraugauja. Juos suriša specialūs užsiėmimai, kokių kasdieninė mokyklų neturi. Jie nejučiomis skiepiasi tautinė tapatybė, tolydžio brėstančią, stiprėjančią ir nebeslepiamą. Atvirksčiai – kilmės saknys tampa reikšmingu ir mielu papildiniu asmens charakteristikai ir ne vienu atveju – pasididžiavimu, kad krašto mozaikoje gali žerėti ryškia ir aiškiai kalbančia spalva.

Mokslo metams baigiantis ir vasaros atostogoms artėjant, verta būtų peržiūrėti, kas dar geriau darytina, kad savasis bendrumeniškumas stiprėtų, kad jis būtų naudingas tinkamam savos tautybės atstovavimui bei atlikimui visų uždavinių, kuriuos ateity reikės spręsti. Nors mūsų mokiniui labai svarbu, kiek ir kokių liuanistinių žinių įsigijo, vis dėlto nemažiau svarbu, kaip jis ar ji lietuviškame sąmoningume sustiprėjo, kaip įsisavino poįtį, kad yra vyresniųjų pamainos gretose, kaip suprantą okup. Lietuvos padėtį ir kaip jautrus tapo lietuviškiems reikalams, kiek įstengė atsiseikėti politinės brandos, leidžiančios teisingiau vertinti įvykius, ypač tuos, kurie vienaip ar kitaip liečia ir tėvų žemę.

Lietuviško bendrumeniškumo ugdyme ne paskutinę vietą užima ir jaunimo organizacijos, ypač jų organizuojamos stovyklos, kur uždaras pasaulis visus nors trumpam suglaudžia tų pačių užsiėmimų, nuotykių, romantiškų akimirkų ir pramogavimų rėmuose.

Visada džiaugiamės matydami lietuviškame gyvenime naujų ir jaunų veidų. Jie būtini ir neišvengiami, nes praieitis, nors ir labai brangios, niekas nebesugrąžins. O ateitis priklauso tiems, kuriuos vyresnieji užsiaugino. Natūralu, kad senimo ir jaunimo požiūriai daug kur skiriasi. Kaip kitaip galėtų būti? Juk tai buvo ir prieš šimtą metų, kai ūkininkaitis ginčydavosi su tėvu dėl naujų padargų įsigijimo tai pačiai žemelei purenti. Ir visuomeninės veiklos dirva reikalinga naujų priemonių, kad nepradėtų apželti ir dirvonuoti. Ir visa tai tegalės atlikti jaunesnės pajėgos. Užtat jų paruošimas šalia viso kito yra labai svarbi sritis. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

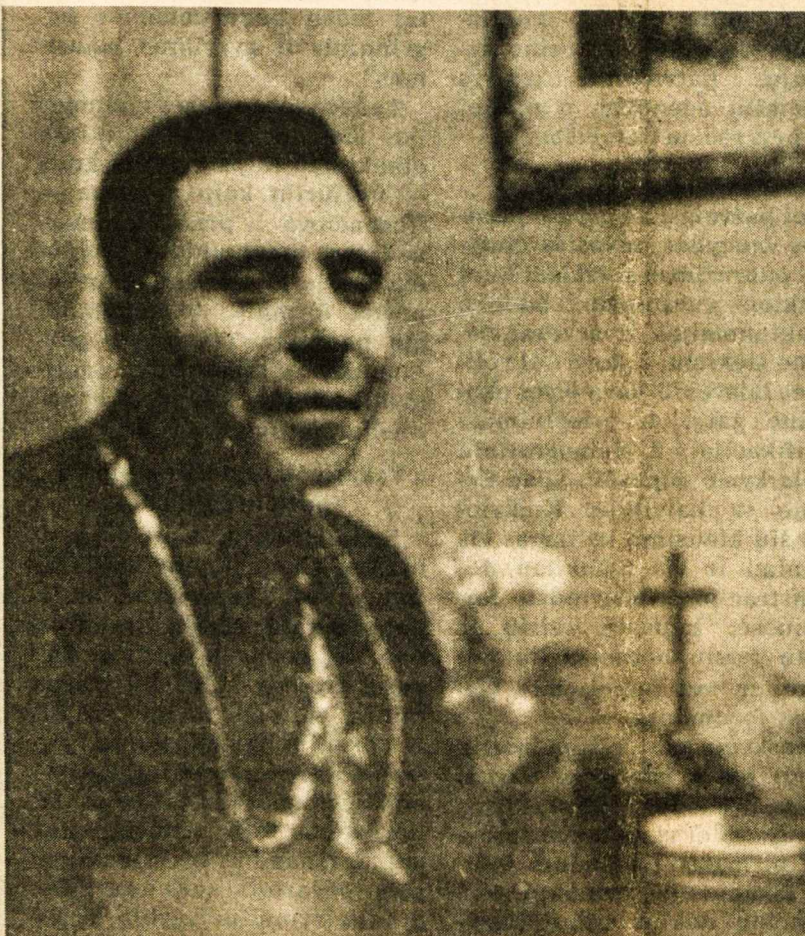
Daug generolų, mažai karių

Kanados pėstininkų bei kitų karinių žemės dalinių vadas gen. Itn. James Fox pranešė spaudos atstovams, kad iki 2002 m. atsargos karių skaičius Kanadoje bus padidintas trigubai. Jiems penkiolikos metų laikotarpįje bus išleista \$9,2 milijono, kaip buvo numatyta dabartinės vyriausybės planuose. Pranešimas skamba įspūdingai, bet praranda didesnę reikšmę, kai pradėdi gintis į detales. Tada paaiškėja, kad to trigubo padidinimo dėka atsargos karių skaičius tepasieks vos 50.000 vyrų. Kovai paruoštais atsargos kariais bus galima sustiprinti karinius Kanados dalinius V. Vokietijoje ir pačioje Kanadoje. Jų gali prireikti ir kitiems Kanados įsipareigojimams užsienyje, ypač susieties su Jungtinių Tautų taikos priežiūros reikalais. Tokion tarnybon Kipro saloje Kanada įsijungė jau 1964 m. Jos kariai su kitų šalių vyrais sekančiais metais galės švesti sidabrinę nesibaigiančios taikos priežiūros suaktį, nors dabar Kipro sala padalinta į dvi graikų ir turkų

dalys. Negi per 24 metus graikai ir turkai vis dar neišmoko gyventi taikoje? Nesibaigiančių taikos priežiūros darbų turbūt niekada nepritrūks ir Artimuosiuose rytuose dėl nuolatinės įtampos tarp Izraelio, palestiniečių ir arabų kraštų.

Problema Kanadai jau seniai sudaro juokingai menkas jos aktyviojo tarnyboj esančių karių skaičius. Karinės Kanados pajėgos pernai sudarė jose tarnaujantys 87.254 vyrai ir moterys. Liūdniausia, kad net trys ketvirtadaliai šio skaičiaus teko kadruui – įvairius laipsnius turintiems karininkams, viršiloms ir puskarininkams. Gyvenama branduolinių ginklų laikams nelabai praktiška teorija, kad karo atveju reikia turėti didelį ir gerą kadra, o naujokų pakankamai parūpins paskelbta mobilizacija. Įdomių statistinių duomenų paskelbė Vašingtone leidžiamas tarptautinis žurnalas "Armed Forces Journal International", peržvelgęs statistinius karinių pajėgų 1987 m. duomenis Austrijoje, Brita-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Naujasis Lietuvos kardinolas Jo Eminencija VINCENTAS SLADKEVIČIUS

Atsilikusi sovietinė ekonomija

Vertimas kalbos, sakytos šiais metais Baltiečių vakare Kanados parlamento rūmuose

PROF. ROMAS VAŠTOKAS

Maskvoje šiomis dienomis kursuoja anekdotas apie sovietų mokslininką, išradusį nemirtingumo piliulę. Esą tas mokslininkas netikėtai miršta, niekam nepalikęs tos piliulės formulės. Tačiau yra likusi originalioji piliulė, kurią galima panaudoti tik vienam asmeniui. Centrinis partijos komitetas ilgai svarsto ir nutaria tos piliulės pagalba prikelti iš numirusių Lenina. Piliulė Lenina atgaivina. Jis grįžta savo raštinėn Kremliuje, tačiau, pamatęs dabartinę Sov. Sąjungos padėtį, jis dingsta. Visur jo jieskoje ir neradę, galų gale patikrina jo kambarį. Ant rašomojo stalo randa raštelį: "Išvykau atgal į Ciurichą. Reikia iš naujo perplauoti revoliuciją..."

Pasikeitimai Sov. Sąjungoje

Dabartiniai pasikeitimai Sov. Sąjungoje kaip tik ir atskleidžia daugybę struktūrinių problemų įvairių respublikų ir Baltijos valstybių atžvilgiu. Prie "persitvarkymo" (perestroikos) privedusios aplinkybės yra taip masinančios, kad tų žaizdų gydymas turės paliesti kiekvieną Sov. Sąjungos sritį, ir kiekvieną sovietinės bendruomenės plotmę. O kadangi šis "persitvarkymas" yra daug siekiantis, tai, nežiūrint jo sėkmės ar nesėkmės, iš pagrindų jis nulems Sov. Sąjungos likimą daugeliui metų.

Prisimintina, jog Nikitai Kruščiovui, 1964 m. praradus partijos malonę, patsai žodis "reforma", – nekalbant jau apie 20-tąjį kongresą, kuriame Kruščiovas pasmerkė Stalina, – tapo pavojingu ir daugelio to žodžio šalininkų karjeros nukentėjo. Kruščiovo įpėdiniai tada pasirinko šūkiu žodį "pastovumas" ir jis galiojo daugelį metų, nustojes savo galios tik prieš trejus metus.

Kaip tik dėl to, kad Sov. Sąjunga atrodo stovinti kryžkelėje, šis momentas yra taip svarbus Vakarams ir kritiškas mums visiems, besirūpinantiems Estijos, Latvijos ir Lietuvos žmonių likimu bei laisve. Tai metas Kanadai ir aplamai Vakarams "persitvarkymo" vyksmą įtakoti ir pakreipti gerojone pusėn.

Ekonominė problema

Didžiausia Gorbačiovo sutinkama problema yra ekonominė. Savo kalboje centriniam komitetui 1988 m. vasario mėnesį jis nurodė, kad Brežnevo metais ekonominis augimas buvo dirbtinai iškeltas aukštomis alyvos kainomis bei masiniu alkoholio pardavinėjimu. "Jei pašalinsime iš ekonominio augimo rodiklio šiuos faktorius", – pareiškė Gorbačiovas, "tai pamatysime, jog per ketverius penkmečius nebuvo jokio absoliutaus valstybės ekonominio augimo, o nuo 1980 m. net atsirado nuosmukis. Štai koks yra tikrasis vaizdas, draugai!"

Šis stulbinantis žodis yra lig šiol aiškiausias patvirtinimas to akligatvio, kurį Sov. Sąjunga priėjo. Tai irgi reiškia, kad mūsų apskaičiavimas sovietų ekonominio 3% metinio augimo buvo klaidingas. Iš tikro sovietų ekonomija stovėjo vietoje. O tai reiškia, kad ir karinės išlaidos iš tikro buvo ne 13%, bet 20% visos valstybinės produkcijos naštos. (Palyginimo dėlei nurodytinos Kanados karinės išlaidos, kurios tik truputėlį peržengia 2%). Pridėkime prie to dar komunistinio socializmo eksporto bei jo palaikymo našta Kuboje, Etiopijoje, Angoloje, Jemene, Afganistane, Nikaragvoje ir Rytų Europoje. Pridėkime taipgi ir nuolatinį ekonominį stabdį, kuriuo yra tapusi sovietinė biurokratija. Pastarąja problema Gorbačiovas rimtai rūpinasi, nurodydamas, jog per dvejus metus atleisiąs apie 3 milijonus biurokratų, o per sekančius 12 metų – kitus 13 milijonų.

Visi šie faktoriai rodo, kad sovietinė ekonomija yra beviltiškai atsilikusi ir, jeigu neturėtų 3.7 milijonų karių bei 25,000 branduolinių šaudmenų, būtų laikytina trečiojo pasaulio šalimi. Todėl Gorbačiovo užduotis, kaip jis pats išsireiškė, yra padaryti Sov. Sąjungą "tikra pasauline galyste", pajungiant "perestroiką" ir "glasnost" ekonominio augimo skatinimui. Bet didysis "perestroikos" – persitvarkymo paradoksas yra, kad tai

nebeįmanoma įgyvendinti vien plotmėje ekonominių sąlygų, kurių pataisymui persitvarkymas buvo pradėtas. Persitvarkymas yra tapęs išsūkiu patiems sovietinės valstybės pamatams – ideologijai, kuri nuvedė ekonomiką į dabartinę problemą, o taipgi ir dirbtinumui ryšių, kurie iki šiol Sov. Sąjungos imperiją išlaikė viename gabale.

Tautybių klausimas

O patsai "glasnost" – atvirumo būdas, kuriuo "persitvarkymą" norima įgyvendinti, dabar atveria visas politines, socialines bei kultūrinės žaizdas, kurios per eilę metų būdavo užspaudžiamos, cenzūruojamos, arba tiesiog nematomos. Ši dabartinė viešuma savaime šaukiaisi problemų sprendimo. Viena iš opiausių problemų gi yra tautybių klausimas.

Pasakojamas anekdotas, kad, apie porą metų po bolševikų revoliucijos, artimas Lenino draugas sumanęs kaip tvarkytis su ne rusų tautybėmis krašte. Tokiom tautinėm grupėm esą turėtų būti nuolat sakoma, kad jos turinčios teisę į nepriklausomybę, tik nieko rimto tuo atžvilgiu neturėtų būti daroma. Leninas esą tuo ciniškumu buvęs nustebintas ir išsireiškęs: "pakrapštyk rusą komunistą ir at-rasi jame šovinistą".

O vis dėlto ir po 70 metų tautybių klausimas Sov. Sąjungoje yra labai gyvas, ir ciniškoji laikysena tebegalioja. Skirtu-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Prof. ROMAS VAŠTOKAS, Trento universiteto profesorius

Lietuvai paskirtas kardinolas

Kaišiadorių vyskupas Vincentas Sladkevičius

Švč. Trejybės šventės, sekmadienio rytą, po lietuviškas parapijas pasklido džiugi žinia: turime lietuvi kardinolą! Kas jis? Ar tai Amerikos lietuvis? Tokie klausimai slinko per daugelio mintis, dar neišgirdus tikslesnių detalių. O, pasirodo, naujasis kardinolas – ilgametis tremtinys, nuo savo vyskupo konsekracijos dienos per 25 metus negalėjęs eiti savo vyskupiškių pareigų ir tik 1982 m. gavęs komunistinės valdžios leidimą grįžti į Kaišiadorių ir vadovauti vyskupijai.

Jis yra gimęs 1920 m. rugpjūčio 20 d. Guronų kaime, Žaslių valsčiuje, Kaišiadorių apskrityje. Kilęs iš neturtingų tėvų, mokėsi remiamas Žaslių parapijos klebono kun. M. Cijūnaičio Kauno jėzuitų gimnazijoje ir 1939 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. Seminariją baigė teologijos licencijato laipsniu 1944 m. ir buvo paskirtas vikaru į Kietavi-

kes, paskui – kapeliono pareigoms į Merkinės gimnaziją, o tada į Kuktiškes. 1948 m. jis buvo paskirtas klebonu Inturkėje. Nuo 1952 m. jis dėstė viintelėje pavergtos Lietuvos veikiančioje kunigų seminarijoje Kaune dogmatinę teologiją ir N. Testamento knygų egzėgė. Tuo metu jis taipgi ėjo seminarijos prefekto pareigas.

1956 m. jis pasitraukė iš seminarijos dėstytojo pareigų ir sekančiais metais Lietuvos kankinio arkiv. Teofiliaus Matulionio buvo konsekruotas vyskupu. Tas tarpsnis jo pasirinkimo vyskupu aprašytas prel. Pr. Gaidos redaguotoje knygoje "Nemarus mirtingasis". Ten rašoma: "Pasiekęs per 80 metų amžiaus, perėjęs tiek kančių ir iš visų pusių traukdomas ne tik valdyti vyskupiją, bet ir gyventi joje, vysk. T. Matulionis dairėsi sau padėjęjo ir įpėdinio. Tam reikalingi jis buvo numatęs tris kandidatus ir prašė sovietinį įgaliotinį leisti susisiekti su Šventuoju Tėvu. Tačiau visi trys kandidatai – Vincentas Sladkevičius, Stanislovas Kiškis ir Jonas Džekunskas valdžiai buvo nepriimtini."

Suradęs galimybę pasiųsti į Vatikaną savo kandidatų sąrašą kitais keliais, vysk. T. Matulionis susilaukė atsakymo: jis buvo gautas pastu vysk. K. Paltaroko vardu 1957. XII. 2 data. Jame buvo pasakyta, kad vysk. T. Matulionius leidžiama net privačių būdu konsekruoti kun. V. Sladkevičių arba, jei nebūtų galima to padaryti, tai kitą vyskupo pasiūlytą kandidatą, būtent, kun. St. Kiškį". Kadangi tuo tarpu mirė vysk. K. Paltarokas, tai nunešė iš Vatikano gautą laišką naujam kulto reikalų įgaliotiniui J. Rugieniui vysk. J. Steponavičius. Toliau ten pat rašoma: "J. Rugienis (perskaitęs laišką) nustebo ir pareiškė, kad tas paskyrimas neturi būti vykdomas."

Blaiviai vertindamas susidariusią situaciją, vysk. T. Matulionis 1957 m. Kalėdų naktį privačioje savo kopytelėje Birštone kun. V. Sladkevičių konsekravo vyskupu, dalyvaudant kan. J. Andrikoniui ir kan. J. Joniui, Birštono klebonui.

Vysk. Teofilius su naujai

konsekruotą vysk. V. Sladkevičium prisistatė įgaliotiniui J. Rugieniui, padarydamas mandagumo vizitą. Įgaliotinis grubiai tarė: "Tavo iškeptas vyskupas vyskupijos nevaldys!" Vysk. T. Matulionius užprotestavęs, jis pataisė: "Tai tavo ant buksyro ištemptas vyskupas vyskupijos nevaldys!" Vysk. Teofilius pakartotinai užprotestavo, kartu pareiškėdamas, kad elgėsi Šv. Tėvo įgaliotas ir vyriausybei nenusikaltes, nes gi Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės!"

Naujasis kardinolas yra kuklus žmogus ir seminarijoje buvo vertinamas kaip geras dėstytojas. Nuo konsekracijos dienos priverstas apsigyventi tolimiausiame užkampyje nuo savo vyskupijos, pačiame Latvijos pasienyje – Nemunėlio Radviliškyje, neturėdamas dvasinės vyresybės paskyrimo, jis nesutiko priimti sovietų valdžios siūlomų tikybinių pareigų. 1970 m. mirus Nemunėlio Radviliškio klebonui, jis aptarnavo tą likusią be kunigo parapiją.

Tik po ilgų Vatikano derybų su Sov. Sąjungos valdžia, dabartiniam Šventajam Tėvui pavyko išgauti komunistinės valdžios sutikimą, ir 1982 m. vysk. Vincentas Sladkevičius buvo sugrąžintas į savo vyskupiją sostą Kaišiadoryse. 1983 m. su kitais Lietuvos vyskupais jis turėjo progos padaryti pirmąjį "ad limina" vizitą pas Šventąjį Tėvą, o šiais metais, po panašaus vizito ir arkiv. L. Povilonio atstatydinimo, jis buvo paskirtas Lietuvos vyskupo konferencijos pirmininku.

Mes daug apie naująjį kardinolą čia išėivijoje nežinome, tačiau vertiname jį aukštai, kaip Lietuvos kankinio arkiv. Teofiliaus Matulionio pasirinktąjį įpėdinį.

Kardinoliškųjų kepurų iškilmingas įteikimas numatytas Šv. Petro bazilikoje birželio 29 d., Šv. Petro ir Pauliaus šventėje. Tikimasi, kad kard. V. Sladkevičius ir šias iškilmes galės atvykti ir kardinoliškąją kepurę priimti iš popiežiaus Jono Pauliaus II rankų.

Kun. J. Staškus

Pasaulio įvykiai

JAV PREZ. R. REAGANAS SUSITIKIMĄ SU M. GORBAČIOVU pradėjo ilgoku pasirošimu Helsinkyje. Salėje, kur 1975 m. buvo pasirašyta Helsinkio sutartis, prez. R. Reaganas apaleistavo, kad reformų keliu žengianti Sovietų Sąjunga lig šiol nėra pilnai įgyvendinusi tos sutarties įsipareigojimų, liečiančių žmogaus teises. Vadų susitikimas komplikuoja besikartojančios tos pačios problemos. Tiesa, buvo paleista apie 300 politinių kalinių. Tačiau kalėjimuose vis dar yra ten uždarytų už politinius bei religinius įsitikinimus ir netgi sekimą Helsinkio sutarties pažeidimus. Aštrios kritikos žmogaus teisių klausimu prez. R. Reaganas pažėrė ir Baltuosiuose rūmuose vaizduojant įrašytame pasikalbėjime su sovietinės televizijos atstovais. Tą pasikalbėjimą Sovietų Sąjungos televizija transliavo prez. R. Reagano atskridimo į Maskvą išvakarėse. Šį sykį jis priminė, kad pagrindą Jungtinėms Amerikos Valstybėms sudarė laisvės siekiantys žmonės, kuriems jų kraštuose buvo uždrausta garbinti Dievą laisvai pasirinktu būdu. Esą kyla klausimas, negi atvirumo siekiančioje Sovietų Sąjungoje nebus rasta pakankamai vietos laisvam religijos pasirinkimui ir savo tikėjimo puoselėjimui? Amerikoje tai vadinama religijos atskyrimu nuo valstybės. Komentatoriai nuogastavo, kad

tokiais savo žodžiais prez. R. Reaganas gali atnešti žalingos įtampos į abiejų vadų susitikimą Maskvoje. Piktų prieštų jis betgi nesusilaukė net ir greit reaguojančioje sovietinėje spaudoje.

Sutikimas Maskvoje

Helsinkyje prez. R. Reaganą pasiekė pranešimas, kad JAV kongresas patvirtino Vašingtone su M. Gorbačiovu 1987 m. gruodžio 8 d. pasirašytą branduolinių ginklų sutartį. Tik tada pajudėjo ir aukščiau siasis sovietas Maskvoje, ma-

(Nukelta į 8-tą psl.)

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata - \$22, pusmetinė - \$12, rėmėjo - \$25, garbės - \$30 (Amerikoj - JAV doleriais).
Pavieniai numeriai - 50 ct.

Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY, 14092.

Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.

US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.

CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Laiškas iš Romos

Rašo Šv. Kazimiero kolegijos rektorius prel. A. Bartkus: reikia ne tik naujų kandidatų, bet ir didelių remontų

MIELI BROLIAI IR SESĖS KRISTUJE,

Garbė Jėzui Kristui!

1988 m. balandžio 24 - pasaulinėje dvasinių pašaukimų dienoje meldėmės ir už lietuviškus pašaukimus, kurių mums taip reikia. Karšta ir nuolatinė malda yra viena pagrindinių sąlygų, kurią Viešpats nustatė, kad "Tėvas siųstų daugiau darbininkų į savo pjūtį". Tad neturime ribotis tikslai viena maldos diena, bet ir kasdien savo maldose bei geruose darbuose stenkimės prisiminti lietuviškų dvasinių pašaukimų reikala.

Šį pirmąjį kartą kreipiuosi į visus tautiečius ties daugiau žemiškais bei medžiaginiams reikalais, liečiančiais mūsų Kolegiją (seminariją) Romoje.

Lietuvių Šv. Kazimiero kolegija (seminarija) yra ne vien seminarija, bet taip pat ir vienišas lietuvių dvasinis centras Romoje ir visoje Italijoje. Be to, jis yra ir liks ateityje vienintelis neoficialus pastovus ryšys lietuvių tikinčiųjų, ypač esančių už Lietuvos ribų, su Šv. Sostu. Iki šiol josios išlaikymo rūpinosi lietuviai geradariai laisvajame pasaulyje. Jei kada nors Dievo planuose Lietuvos laisvės durys prasiidarys, Lietuvos episkopatas jau turės savo kolegiją (seminariją) krikščionybės centre pastatytą ant stiprių pagrindų ir galės ją toliau patys globoti. Bet tas laikas dar gali būti tolimas.

Tad ir kreipiuosi į Jus su reikalu, kurį jau keičio iškelti prieš keletą būtent metų, Šv. Kazimiero kolegijos tolimesnis išlaikymas ir ypač jos ateities užtikrinimas. Kreipiamės dabartiniu laiku į Jus dėl įvairių priežasčių: dolerio vertės per pusę nukritimas, labai pakilusio Italijos pragyvenimo kainų augimas, kai kurių kolegijos pastatų skubūs ir didesni bei būtinai remontai, o taip pat spartėjančios kolegijos neliečiamo fondo (Endowment fund) padidinimas.

Kolegijos Neliečiamo fondo (KNF) reikalas yra labai opus. Jį pradėjome 1984 m., Šv. Kazimiero 500 m. sukakties proga, kai Lietuvos vyčiai "išūnijo" kolegiją ir pradėjo siųsti aukas tam fondui. Vyčių įnašas (Fondas) jau viršija \$50,000.00. Šia proga reikiama pagarba ir padėk visiems vyčiams už jų dosnumą bei nuolatinę paramą. Bet jų vienų čia neužtenka. Prie šio fondo kviečiame prisidėti kiekvieną lietuvių kunigą ir pasaulietį laisvajame pasaulyje.

Visuose pasaulio kraštuose, kur tik yra katalikų vyskupija, kartą per metus yra daroma viena rinkliava išlaikyti vietinei seminarijai. Tai daryti ne vien leidžia, bet ir įsako Bažnyčios kanonai (įstatymai) (žr. ypač kan. 263 ir 264). Todėl su J. E. vyskupo P. Baltakio, O.F.M., palaiminimu kreipiame pirmą kartą į visą lietuvišką katalikišką visuomenę, kviesdami visus į talką: kartą per metus skirti bent vieną medžiaginę auką vienintelei lietuviškai seminarijai už Lietuvos ribų. Ne kiekviena šeima gali paaukoti Dievui sūnų ar dukterį, bet kiekviena šeima

gali ir privalo prisidėti prie pašaukimų reikalo ne tik malda, bet ir medžiagine parama.

Š. m. gegužės 29 d. šventasis Tėvas suteiks mūsų kolegijos auklėtiniui *dijakonui Pauliui Mališkai* Kunigystės šventimus. Tai ne tik kolegijos, bet ir visos Lietuvos bei visuotinės K. Bendrijos didelė šventė. Gi mūsų kolegijos auklėtiniui *Robertui Rakauskui* š. m. liepos 10 d. Aušros Vartų Dievo Motinos (šventovėje, Niujorke J.E. vysk. P. Baltakis, OFM, suteiks *dijakonato* šventimus.

Deja, lietuviškų pašaukimų skaičiai, kaip ir visur kitur, yra gerokai sumažėję. Tikimės su finansiniu vaju pradėti plačiau ir garsinti šią mūsų mielą įstaigą. Neturime abejonių, kad ir laisvajame pasaulyje, ne vien Lietuvoje, yra nemažai šaunaus lietuviško jaunimo, kuris ryžtųsi paaukoti savo gyvenimą, jėgas ir talentus Dievo garbei ir savo tautos labui.

Tad kreipiamės į Jus, mieli lietuviai tikintieji, šiuo opiu reikalu, nes jau po 40 kolegijos egzistencijos metų atėjo laikas ją ne tik kiek nors sumoderninti, bet ir įvykdyti tų skubiausių reikavimų, kurių prašosi ne vien koks nors patogumas ar gražesnė išorinė išvaizda, bet net ir pačių pastatų bei gyvenamųjų sąugumas. Pagaliau to reikalauja ir pati Italijos valdžia. Įstatymai keičiasi, seni pastatai (o mūsų kolegija yra tikrai sena ir nepritaikyta tokios įstaigos darbo ir gyvenimo sąlygomis) turi prisitaikyti prie šių laikų naujų reikalavimų.

Prieš mėnesį kreipėmės šiuo reikalu į visus lietuvių kunigus. Prašėme, kad jie ne vien atsiųstų savo auką, bet ir šį mūsų projektą palaikintų, jam pritartų. Nuosirdžiai dėkojam visiems tiems kunigams, kurie jau atsiliepė į mūsų atsišaukimą. Kaip ir juos, taip ir Jus, mieli tautiečiai, prašome ne tiksliai vienkartines aukas ar pasižadėjimo, bet taip pat drįstame prašyti prisiminti savo testamentuose šią mums taip svarbią įstaigą (seminariją) krikščionybės centre - Romoje, vienintelę laisvajame pasaulyje.

Mes iš savo pusės įvedėm šiais metais savo "Seminarija Purgatoriai Society" ir kasdien atnašaujame vienerias \$5. Mišias už mūsų mielus geradarius, kaip kad tai daro vėž visos kitos seminarijos. Džiaugiamės, kad bent tokiu būdu galime Jums atsidėkoti už mums teikiamą paramą.

Iš anksto dėkojame Jums už bet kokią, kad ir mažiausią, auką mūsų lietuviškajai Šv. Kazimiero kolegijai (seminarijai) Romoje. Per 40 metų matėme Dievo Apvaizdos ranką, laiminančią mūsų mūsų geradarių asmenyse. Esame tikri, kad per Jus Viešpats dar ilgus metus laims mus, mūsų Bažnyčią ir tautą.

Jums dėkingas Kristuje,
prel. Algimantas A. Bartkus,
rektorius
Roma, Marijos Metai,
1988.V.13

P.S.: Čekius rašyti: Pontificio Collegio Lituanos, S. Casimiro, Via Casalonferrato, 20, 00182 Roma, Italia

XVI baltiečių vakaras 1988.V.11 Otavoje. Iš kairės: **INDRĖ ČUPLINSKAITĖ**, parlamento vicepirmininkas **STEVE PAPROCKI**, **VITA IR VYTAUTAS RADŽIAI** ir kun. **JONAS STAŠKUS**

Nuotr. J. V. Danilo

Atsilikusi sovietinė ekonomija

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mas dabar tik toks, kad "atvirumas" šiuo metu leidžia išreikšti viešai savyje nešiotą pasipiktinimą bei nepasitenkinimą istoriniu neteisingu, rasine diskriminacija, kultūros žlugdymu bei nelegalia okupacija.

Armėnų poetas Silva Kaputikyan išreiškė dabartinę daugelio tautinai nusiteikusių intelektualų nuotaiką, kai susitikio Gorbachiovą po Jerevano susirėmimų. "Mūsų problema yra sena, tiksliai dėka 'glasnost' - atvirumo politikos dabar mes galime ją kelti viešumon".

Rusų dominacija

Sovietų socialistinių respublikų sąjunga iš tikro yra durstinys daugiau nei 100 įvairių tautinių kraštų, kalbančių savomis kalbomis. Keturiolika sovietinių respublikų, kurios supa rusiškąją respubliką, sudaro beveik pusę Sov. Sąjungos gyventojų (48%). Tuo tarpu tarp rusų ir ne rusų piliečių yra didelė ekonominė, politinė ir kultūrinė nelygybė, atspindinti valdovų kolonizacinį mentalitetą. Paskutiniuosius oficialios sovietinės statistikos rodo, kad visose gyvenimo plotmėse sovietinė sistema rusus praktiškai viskuo aprūpina daugiau nei kitas tautybes. Pvz. pirmaisiais pilnais Gorbachiovo valdymo metais (1986), kapitalo investavimas rusiškoje respublikoje buvo 66% didesnis nei kitose nerusiškose respublikose. Rusai darbininkai uždirba 11% daugiau nei kitų tautybių asmenys savo kraštuose. Prekybos duomenys rodo, kad pirkimo atžvilgiu rusai turėjo 30% daugiau galimybių bei privilegijų nei kitų tautybių asmenys. 1986 m. Sov. Sąjungoje buvo išleista 2.2 milijono tiražas knygų, kurių 86% buvo rusų kalba. Tai reiškia, kad kiekvienam rusui (vyrai, moteriai ar vaikui) tais metais teko po 14 knygų, o nerusiškajai piliečių daliai - tik po 2.5 knygų asmeniui savąja kalba. Be to, nors 20% rusų gyvena nerusiškose respublikose, bet tik 3% moka kokią nors kitos respublikos tautinę kalbą, nors oficialiai ir skelbiamas respublikose dvikalbiškumas. Tokia yra statistiniai duomenimis paremtoji rusinimo politika. Ką jau bekalbėti apie Sov. Sąjungos galybės viršūnę, kur iš 32 politbiuro bei partijos sekretorijato narių tik 4 yra nerusai?

Šios statistikos nurodo ir žmogiškąją dimensiją. Lietuvoje paskutiniojo partijos narių ir intelektualų susirinkimo buvo atkreiptas dėmesys į Lietuvos istorijos iškraipymą. Rašytojas V. Bubnys tuo metu paaiškino, jog norint išleisti Lietuvos istorijos knygą, "pir-

miausia ji turi būti išversta į rusų kalbą, tada - peržiūrėta daugiau nei tuzino komisijų, patvirtinta įvairių specialiųjų agentūrų, o paskui vėl perrašoma lietuviškai".

Dviveidė laikysena

Jei pažvelgsimė grynai į Baltijos valstybes, savosios tautybės pabrėžimas reiškiasi bent penkiais giminiais būdais: 1. autonomijos ir savarankiškumo siekimu; 2. kova dėl religinės laisvės; 3. kova prieš ekologinę žalą; 4. priešiniamsi rusifikacijai; 5. demografinio išsilaukimo rūpesčiu ypač Estijoje ir Latvijoje. Kiekvienas šių klausimų keliamas vis dažniau ir vis atkliau demonstracijose, pogrindžio leidiniuose, žmogaus teisių ir tautų teisių organizacijų kūrime, ir net peticijomis viešose forumuose.

Maskvoje pasireiškiantis reizinis pasipriešinimas dažnai yra rėmęs šiuos tautinius troškimus, todėl visai nenuostabu, jog pirmasis tiesioginis išsūkis kompartijos primatui savo principų deklaracijon įjungė ir Baltijos valstybių klausimą. Labai trumpai Maskvoje gyvavusi Demokratinė sąjunga pareiškė, kad sovietinė kariuomenė turėtų pasitraukti iš Rytų Europos valstybių, Vakarišės Ukrainos ir Baltijos valstybių, kurios save laiko sovietų okupuotomis.

Iki šiol tuo klausimu nebuvo aiškaus atliepimo, nusakant kaip Gorbachiovas žada šį tautiško atkaklumo nuolat augantį reiškinį spręsti. Kol kas pastebimas tik tam tikras kelio pastojimas, kai sovietinė valdžia leidžia piliečiams kai kurias tautines nuotaikas išsakyti, o paskui atrankiai ir praeityje naudotais žiauriais būdais baudžia organizatorius. Taigi, senoji ciniška dviveidė laikysena ir dabar tebevartojama.

Vasario 8 d., savaitę prieš Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 70 m. sukaktį, Andrei Gromyko atvyko Vilniun su aiškiu grasinimu: "Sovietinė jėga Lietuvoje yra stipresnė dabar nei kada seniau, nežiūrėto, kad kai kur užsienyje lunatikai to ir nesupranta". Iš kitos pusės, Austrijos komunistų partijos vadui kovo 8 d. Gorbachiovas pareiškė, kad "daugelis problemų, su kuriomis Sov. Sąjunga susiduria, yra pasekmės žiaurios ir bejausmės praeities laikysenos tautybių atžvilgiu". Vasario 19 d. savo kalboje Centriniam komitetui Gorbachiovas paprašė specialios partijos konferencijos diskusijos apie tautiškumo augimą sovietinėse respublikose. "Dabartiniu metu", - sakė jis, - "mes turime peržiūrėti laikyseną tau-

tybių atžvilgiu iš pagrindų - tai mūsų bendruomenės pagrindinis ir gyvybinis klausimas".

Tad iš vienos pusės matomas iki šiol neregėtas tautinio atkaklumo laipsnis, o iš kitos - nežiūrėto kaip nenorus - Gorbachiovo prisipažinimas, kad yra labai didelė problema, kurią būtina išrišti ir senosios formulės to nebepajėgia padaryti. Tai ir yra perėinamasis laikotarpis, galimybių metas, kai mes, kanadiečiai, galime pasireikšti.

Vakariečiai galėtų paspausti Sovietų Sąjungą

Kadangi "perestroikos" šaknys yra ekonominėje stagnacijoje ir Sov. Sąjunga badauja dėl kapitalo stokos, Kremlius bus priverstas kreiptis į Vakarių kredito rinkas: į Tarpautinį pinigų fondą, GATT ir Pasaulio banką, rudenį vykšiančio šių organizacijų susirinkimo metu V. Berlyne. Ar nevertėtų tokį istorinį momentą išnaudoti ir ekonominę jėgą pavartoti kaip skatintoją atitaisyti nelygybių, priešpaudos ir neteisėybės? Ar kanadiečiai negalėtų imtis iniciatyvos būsimame pasaulio viršūnių ekonominiame suvažiavime Toronte įtraukti darbotvarkėn Vakarų prekybos su Sov. Sąjunga ir Sov. Sąjungos investavimo kaip galimų įrankių, skatinančių pozityvią kaitą? Kad taip Sov. Sąjunga būtų verčiama gerbti žmogaus ir religines teises, tikrojo pluralizmo vystymąsi, ir saugiai leistų vystyti tautinėms autonomijoms. Tokiu instrumentu galėtų būti tam tikros nustatytos etinės gairės. Tinkamai pritaikyti etikos standartai investavimui galėtų tapti galingu įrankiu tarptautinės diplomatijos ir susipratimo srityje.

Tokia laikysena Sov. Sąjungos atžvilgiu Kanadai nebūtų radikalus posūkis. Juk daugiū atvejų Kanada jau yra ėmusis vadovaujancio vaidmens, panaudodama ekonomiją kaip įrankį pasipriešinimui pvz. P. Afrikos apartheido politikai. Kanada visada dosniai yra atsiliepusi į bet kokią šauksmą už civilizuotąją pasaulio tvarką. Kiekviena nauja investacija ar prekyba su Sov. Sąjunga turėtų būti panaudojama sumaniai ir jautriai, skatinant teisingumą ir pluralizmą. Ekonominės sankcijos kaip tokios pažeidžia komunikaciją, o etiniai standartai kaip tik tą komunikaciją bei vieni kitais pasitikėjimą skatina.

Prieš keturias savaites kaip Keston College Canada delegacijos narys lankiausi Maskvoje ir Vilniuje. Pastebėjau daug pasikeitimo ženklių Sov. Sąjungoje ir taipgi lygiai tiek pat daug kliūčių tiems pasikeitimams. Bet nežiūrėto kà ateitis atneš, neįmanoma išvengti jausmo, kad dabartinis momentas yra ypatingas tiek sovietų, tiek ir pasaulio istorijai. Kaip mes atsiliepsime į Gorbachiovo persitvarkymo politiką, didelė dalimi gali nulemti jo paties ateitį bei ateitį R. Europos ir viso pasaulio daugiūliui metų.

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

A+A
PETRUI ŠERNUI

mirus,

jo žmoną, vaikus ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame -

Elena ir Steponas Pusvaškiai

PETRUI ŠERNUI
mirus,

žmoną ERIKĄ, dukteris - ALDONĄ ir IRENĄ, sūnus - GYTĮ ir VALENTINĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame -

Valerija Anyšenė su šeima

ŠEIMOS PATRIARCHUI

A.A.

PETRUI ŠERNUI

iškeliavus amžinybėn,

visą ŠERNŲ gentį ir giminę giliai užjaučiu -

Rūta Sakienė

A+A

PETRONELEI NORKELIŪNIENEI

mirus,

broliai ANTANUI ŽINAIČIUI jo šeimai, giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą -

Pr. E. Bersėnai

J. A. Kutkos

V. A. Karaliai

J. Tamulėnienė

A+A

STANISLOVUI TRINKAI

Čikagoje mirus.

jo dukrą REGINĄ, vyrą VLADĄ ANDREJAUSKUS, seserį BRONĘ KIRULIENĘ, BOLIŲ TRINKĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame -

Sof. St. Rakščiai

Laima, Justas Kriaučiūnai

PADĖKA

*Ir vieną kart pavasari
Tu vėl atjosi drąsiai,
O mylimas pavasari
Manęs jau neberasi*

A+A

JONUI RUKŠAI

Mano mylimam vyrui staiga mirus, nuoširdžiai dėkoju klebonui kun. J. Staškui už visus religinius pataravimus: maldas laidotuvių namuose, gedulingas Mišias ir palydėjimą velionies į kapines. Ačiū karsto nešėjams, draugams bei pažįstamiems už Mišias, atsiųstas gėles, užuojautas "Tėviškės žiburiuose", kortelėmis ir žodžiu, bei visiems taip gausiai dalyvavusiems velionies paskutinėje kelionėje.

Nuoširdi padėka K. Batūrai, tarusiam atsiveikimui žodį kapinėse. B. Stanulienei už pusryčių paruošimą ir rožes ant stalų, visoms ponioms už pyragus. Ypač nuoširdi padėka priklauso Wayne Greer, kuris įdėjo tiek daug darbo ir rūpesčio sutvarkant visus laidotuvių reikalus.

Brangieji, teatylgina jums visiems Visagalis -

Žmona Jadvyga

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus - greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Baltijos šalių konsulatai Kanadoje

Sovietų pastangos juos uždaryti

J. V. DANYS

Žmogaus teisių parlamentinio komiteto apklausinėjimuose sovietų ambasados ministras A. V. Makarov protestavo, kad Kanada de jure nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą ir įrašo į diplomatų sąrašus "neegzistuojančių buržuazinių valstybių" taip vadinamus konsulus".

"Southam News" žurnalistas J. Manthorpe ilgesniame straipsnyje pavadintam "Baltijos konsulai" iškelia nesutarimus su Sovietų Sąjungą" rašo apie Kanados nusistatymą šiais klausimais.

Keli istoriniai bruožai

Sovietams okupavus Lietuvą 1940 m., Lietuvos diplomatinės tarnybos padėtis užsienyje pasidarė kebliai ir jautri. Dar daugiau ji pasunkėjo pasibaigus karui, kada normali taikos ir sienų sutartis nebuvo pasirašyta. Sovietų Sąjungai spaudžiant, palaipsniui mūsų diplomatinės atstovybės ir jų įstaigos buvo uždarytos ar priverttos sustabdyti savo veiklą. Jau karo metais, okupacijos pradžioje, tai įvyko Vokietijoje ir Italijoje dėl Hitlerio-Stalino savitarpinės sutarties. Šalia politinio spaudimo buvo daromas ir ekonominis. Šveicarija atėmė baltiečiams diplomatinės privilegijas 1946 m. prekybos su sovietais derybų metu, nors Šveicarija neturėjo normalių diplomatinių santykių su Sov. Sąjunga. Tuolaikinė fašistinė Argentina tai padarė 1951 m., pasirašant prekybos sutartį su sovietais.

Diplomatinė tarnyba turėjo sunkumų ir su savaisiais savo tarpe. Daug politinių partijų žmonių nenorėjo jai pripažinti nei teisinio, nei politinio teisėtumo, nes ir šefas ir atstovai buvo paskirti buvusio autoritetinio režimo. VLIKas norėjo pajungti diplomatinis atstovus savo priklausomybei. Tam nebuvo juridinio ar politinio pagrindo ir diplomatai nepakluso, kas vėliau pasirodė buvus teisinga. Pasijungimas VLIKui būtų buvęs priklausymu "egzilinei vyriausybei", bet po karo jokios egzilinės vyriausybės diplomatai ar atstovai nebuvo valstybių pripažįstami.

Pirmas Lietuvos konsulas Kanadoje buvo G. L. P. Grant-Suttie (1937-49), buvęs aukštoje Kanados karo pajėgų pareigose, labai stipriai gynęs lietuviškus reikalus karo metu ir padėjęs Kanados lietuviams ne tik konsulinuose, bet ir organizaciniuose reikaluose.

Jam mirus, labai greitai buvo patvirtintas konsulu J. V. Gylis, anksčiau buvęs pasiuntiniu Skandinavijai, kuris emigravo į Kanadą, nes Švedija, pataikaudama sovietams, pildė įvairius jo reikalavimus

(pabėgėlius baltiečių karius išdavė sovietams — mirė). Jis dar turėjo Kanadoje daug konsulinų teisių. Po jo mirties trejus metus nebuvo konsulo, nes užsienių reikalų ministerijos administracija laikė, kad tas kenks santykiams su Sov. Sąjunga. Bet Diefenbakeris 1962 m., prieš administracijos patarimus, paskyrė naujus tris Baltijos valstybių konsulus tarp jų ir Lietuvos — dr. J. Žmuidziną. Jie visi buvo įrašyti į oficialų diplomatų sąrašą.

Konsulų ir garbės konsulų pareigos ir privilegijos labai svyravo, priklausė nuo to krašto, kuriame jie yra, vyriausybės nusistatymo. Išimties atveju jie gali turėti kai kurių diplomatinių teisių, pvz. išduoti pasus, vizas, bet paprastai jų neturi ir yra tarpininkai tarp atstovaujančio krašto piliečių ir gyvenamo krašto vyriausybės, kiek pastaroji su tuo sutinka. Baltijos konsulų Kanadoje statusas palaipsniui silpnėjo. Estų ir latvių garbės konsulai praktiškai neturi jokių diplomatinių privilegijų.

Kanados vyriausybės pažiūra į Baltijos valstybių konsulus buvo taip išreikšta užsienių ministerijos rašte 1985 m.: "Iš tikrųjų jie yra etniniai bendruomenių simboliai 60.000 baltiečių kilmės žmonėms gyvenantiems Kanadoje."

Žymus statuso pažeminimas buvo estų garbės konsulatui, kai, mirus buvusiam konsuliui, estai pristatė įpėdinį Ilmar Hensoo. Užsienių reikalų ministras Mitchel Sharp rašte Estų Bendruomenės pirmininkui J. H. Lupp rašė, kad neprieštarauja, jei Hensoo naudosis titulu "Acting Honorary Consul General", bet toliau paaiškina: "Sekant atitinkamą buvusią praktiką, Kanados vyriausybė negalės p. Hensoo suteikti bet kokį formalų pripažinimą (pvz. patvirtinimą raštu ar suteikti imunitetą); jis gali prisiminti naują titulą, suprantant, kad jokio oficialaus pripažinimo jam nebus siekiama".

"Southam News" korespondentas Jonathan Manthorpe, susipažinęs su ministerijos dokumentais, padarė išvadą, kad tuo raštu buvo nustatyta procedūra ateičiai, kuri dar tebegalioja.

Tas pats buvo ir su nauju latvių konsulu Edward Upenieks 1975 m. — jis, kaip ir Hensoo, nebuvo įtrauktas į oficialų diplomatinių sąrašą.

Baltiečių federacija Kanadoje maždaug nuo 1975 m. deda pastangas įrašyti į sąrašus estų ir latvių garbės konsulus. Lietuviai aktyviai rėmė tą akciją, nes pramatė, kad laikui bėgant atsirastų problema ir su Lietuvos konsulato tęstinumu. Šiuo metu oficialiame diplomatų sąrašė yra tik dr. J. Žmuidzinas, Lietuvos generalinis garbės kon-

sulas, kuris buvo Kanados patvirtintas 1962 m.

Kaip Diefenbakerio pavyzdys rodo, klausimo sprendimas priklauso nuo vyriausybės nusistatymo, todėl svarbu palenkti įtakingus parlamentarų ar ministrų teigiamam sprendimui. Aplamai rėmėjų iš parlamentarų niekad netrūko, bet lemiantis žodis priklausė ne jiems. Buvo eilė atvejų, kai parlamentariai, ypač būdami opozicijoje, stipriai rėmė baltiečių pastangas, bet, pasikeitus valdčiai partijai ar pasidarius ministeriais, kalbėdavo jau su rezervais. Be abejonės, jų asmeniškai nuomonė nepasikeisdavo, bet jie turėjo remtis administracijos patarimais, nes kitaip gali atsiliepti į politinius ir ekonominius santykius su sovietais.

Sov. Sąjungai pradėjus pirkti įvairius iš Kanados už bilijonus dolerių, prekybos balansas tarp šių kraštų pasidarė labai nelygus, nes Kanadai neįmanoma pirkti didesnių kiekių industrinių produktų iš sovietų. Sovietai nesivaržė tą padėti panaudoti savo politiniams tikslams. Pagal patikimus šaltinius pirmojo bilijoninio kviečių pirkimo sutarties metu sovietai reikalavo panaikinti Baltijos kraštų garbės konsulus, bet tuometinis ministras Sharp nesutiko. Bet, atrodo, kad vėliau tam tikras kompromisas buvo padarytas. Mirus konsulams, nauji estų ir latvių kandidatai nebuvo įtraukti į diplomatų sąrašą ir jie pasidarė "nematomai".

Baltiečių federacijos pastangos padarė juos "matomais". Keliolika metų vykstamiejiose baltiečių vakaruose parlamento rūmuose palaipsniui įvestas konsulų supažindinimas su vakaro dalyviais, vėliau senate ir dar vėliau parlamente, diplomatų ložėje.

Bet prieš trejus metus, pasikeitus vyriausybei, parlamento pirmininkas nesutiko kad baltiečių konsulai būtų parlamente pristatyti. Iš dalies gal būtų taip atsitiko, nes nauja Baltiečių federacijos vadovybė, pasitikėdama tuo, kas vyko jau keletą metų, nepadarė reikalingų žygių. Pristatymai yra išimties parlamentinėje procedūroje ir jų pravedimui reikia atlikti atitinkamus paruošimus (lobbying).

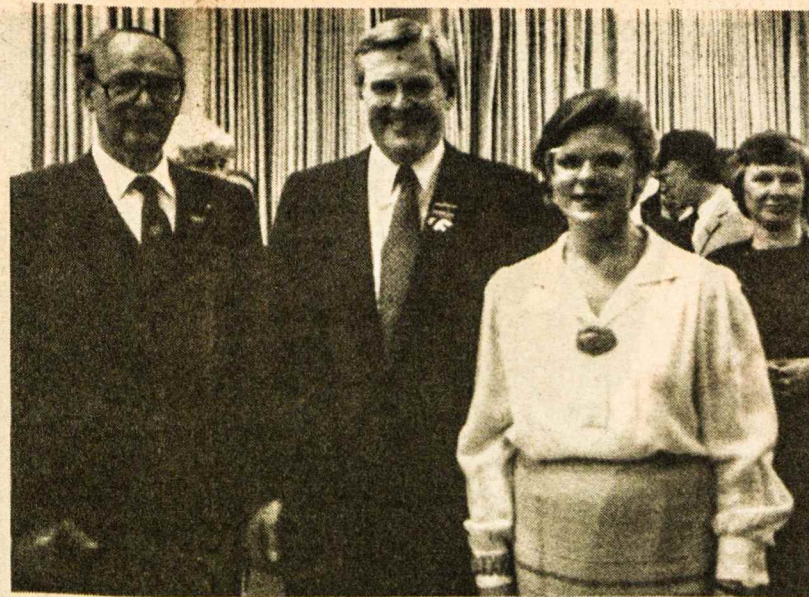
Dviem atvejais atrodė, kad jau buvo užtikrintas vyriausybės pritarimas — 1978 m., kai užsienių reikalų ministras Jamieson ir apsaugos ministras Danson buvo palankiai nusistatę, ir 1982 m., kai palankius užsienių reikalų ministras MacGuigan pravedė baltiečių konsulatų padėties studiją. Bet atrodo, kad nelygus prekybos balansas su sovietais vėl turėjo lemiančios įtakos.

Prieš Vienos konferenciją, parlamentinio komiteto viešuosiuose apklausinėjimuose 1986. VIII 18-20 buvo kalbama apie santykius su Sov. Sąjunga ir jos satelitais karinėje, ekonominėje-prekybinėje ir žmogaus teisių srityse bei jų koordinavimą. Kanados — Rytų Europos prekybos plėsti tarybos pirmininkas K. Velan aiškiai pareiškė, kad plečiant prekybinius santykius su sovietais ar jų satelitais, pirmiausia reikia žiūrėti prekybinės naudos ir nemaišyti tuos reikalus su žmogaus teisėmis. Šios tarybos nariais yra apie 50 didžiųjų industrinių firmų. Diskusijose Velan pareiškė, kad žmogaus teisių pažeidimas vyksta ir kituose kraštuose, todėl nereikia per daug dėmesio kreipti, kas vyksta Sov. Sąjungoje. Deja, ne vien ši organizacija reiškė tokias mintis. (Bus daugiau)

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvos namų)

Priima pacientus pagal
susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus
ir vakarais

Kanados finansų ministeris MICHAEL WILSON, vienas parlamentarų vakarą globojantis komiteto pirmininkas, stovi tarp J. V. DANIS ir JOANNOS KURAITIŲS-LASIENIS baltiečių vakare 1988.V.11 parlamento rūmuose Otavoje
Nuotr. V. Radžiaus

PL IV-sis KULTŪROS KONGRESAS

1988 m. birželio 24-27 d.

Toronte, Kanadoje

Birželio 24, penktadienį:

8.00 v.v. — **LITERATŪROS VAKARAS**

Bickford Park High School, 777 Bloor St. W.

Bilietai: suaugusiems — \$8, jauniui ir pensininkams — \$5.

Birželio 25, šeštadienį:

9.30 v.r. — **PL IV Kultūros kongreso atidarymas**

10.00 v.r. — 5.00 v.v. **Paskaita, sekcijų svarstybos**

Loew's Westbury Hotel, 475 Yonge Street

7.30 v.v. — **Putino drama "VALDOVAS"**

Los Angeles lietuvių dramos sambūris,

režisuoja Petras Maželis,

Central Technical School, 724 Bathurst St.

Bilietai: suaugusiems — \$12, jauniui ir pensininkams \$10.

Birželio 26, sekmadienį:

10.30 v.r. — **PAMALDOS** Lietuvos Kankinių šventovėje,

494 Isabella Avenue, Mississauga, Ontario

12.30 v.p.p. — 5.00 v.v. **Sekcijų svarstybos** Anapilio salėje,

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario

8.00 v.v. — **KONCERTAS** McMillan Theatre,

Edward Johnson Blvdg., University of

Toronto, Bloor Street ir Avenue Road.

Bilietai: suaugusiems — \$12, jauniui ir pensininkams — \$10.

Birželio 27, pirmadienį:

8.30 v.r. — **Sekcijų svarstybos**

5.00 v.v. — **PL IV Kultūros kongreso uždarymas**

Loew's Westbury Hotel

8.00 v.v. — **POKYLIS**

Prisikėlimo parapijos salėje, 1011 College St.

Bilietai asmeniui — \$20.

Bilietai į visus renginius gaunami sekmadienio Anapilyje, Lietuvių namuose ir Prisikėlimo parapijoje Toronte. Kreipiantis raštu — pridėti čekį arba piniginę perlaidą ir adresuoti: **Kultūros kongresas, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.**

Prez. R. Reaganas apie vyskupą ir kalinamus kunigus

"TŽ" bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Pirmadienį, gegužės 2 d. į Baltuosius rūmus buvo pakviesti aukštieji amerikiečių pareigūnai ir taip pat įvairių religinių grupių vadovai bei atstovai, tarpe jų ir išeivijos lietuvių vyskupas Paulius Baltakis. Čia prezidentas Reaganas pasakė kalbą dėl religinių teisių Sovietų Sąjungoje. Prezidentas pastebėjo, jog 20-tojo amžiaus istorija parodė, kad juo daugiau religija persekiuojama, tuo labiau ji klesti. Pasak prezidento Reagano, tai akivaizdu, susipažinus su religinių bendruomenių padėtimi Sovietų Sąjungoje. Jis išvardijo asmenis, kuriems persekiojimas tapo dvasinės stiprybės šaltiniu: tai rašytojas Aleksandras Solženitsinas, psichiatras Anatolijus Koriaginas ir kiti.

Toliau prezidentas Reaganas taip sakė (vertimas iš jo rašo magnetofono juostoje): "Alfonso Svarinskas, 62 metų amžiaus Lietuvos kunigas, 18 metų yra praleidęs kalėjime, kurio nenumatyta išleisti iki 1990 metų. Jis sunkiai serga ir yra paprašęs leidimo išvykti į užsienį gydytis... Vyskupas Julijonas Steponavičius vidaus tremtyje nuo 1961 metų už tai, kad atsisakė bendradarbiauti su valdžia", kalbėjo prezidentas Reaganas, aiškiai išdardamas Steponavičiaus ir Svarinsko pavardes.

Išeivijos lietuvių vyskupas P. Baltakis savo žodyje priminė religijų reikalų tarybos pirmininko Konstantino Charčovo pernykštį pažadą iki lapkričio mėnesio paleisti visus religinius kalinus. Vyskupas pasakė, kad mažiausiai 34 lie-

tuviai ir toliau atlieka kalėjimo bei lagerio bausmes už religinius ar sąžinės įsitikinimus. Tarp jų yra kunigai Alfonso Svarinskas ir Sigitas Tamkevičius, Viktoras Petkus, Gintautas Iešmantas, Petras Gražulis, Boleslovas Lizūnas, Jonas Pakuckas ir kiti. "Mes pagarbiai prašome prezidentą paprašyti, kad jie būtų greitai paleisti", kalbėjo Baltuosiuose rūmuose išeivijos lietuvių vyskupas P. Baltakis.

Jis paminėjo vyskupą tremtinį Julijoną Steponavičių, prašydamas prezidento užtarimo, kad jam būtų leista sugrįžti į savo pareigas. Taip pat prašė iškelti nesiliaujančią valdžios kišimąsi į Kauno kunigų seminarijos reikalus ir spausiti Gorbačiova, kad tikintųjų naudojimui būtų sugrąžinta Vilniaus katedra.

Tuo tarpu savo kalbą prezidentas Reaganas baigė šiais žodžiais: "Meldžiamės, kad Kijevo Rusijos krikščionybės tūkstančio metų sukaktis atneš laisvę Rusijos, Ukrainos, Baltijos kraštų ir visų Sovietų Sąjungos sričių tikintiesiems".

Gegužės 27 d. prezidentas Reaganas išskrenda į Maskvą aukščiausio lygio susitikimui su generaliniu sekretorium Michailu Gorbačiovu. Tikimasi, kad dar prieš prezidentui išvykstant, sostinė pasieks ir 27 metų amžiaus Paulius Klimas, kurs iš Ročesterio pėsčias keliauja į Vašingtoną, prezidentui Reaganui ir Sovietų Sąjungos ambasada Vašingtone nešdamas laiškus, kad būtų paleistas sovietų kalinamas lietuvis, žmogaus teisių gynėjas Petras Gražulis.

Tėviškės žiburiai • 1988. V. 31 — Nr. 22 (1997) • psl. 3

PL IV kultūros kongreso svarstybos

BIRŽELIO 24, PENKTADIENI

3.00 v.p.p. Meno parodos atidarymas, Northern District Library, 40 Orchard View Blvd., (Eglinton & Yonge požeminio. Į vakarus nuo Yonge, į šiaurę nuo Eglinton). Birželio 26 d. paroda perkeliama į Anapilį.

8.00 v.v. Literatūros vakaras, Bickford Park High School, 777 Bloor Street West, (Bloor & Christie požeminio). Dalyvauja: L. Andriekus, K. Bradūnas, B. Brazdžionis, A. Gustaitis, J. Jankus, E. Juodvalke, Z. Katiliškienė, R. Kazlienė, J. Kraliauskauskas, H. Nagys, E. Nazaraite, K. Ostrauskas, L. Pocienė, B. Pūkelevičiūtė, J. Švabaitė-Gylienė, V. Samulaitis.

BIRŽELIO 25, ŠEŠTADIENI

11.00 v.r. Šeima — lietuviškumo stiprybė sekcijos svarstybos vadovaus Irena Lukoševičienė (Montrealis). Dalyvaus Aldona Lingeraitienė (Bostonas) — "Jauna šeima"; Kęstutis Slotkus (Kolumbija) — "Izoliuota — toli nuo lietuviškų centrų šeima"; Livija Juodiškaitė-Pollock (Solon, Ohio) — "Mišri šeima"; Danutė Baltutienė (Australija) — "Suaugusių vaikų turinti šeima" ir seselė Ignė Marijošaitė (Putnam) — "Vadovė, dirbanti su vaikais ir jaunimu". Visi pranešimų dalyviai turi magistro ar tolygius mokslo laipsnius.

2.00 v.p.p. Literatūros sekcijos svarstybos vadovaus dr. Rimvydas Šilbajoris, Ohio valstybinio universiteto slavistikos studijų katedros vedėjas ir profesorius. Diskusijose dalyvaus Vytautas Jonynas, literatūros kritikas (Montrealis); Liūtas Mockūnas, inžinierius (Čikaga); dr. Henrikas Nagys, poetas (Montrealis), ir Vincas Natkevičius, lietuvių literatūros istorikas, kritikas (Vokietija).

3.30 v.p.p. Teatro sekcijos svarstybos vadovaus Jurgis Blekaitis, aktorius, režisierius, poetas (Laurel, Maryland). Diskusijose dalyvaus Arūnas Čiuberkis, teatro, kino filmų bei televizijos aktorius (Niujorkas); Rasa Kazlienė (Rasa Allan), teatro, filmų bei televizijos aktorė (Niujorkas); Elena Dauguvietytė-Kudabienė, aktorė, režisierė (Hamiltonas), ir dr. Kostas Ostrauskas, dramaturgas, literatūros istorikas ir kritikas (Media, Pensilvanija). Visos šeštadienio sekcijų svarstybos vyks Loew's Westbury viešbutyje.

BIRŽELIO 26, SEKMADIENI

12.30 v.p.p. Religijos reikšmės tautiniam išlikimui sekcijos svarstybos vadovaus kun. Gediminas Kijauskas, SJ, Klivlando lietuvių Dievo Motinos parapijos klebonas. Diskusijose dalyvaus docentas Vytautas Skuodis (Čikaga), kun. Kęstutis Trimakas (Čikaga), dr. Algis Norvila (Čikaga) ir kun. Povilas Dilys (Torontas).

2.00 v.p.p. Meno sekcijos svarstybos vadovaus dr. Kęstutis P. Žygas, Arizonos valstybinio universiteto architektūros istorijos ir teorijos profesorius. Dalyvaus dailininkas Narūnas Bukauskas (Bruklinas) — "Menas iš studento perspektyvos"; dailėtyrininkė Viktorija Kašubaitė-Matrasa (Oak Park, IL) — "Dabartinės problemos išeivijos dailės vėloje"; meno rinkėjas Narcizas Prielaidas (Šveicarija) — "Lietuviai dailininkai Vakarų Europoje"; menininkas Jurgis Račkus (Torontas) — "Color and Form Society veikia Kanadoje"; dailėtyrininkė Daiva Skuodytė (Čikaga) — "Dailės kurimo ir kritikos padėtis pokarinėje Lietuvoje" ir dailininkė Elena Urbaitytė (Wantagh, NY) — "Dailininkų pasirinkimai, galimybės ir galvosūkių išeivijoje".

3.30 v.p.p. Išeivijos lietuvių muzikinė kultūra sekcijos svarstybos vadovaus muzikė Emilija Sakadolskienė (Čikaga). Diskusijose dalyvaus kritikas Mykolas Drunga (Čikaga), muzikės Loretta Venslauskienė (Čikaga) ir Rita Vilienė (Londonas, Kanada). Visos sekmadienio sekcijų svarstybos vyks Anapilio salėje.

8.00 v.v. Koncertas, kurio programoje dalyvaus pianistai Vytas Bakšys (Niujorkas) ir Leokadija Kanovičienė (Torontas), Klivlando Dievo Motinos parapijos choras, vadovaujamas muzikės Ritos Kliorienės ir Toronto lietuvių choras "Volunge", vadovaujamas muzikės Dalios Viskontienės.

BIRŽELIO 27, PIRMADIENI

8.30 v.r. Spaudos ir radijo sekcijos svarstybos vadovaus Aušra Liulevičienė, "Draugo" šeštadienio kultūrinio priedo redaktorė (Čikaga). Dalyvaus Jonas Varčius, Kanados lietuvių žurnalistų sąjungos pirmininkas (Torontas) — "Leidėjų redaktorių, bendradarbių ir skaitytojų santykiai"; kun. Juozas Vaišnys, SJ, redaktorius "Laiskai lietuviams" (Čikaga) — "Spaudos ir radijo kalba"; Edvardas Tuskenis (Čikaga) — "Jaunimo kelias į spaudą"; dr. Zenonas Rekašius (Glenview, IL) — "Lietuva išeivijos spaudoje"; Romas Kezys, "Laisvės žiburio" radijo programos vedėjas (Bayside, NY) — "Radijo rūpestiai"; Raimundas Lapas, radijo programos vedėjas (Čikaga) — "Radijo laidų ateitis — likimas ar praeikimas"; dr. Vytautas Dambrava (Venezuela) — "Radijo ir spaudos komunikacija svetimaučiams".

10.00 v.r. Lituanistikos sekcijoje bus trys referentai. Dr. Antanas Klimas, Ročesterio universiteto profesorius (Rochester, NY), kalbės tema "Šiandieninės lietuvių kalbos problemos". Dr. Jonas Račkauskas, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro direktorius (Čikaga), kalbės tema "Kultūrinių vertybių išlaikymas". Dr. Bronius Vaskelis, Iliojos universiteto Čikagoje lietuvių kalbos ir literatūros profesorius, lituanistikos katedros vedėjas, kalbės tema "Lituanistikos katedros dabartis ir ateitis".

1.30 v.p.p. Tautodailė — sodžiaus menas sekcijos svarstybos vadovaus dailininkai Anastazija ir Antanas Tamošaičiai (Kingston, Ont.). Diskusijose dalyvaus dr. Genovaitė Kazokienė (Tasmanija), Aldona Vaitonienė (Torontas), Aldona Veselienė (Kanada). Jei sąlygos leis dr. Alfridas Stanevičius atvyks iš Montevido (Urugvajus).

3.00 v.p.p. Svarstybos "Išeivijos ir tautos kūrybos sankryžoje" vadovaus dr. Vytautas Vardys, Oklahomos universiteto politinių mokslų departamento vedėjas ir profesorius (Norman, Oklahoma). Diskusijose dalyvaus dr. Juozas Kazickas, ekonomistas (Niujorkas); dr. Rasa Mažeikaite, istorikė (Torontas), ir dr. Pranas Zundė, Georgia Institute of Technology informacijos ir kompiuterių mokslų profesorius (Atlanta, Georgia).

Ši sekcija bus baigiamoji PL IV kultūros kongreso svarstybių dalis. Čia bus bandoma "Išsiaiškinti išeivijos ir tautos kamieno kultūrinių vertybių pasikeitimo galimybes" (IV-jo kultūros kongreso tikslai).

Visos pirmadienio svarstybos vyks Loew's Westbury viešbutyje. PL IV kultūros kongreso svarstybose dalyvaus visų kartų atstovai. Jauniausias 22 metų amžiaus ir vyriausias 81 metų. Sekcijų diskusijų dalyvių sąrašas gali padidėti, nes iš keleto kviečių dar negauta atsakymų.

Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti IV kultūros kongrese.

Lietuviškosios skautybės fondo renginyje 1988.IV.30 Klivlande solistė R. MASTIENĖ (dešinėje) ir akompaniatorė D. LIAUBIENĖ atliko meninę programą
Nuotr. V. Bacevičiaus

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neličiamas, tikėtai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"**

Viešėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PRAMONĖ UTENOJE

Pramoninis Utenos miesto dvidešimtmetis paminėtas gamybiniame M. Melnikaitės trikotažo ir galanterijos susivienijime. Utenos pramonė dabar kasmet vartotojams parūpina beveik 300 milijonų dolerių vertės gaminių. Spaudoje minimos socialinio lenktyniavimo nugalėtojomis tampa paminėtos Utenoje — buitinio gyventojų aptarnavimo, mėsos, pieno, nealkoholinių gėrimų kombinatai, trikotažo fabrikas, laboratorinių krosnelių gamykla.

PROBLEMOS UŽ LIETUVIUS RIBŲ

Šiame skyriuje jau buvo rašyta apie Vilniuje balandžio 4 d. įvykusį Lietuvos rašytojų sąjungos pirminės partinės organizacijos susirinkimą, cituoti atviri rašytojo Vytauto Bubnio kritikos žodžiai, liečiantys trėmimus į Sibirą, Lietuvos istoriją ir gimtąją lietuvių kalbą. Su trumpintą V. Bubnio pranešimo tekstą balandžio 16 d. laidoje paskelbė „Literatūra ir menas“. Dabar tas pats savaitraštis balandžio 30 d. laidoje skaitytojus supažindina ir su Vytauto Kubiliaus minėtu susirinkimu pasakyta kalba, palietusia problemas už Lietuvos ribų. Jas V. Kubilius pradeda Latvijoje gyvenančiais lietuviais. Ešą ten dar yra apie 40 kaimų, kuriuose lietuvių sudaro nuo 100% iki 30% visų gyventojų. Tačiau niekur nėra nei lietuviškų mokyklų, nei atskirų klasių lietuvių vaikams latviškose ar rusiškose mokyklose, kad jie galėtų mokytis gimtąją savo kalbą. Nors Rygoje gyvena apie 7.000 lietuvių, ten taip pat nėra nei vienos lietuviškos mokyklos, o 1938 m. veikė keturios lietuviškos pradinės mokyklos, du vaikų darželiai ir viena gimnazija, išsilaikiusi iki 1948 m. V. Kubilius prisimena pokaryje Rygos persikėlusią puseserę, ištektusią už lietuvių, dukrą leidusią rusišką mokyklon. Ta dukra dabar kalba tik rusiškai ir lietuviškų bei latviškų žodžių žargonu. V. Kubiliaus išvada: „Kada mokyklos kalba ir šeimos kalba nebesutampa, jaunas žmogus anksti ar vėliau praranda tautinę savimonę ir net oficialiai išsizrada savo tautybės. Šis nubyrimas mažai tautai — grėsmingas. Literatūra, abejinga tautos buvimui ir išlikimo klausimams, jau nebėra nacionalinė literatūra. Tokią nuostatą paveldėjome iš Maiorono, Krėvės, Mykaločia-Putino, Salomėjos Nėries, Simonaitės“.

GUDIJOJE IR KITUR

Kritiškas V. Kubiliaus žvilgsnis nukrypsta į bene labiausiai nukentėjusius Gudijos lietuvių. Prieš II D. karą sovietinėje Gudijos teritorijoje buvo dešimt pradžinių lietuviškų mokyklų ir viena vidurinė, uždaryta 1938 m. Lenkijai priklausiusioje Gudijos dalyje tada veikė net 67 lietuviškos pradinės mokyklos. V. Kubilius pabrėžia pokaryje joms smogtą skaudų smūgį visoje Gudijoje: „Po karo visos lietuviškos mokyklos Baltarusijos teritorijoje buvo uždarytos. Lie-

tuviškose salose, kur šimtmečiais buvo išlaikyta tėvų kalba ir papročiai, 1957 m. įsteigtos 8 rusiškos mokyklos, kuriose nuo III klasės dėstoma ir lietuvių kalba. Dabar liko trys tokio tipo mokyklos, o lietuvių kalbos savaitinių pamokų skaičius sumažėjo nuo 23 iki 18. Tuo tarpu Girių kaimo aštuonmetėje mokykloje, mūsų kalbininkų žiniomis, ir šimet lietuvių tautybės mokiniai sudaro 65%, o Gervečių ir Pelesos mokyklose daugiau kaip pusę visų mokinių. Kaliningrado srityje, kur gyvena ir dirba apie 20.000 lietuvių, jų vaikai negali išgirsti mokyklose jokio lietuviško žodžio...“ Pasak V. Kubiliaus, reikia prašyti ir galbūt net reikalauti, kad konstitucijos garantuota teisė vaikams mokytis jų gimtąją kalbą būtų įgyvendinta ne tik ten, kur yra susitelkę tautos branduoliai, bet ir senose ar naujoje lietuviškose salėse, kurios yra Astravo, Varenavo, Bauskės, Saldaus, Stučkos, Sovetskio, Krasnoznamencko rajonuose. Tačiau ir Lietuvoje tokia teisė reikia užtikrinti ne tik rusų bei lenkų, bet ir latvių, gudų, ukrainiečių vaikams. V. Kubilius apgailestauja, kad pokarinėje Lietuvoje nebuvo atkurta nė viena žydų mokykla. Prieš karą žydai turėjo net keliasdešimt savo mokyklų, kurių eilėse buvo ir 14 gimnazijų. Dabar net ir partizaninės kovos žuvusio žymaus kompartijos veikėjo Iciko Meskupo našlė emigravo, nenorėdama pasilikti krašte, kur vaikai nebekalbės savo tėvų ir protėvių kalba.

NELINKSMA IR LIETUVOJE

Apžvelgęs už Lietuvos ribų gyvenančių tautiečių problemas, V. Kubilius vėl grįžta Lietuvon. Ešą jam, prieš porą metų skačiusiam paskaitą Vilniaus gražtų gamyklos kultūros klube, buvo pasigirta, kad ji yra vienišė mokykla Vilniuje, savo raštvėdą tvarkanti lietuvių kalba. V. Kubilius pateikia liudną išvadą: „Kai įsakymai, aplinkraščiai, instrukcijos, pasiūlymai ir skundai, visos mokyklos biurokratinės, įstaigų susirašinėjimas vyksta nebe respublikos nacionaline kalba, kai tūkstančiai Lietuvos aukštųjų mokyklų absoliutų dieną dienon rašo ir mąsto elementariausiais svetimos kalbos šampais, mūsų kalba, be abejo, praranda didelių šiuolaikinių terminų, technokratinės ir biurokratinės stilistikos rezervus, reikalingus pavaizduoti šiuolaikiniam žmogui šiuolaikinėmis technikos revoliucijos sąlygomis...“ V. Kubilius prisimena ir intelektualinei lietuvių kalbai nuostolį nešančias disertacijas, kurios turi būti pateiktos rusų kalba, nors svetima kalba neįmanoma tiksliai atskleisti lietuvių eilėdaros, stilistikos, fonetikos ir frazeologijos pavyzdžių. Jau dveji metai kalbama, kad šis reikalavimas bus pakeistas, bet jis tebėra nepalietas. Disertantai yra priversti mokslinį darbą patys rašyti rusiškai arba samdyti brangius vertėjus. Nelinksma ir Lietuvoje...

V. Kst.

Toronto "Gintaro" ansamblis prieš ketverius metus tautinių šokių šventėje Klivlande

"Gintarinių aidų" dešimtmetis

HAMILTON, ONT. Jaunų lietuvių jėgomis buvo gražiai atžymėta "Gintarinių aidų" lietuviškos radijo programos 10 metų sukaktis. Programą pradėjo jauna radijo pranešėja Aušra Pleinytė. Ji apibūdino šios radijo programos atsiradimą ir supažindino svečius su visais radijo drabuotojais. Jautriais poezijos žodžiais, išreikšdama meilę lietuviškai dainai, ir sceną pakvietė dainos ir muzikos mėgėją — solistą Vaclovą Povilonį. Jaunas solistas, gitara, pianinu, akordeonu pats pritarėdamas, padainavo aštuonias dainas.

Eduardas Labuckas, lietuviškos radijo programos 10 metų darbuotojas, gražiai padėkdamas poeto P. Širvio eilėraštį "Aš beržas, Lietuviškas beržas" ir, paskaitęs keletą humoristinių

žinių, scenon pakvietė solistą Edvardą Punksį. Šis jaunas solistas sužavėjo klausytojus savo senaisiais kūrniais. Daina apie senelį ne vienam suvilgdė ašarom akis. Su dideliu pasigėrėjimu ir malonumu išklausė abiejų solistų duetas. Įdomia savo deklamacija programą pavairino Aldona Matulienė ir Marija Kalvaitienė.

Pabaigai A. Pleinytė ir sceną pakvietė "Gintarinių aidų" įsteigėja Eduardą Stungevičių. Jis pasveikino visus buvusius ir esamus radijo darbuotojus, linkėdamas dar daug sukaikių ateityje. Išreikšė džiaugsmą, kad atsiranda nauji solistai ir yra kuriamos naujos lietuviškos dainos, tai garantija, kad radijo programa bus tęsiama.

Buvęs "Gintarinių aidų" ra-

dijo bendradarbis Antanas Rašymas maloniai nuteikė visus savo atsilankymu ir gražia sveikinimo kalba. Kanados lietuvių jaunios jėgos mūsų išeivijos pasidžiavimas!

Šis kultūrinis renginys buvo turiningas, įdomus. Jaunųjų kūrybingumas teikia vilčių, kad lietuviškas žodis ir daina dar ilgai skambės išeivijoje.

"Gintarinius aidus" sveikino KLB Hamiltono apylinkės pirm. B. Mačys, senjorų klubo pirm. K. Mikšys, senjorų choro vardu D. Jankūnienė, dramosteatras "Aukuras" — M. Kalvaitienė ir ateitininkų — E. Gudinskienė.

Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Liauba, OFM, dažnas radijo programos svečias, savo religinėmis ir tautinėmis temomis atkreipė Hamiltono lietuvių dėmesį į šios lietuvių radijo programos svarbą. G. A.

Tautinės skautų stovyklos

Atgavus Lietuvai laisvę, 1918 m. įsteigė pirmoji skautų skiltis. Steigėjas ir vadovas s. Petras Jurgela. Po 10 metų veikos 1928 m. birželio 29 ir liepos 2, įvyko pirmoji tautinė stovykla Auštojoje Panemunėje, prie Kauno. Stovyklavo apie 500 skautų-čių. Stovyklautojus aplankė prez. Antanas Smetona ir pasakė sveikinimo kalbą.

1938 m. liepos 31 ir 1 d. II-ji tautinė stovykla Aukštojoje Panemunėje, Basanavičiaus šile su 1.900 skautų ir Pažaislyje — 600 skautų. Tos stovyklos laikinajai Lietuvos sostinei Kaunui buvo kažkas dingio. Daug svečių-viešnių dalyvavo iš Anglijos, Latvijos, Estijos, Švedijos, Suomijos, Vengrijos ir net iš Amerikos.

1948 m. rugpjūčio 2-14 d. III-ji tautinė stovykla jau ne tėvynėje, nes 1940 m. birželio 15 d. komunistai užėmė visą Lietuvą. Po karo daug lietuvių šeimų pabėgo į Vakarų, ir čia skautai-tės atkūrė savo lietuvišką skautybę.

Šv. Jurgio šventėje 1988.V.1 Klivlande davusiems įžodį skautukams užrišami kaklaraiščiai

Nuotr. V. Bacevičius

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVIAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		
indėlius (P.C.A.)	3%	asmenines paskolas 12.5%
santapus	5.75%	nekiln. turto pask. 1 m. 10.25%
kasd.pal.taupymo s-ta ..	5.25%	nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%
90 dienų indėlius	8%	
1 m. term. indėlius	9.25%	Nemokamas čekių ir
1 m. term. ind.mėn.pal. .	8.75%	sąskaitų apmokėjimo
3 m. term. indėlius	9.75%	patarnavimas.
RRSP ir RRRF (pensijos) ..	7%	Nemokama narių gyvybės
RRSP ir RRRF 1 m.	9.25%	draudra pagal santaupų
RRSP ind. 3 m.	9.75%	draudra iki \$2.000.
		ir asmeninių paskolų
		draudra iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybėse

JAV LB švietimo taryboje, vadovaujamoje pirm. dr. J. Račausko, įvyko trys pasikeitimai: koordinatorė jaunų šeimų projektams tapo D. Petrutytė, sekretore — R. Kučienė, technine "Švietimo gairių" redaktore — N. Mackevičienė. Pernai rudenį rengtame vajuje liuanistiniam švietimui buvo sutelkta \$17.000. Knygų leidybai 1987 m. buvo išleista beveik \$40.000. 1988 m. sausio 1 d. LB švietimo tarybos inventoriuje buvo \$88.600 vertės leidinių.

Kalifornijos lietuvių Los Angeles mieste kovo viduryje apilankė svečiai iš V. Vokietijos — Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas. Šia proga LB Los Angeles apylinkė su rengė aukų rinkimo vaju Vasario 16 gimnazijai, vadovaujamą Jono Navicko. A. Šmitas susitikime su Los Angeles lietuviams rodė gimnazijos pastatų ir aplinkos skaidres, supažindino su dabartiniais gimnazijos reikalais. Jai dar reikia \$300.000 aukų nuo gaisro nukentėjusios senosios pilies atnaujinimo išlaidoms apmokėti. Be to, kasmet \$150.000 visų metinių išlaidų turi padengti pati gimnazija. Prie kiekvieno jos surinkto dolerio valdžia prideda du. Valdžios komitetas iš Los Angeles lietuvių gimnazijai surinko apie \$7000.

JAV lietuvių fondo valdyba savo posėdyje balandžio 19 d. Čikagoje aptarė sėkmingai praėjusį suvažiavimą, pastebėjus trūkumus, ateities planus. Fondo kapitalas sparčiai auga — šiemet jau susilaukta \$200.000 įplaukų, gerokai peržengusių ketvirtąjį milijoną. Per dvejus ar trejus metus tikimasi užbaigti penktąjį milijoną. Ta proga bus išleistas specialus leidinys su papildytu narių sąrašu bei jų naujaisiais įnašais. Diskusijoje pasiektas vienas aktualus klausimas, liečiantis liuanistinės mokyklos skiriamą paramą. Ji teikiama pagal JAV LB švietimo tarybos paruoštą sąrašą. Paramos čekius mokykloms įteikia LB apylinkės ar apygardos vadovai. Dėl to kartais "susidaro" klaidingas įspūdis, kad ta parama gaunama ne iš JAV lietuvių fondo, o iš JAV LB švietimo tarybos. Bent spaudoje reikėtų paminėti, kad tokios mokyklos yra gavusios paramą iš JAV lietuvių fondo. Jo tarybos posėdyje balandžio 22 d. buvo sudarytas vykdomasis septynių narių komitetas skubiems klausimams spresti, kai nėra laiko ir galimybės susaukti kvorumą turintį tarybos narių posėdį. Tokiais atvejais sprendimus padarys lengviau susaikiams vykdomasis septynių narių komitetas, bet jie turės būti patvirtinti artimiausiose tarybos posėdžiuose.

Vykdomasis komitetas buvo įsteigtas posėdyje dalyvavusių tarybos narių balsų dauguma. Į vykdomąjį 1988 m. komitetą įsijungė tarybos pirm. Stasys Baras, valdybos pirm. Marija Remienė, komisijų pirmininkai: finansų — Rūta Jušienė, pelno skirstymo — dr. Antanas Razma, palikimų — dr. Kazys Ambrozaitis, įstatų — Daina Kojelytė, informacijos — Antanas Juodvalkis. Iš valdybos pasitraukusią Evelyną Oželienę pakeitė mokslos baigiantis JAV lietuvių fondo stipendininkė Ramona Steponavičiūtė.

1988 m. VII tautinė stovykla įvyks rugpjūčio 14-24 d. BSA Seven Ranges Scout Reservation, Kensington, Ohio, M.

Australijs

Lietuviškųjų studijų draugija Tasmanijos universitete Hobarte naujosios mokslo metus pradėjo velykinių margučių vakaru kovo 28 d. Lietuvišką margučių puošimą Algis Taškūnas buvo gerai išgarsinęs vietinėje spaudoje ir radijo pranešimuose. Tad į margučių vakarą universiteto patalpose susirinko geras pusšimtis žmonių, susidomėjusių lietuviškų ir apilamai europietiškių margučių kilme. Vakaro dalyvių pasveikino Algis Taškūnas. Apie senuosius velykinius papročius ir margučius kalbėjo dr. Genovaitė Kazokienė. Puodus su kiaušiniiais ir vašku tvarkė Rozė Vaičiulevičiūtė, o Aleksandras Kantvilas rodė kiaušinių marginimą skutinėjimo būdu. Savo pasakojimais ir patarimais jis sudomino visus margučių vakaro dalyvių. Vakariū numatyta laiką teko pratesti viena valanda, kad visi galėtų praktiškai susipažinti su lietuvišką margučių puošimu. Visiems užteko R. Vaičiulevičiūtės parūpintų kiaušinių ir vaško. Sydnejaus ramovėnų skryžias metinis narių susirinkimas įvyko kovo 27 d. Lietuvių klu-

bo patalpose. Pirmiausia tylos minute buvo pagerbti keturi praėjusių dvejų metų laikotarpįje mirę ramovėnai — Antanas Skirka, Edvardas Rašymas, Povilas Grosas ir Petras Ropė. Veiklos pranešimą padarė pirm. Antanas Vinevičius, finansų — ižd. Vytautas Račiūnas. A. Vinevičius pranešė, kad Amerikoje pasirodys sidabrinei ramovėnų veiklos sukaikią skirtas leidinys, kuriam iš Sydnejaus ramovėnų skryžiaus išdo buvo pasiūta \$100. Diskusijoje palietas artimesnis ramovėnų bendradarbiavimas su Sydnejuje veikiančia šaulių kuopa. Juozas Makūnas buvo įgaliotas šiuo reikalu tartis su šaulių kuopos valdyba. Visi norėtų artimesnių bei draugiškesnių ryšių tarp šių dviejų giminių organizacijų. Naujon valdybon buvo išrinkti ir pasiskirstę pareigomis: pirm. Antanas Vinevičius, vicepirm. Vincas Kondrackas, sekr. Antanas Kramilius, ižd. Pranas Sakalauskas, narys parengimų reikalams Juozas Makūnas.

Britanija

DBLS Birminghamo skyrus savo veiklą aptarė metiniame narių susirinkime kovo 26 d. Skyrus yra nedidelis, turintis tik 35 narius. Pastarųjų metų laikotarpįje mirė du nariai, bet pratejęsias gretas papildė trys nauji. Nariams pageidaujant, palikta ta pati skryžiaus valdyba: pirm. S. Starke, sekr. S. Jerskis ir ižd. V. Remeika.

Gloucesterio laikraštis "The Citizen" balandžio 12 d. laidoje džiaugiasi tautybių festivalyje gražiai pasirodžiusiais lietuvių tautinių šokių atlikėjais, kuriuos paruošė Marija Gelvainienė. Jos vadovaujamą šokėjų grupę sudaro mokyklinis anglų bei kitų tautų jaunimas. Balandžio 9 d. ta grupė lietuviškus tautinius šokius šoko prie liaudies muziejaus, Šv. Jono sales ir Gloucesterio katedros.

Savaitraštis "Europos lietuvis", Londone leidžiamas D. Britanijos lietuvių sąjungos ir akcinių lietuvių namų bendrovės, balandžio 13 d. laidą paženklino sukaiktuviu numeriu — 15 (2000). Vedamajame priminama, kad kelias į šią sukaiktą buvo pradėtas prieš 40 metų "Užsienio ir vidaus žinių biuletenis", išsivysčiusiu į "Europos lietuvių". Pradžioje jis vadinosi "Britanijos lietuvių", kuris šimtoju numeriu buvo paženklintas 1949 m. liepos 1 d. Vedamajame pabrėžiama, kad "Tėviškės žiburiai" Toronte pasirodė tik 1949 m. pabaigoje. "Užsienio ir vidaus žinių biuletenis" buvo pradėtas leisti 1947 m. liepos 25 d. Su savo keturioliktoju numeriu 1947 m. spalio 24 d. jis gavo "Britanijos lietuvių" vardą, o nuo 1953 m. 39 nr. tapo "Europos lietuvių", susitarus su Europos kraštų LB valdybomis ir leidėjų tarybon įjungus tų valdybų pirmininkus. 1954 m. buvo įsteigtas Vlado Dargio sumanytas "Nidos" knygų klubas. Ilgą redaktorių viršininką sudarė: A. J. Kaulėnas, K. Obolėnas, B. Daunoras, K. Barėnas-Barauskas, J. Lūža, dr. V. K. Čepas, J. Vilčinskis.

Vokietija

Tautos dainiaus Maironio 125 metų gimimo sukaiktis minėjimą balandžio 9 d. Bad Godesbergo surengė VLB Koelno-Bonnos apylinkės valdyba. Didžiąją dalyvių dalį sudarė vyresniosios kartos atstovai. Visus pasveikino valdybos pirm. Jonas Ivanas, paskaitę skaityti pakvietęs lietuvių bičiulį ir mūsų literatūros vertėją į vokiečių kalbą ev. kun. Alfredą Franzkeitį, pernai išvertusį vysk. A. Baranauko "Anykščių šilėlį", vokiškai pavadintą "Der Wald". Paskaitininkas kalbėjo tik lietuviškai, nors svečių eilėse buvo ir vokiečiai, primindamas, kad lietuvių kalbos dėl jos sklandumo turėtų būti malonu klausytis ir svetimatui. Vokiškai kun. A. Franzkeitis pateikė keletą geriausių Maironio eilėraščių. Vadovaudamasi jausminga moteriška širdimi, apie Maironį prabilo ir psichologė Rūta Šniukienė, prieš tris mėnesius atvykusi iš Lietuvos. Minėjimą užbaigė Vilijos Kumpienės padeklamuota poemėlė "Jūratė ir Kastytis", visų dalyvių sugiedota "Lietuva brangi". Su Maironio minėjimu Kaune supažindino vėliau parodyta vakandžiausė. Sekančią dieną, sekmadienį, Mišias Annabergo pilies koplytėlėje atnašavo kun. K. Senkus ir kun. dr. K. Gulbinas, OFM cap., jų dalyvių pamokslė nukėlęs į Maironio gyvenimą ir jo Lietuvos laisvės viziją.

AUDRA Travel CORPORATION

VIENTELĖ PROFESIONALI LIETUVIŲ KELIONIŲ ĮSTAIGA KANADOJE SKELBIA ir GARANTUOJA Pigiausias kainas kelionėse į LIETUVĄ 1988 metais

5-kiom, 10-čiai bei 15-kai dienų patogiausiomis lėktuvų linijomis

Išvykimo datos iš Toronto ir kitų Š. Amerikos miestų

Gegužės 6-20	Liepos 6-20
Gegužės 19 - birželio 3	Liepos 20 - rugpjūčio 2
Gegužės 25 - birželio 8/12	Rugpjūčio 11 - 27
Birželio 9 - 24	Rugsėjo 2 - 16
Birželio 30 - liepos 17	Spalio 7 - 21
Gruodžio 27 - sausio 10 1989 m.	

Užsakykite dabar — gausite papildomą nuolaidą.

Smulkesnes žinias teikiame tel. (416) 769-2500

Mūsų įstaigoje Jums patarnaus: AUDRONĖ, LIUSĖ, DALIA, INGĖ, JOANNE, PAULIUS.

Mes kalbame — lietuviškai, angliškai, prancūziškai, rusiškai, lenkiškai, vokiškai, itališkai, ispaniškai.

Mūsų įstaigoje įrengti kompiuteriai: PEGASUS/GEMINI bei TDS Mūsų įstaiga yra narys — IATA, T-comm, BBB, CLIA

Adresas: 2100 Bloor St. W. Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 **Teleks 06-986766 TOR**

KVIEČIAME NAUDOTIS MŪSŲ LIETUVIŠKO BIURO PASLAUGOMIS. Mūsų registracijos numeriai: retail nr. 2559030, wholesale nr. 2475066

[vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Šv. Mikalojaus šventovė Vilniuje, kurioje yra šv. Liudviko statula (seniausias sakrališkas objektas Lietuvoje). Statula šiuo metu yra atnaujinama

Buvo paskelbtas Vilniaus mėnuo

IGNAS MEDZIUKAS

Prieš Pirmąjį pasaulinį karą maldininkai net iš tolimesnių Lietuvos parapijų su procesijomis, nešdami bažnytines vėliavas, giedodami šventas giesmes, pėsčiomis vykdavo į Vilniaus Kalvarijas apvaikščioti tenai Kristaus kančios kelius, pasimelsti prie stebuklingo Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslu ir šv. Kazimiero karšto katedroje. Kai buvau vaikas, mano teta yra pasakojusi, kad ji pati, jauna būdama, buvo dalyvavusi tokioje procesijoje iš Pivašiūnų, suvaikščiotsi ilgą kelią, kad galėtų tenai pasimelsti. Toks gilus buvo tada žmonių tikėjimas. Dažniausia maldininkai vykdavo per Sekmines, bet ir kitu vasaros laikui Vilniaus Kalvarijos maldininkų buvo skaitlingai lankomos. Tos procesijos kartais būdavo tūkstantinės.

Deja, 1920 m. lenkams okupavus Vilnių, administracijos linija beveik dvidešimt metų užtvėrė kelią lietuviams, likusiems nepriklausomoje Lietuvoje, lankyti tenai brangias tautines ir religines vietas. Tauta ilgėjosi didžiųjų kunigaikščių sostinės Vilniaus. Poetai rašė eilėraščius. Petras Vaičiūnas parašė populiarių kūrinių „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim“, kuris, sukūrus muziką, tapo tartum Vilniaus pasiilgimo ir ryžto himnas. Susikūrė galingas Vilniaus vadavimo sąjūdis, į kurį įsijungė lietuviai ne tik nepriklausomoje Lietuvoje, bet ir gyvenantys užsienyje.

Kai 1939 m. subyrejo Lenkija, Lietuvai buvo grąžintas Vilnius, bet įvestas Trojos arklys Raudonosios armijos bazių pavidaie. Taigi Vilnius tapo mūsų, o mes rusų, kaip daugelis tada teisingai kalbėjo. Nežūrint to, daugelis veržėsi į Vilnių aplankyti brangias istorines vietas. Bet greitai Molotovo-Ribentropo susitarimu buvo užtemdyta Lietuvos nepriklausomybės saulė, o tauta patyrė neapsakomų kančių ir nelaimių.

Praėjusiais metais minint Lietuvos krikščionybės sukaktį, didelis dėmesys buvo skiriamas dėl Vilniaus katedros atgavimo tikintiesiems, prašant Gorbačiovą grąžinti šią šventovę lietuviams, nes ji yra liudininkė reikšmingų tautos įvykių, o jos koplyčios altoriuje buvo skirta vieta pirmojo mūsų tautos šventojo karalaičio Kazimiero kaulams.

Neseniai esu gavęs iš dr. K. Pemkaus, žinomo bibliofilo, atsišaukimo į visuomenę Vilniaus šventovių reikalu dvidešimtaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais (1937), kai ir man, tada jaunam studentui, į šią veiklą teko įsijungti. Tai nukėlė į tuos laikus, kai rinkomės pas kan. P. Dogelį pasitarimams. Ten buvo sudaryta komisija, kuri kreipėsi į visuomenę atsišaukimu atžymėti „Gegužės mėnesį kaip Vilniaus mėnesį“. Iš atsišaukimo teksto matyti, koks gilus buvo tautos ilgesys netekus tautinių bei religinių šventovių. Atsišaukime sakoma:

„Ištroško ir išsiilgo lietuvių tauta savo šventojo Vilniaus, savo didžiojo miesto, savo gra-

žiosios sostinės. Ištroško ir išsiilgo senutės varguolės Gedimino pilies, kuri, kaip tikra našlaitė, dabar skursta ir kenčia tautiniame Vilniaus kalne. Ištroško ir išsiilgo stebuklingų Aušros Vartų, į kuriuos nepaliaunamai dūsuoja ir šaukia lietuvių tauta, kuriuose susikaupė tiek daug skausmo ir nedalios... Išsiilgo lietuviai savo giminės karalaičio – Šv. Kazimiero, tenai – didingoj katedroj šv. Kazimiero koplyčios siddabriniam altoriuje, čia pat prie didvyriškų Vytauto Didžiojo kaulų. Ištroško ir išsiilgo lietuvių tauta savo vilnietiškių, maldingų, gražiųjų Kalvarijų, kuriose ji garbina Išganytojo kančias, kuriose ji prisimena savo vilnietiškus vargus. Troškimas ir ilgesys jaudina mūsų Lietuvą visą laiką, visus metus. Bet ypač aštant lietuviškam pavasariui, kada išsineria vilnietiška Neris, kada sužaliuoja Gedimino kalnas, kada Aušros Vartuose lietuviškai suskamba gegužinės pamaldos, kada Vilniaus krašto procesijos nužygiuoja į sostinės Kalvarijas – ypač tada lietuvių tauta ilgisi, trokšta, veržiasi į šventą Vilnių į Gedimino miestą, į Lietuvos sostinę“.

Ši komisija kvietė tautiečius atžymėti šį gegužės mėnesį – Vilniaus mėnesiu, pastatant Vilniaus kryžius Aušros Vartų Dievo Motinos garbei; visuose namuose garbingiausioje vietoje pakabinti Aušros Vartų paveikslą; rengti Vilniaus minėjimus su vilnietiškom kalbom, vaidinimais koncertais; salėse, mokyklose, skaityklose įrengti Vilniaus šventavietes ir visais kitais tinais būdais paminėti šį mėnesį.

Toliau sakoma, kad tai skelbiama ir garsinama laisvai tėvynei, okupuotam kraštui ir viso pasaulio lietuviams, kad visa tauta atsikreiptų į stebuklingus Aušros Vartus, maldaudama laisvės Vilniaus sostinei; kad visos šventovės ir maldyklos prabiltų į šventąjį Vilniaus miestą; kad kiekviena lietuviška širdis suplaktų troškimu ir ilgesiu greičiau išgelbėti nelaimingą Vilniaus kraštą; kad visi lietuviai kurtų ir gaivintų didį ir šviesų, šventą tautinį idealą – Vilniaus atvadavimą.

Šį kreipimąsi pasirašė: pirmininkas Metropolitijos kurijos kanaaninkas Povilas Dogelis, keliolika metų gyvenęs Vilniuje ir dirbęs labdaros sriatyje, nariai: Dotnuvos žemės ūkio akademijos prof. kan. Fabijonas Kemėšis, buvęs kaddaise Vilniuje „Vilties“ redaktorius, miręs 1954 m. Sibiro tremtyje, Kernavės, o vėliau Gegužinės klebonas kun. Nikodemus Švogžlys – Milžinas, švenčioniškis; V. D. universiteto medicinos fakulteto, teismo medicinos katedros vyr. asistentas dr. Vincas Kauza, švenčioniškis, miręs 1951 m. Sibiro tremtyje, ir kiti. Jų tarpe ir šių eilučių autorius, turbut vienintelis dar likęs gyvas liudininkas. Atsišaukimas pasirašytas Kaune kan. P. Dogelio būte, kuris buvo šalia bazilikos, Vilniaus gatvėje.

Kanados lietuviai didžiuose renginiuose

Pokalbis su KLB pirmininku Vytautu Bireta

JURGIS JANUŠAITIS

Šie metai Kanados lietuviams sunkūs metai. Nuo birželio 24 iki liepos 3 d. ten vyks patys didžiausi Lietuvių Bendruomenės ruošiami renginiai: Pasaulio lietuvių kultūros kongresas, Pasaulio lietuvių bendruomenės seimas ir didingoji Laisvojo pasaulio lietuvių 8-toji tautinių šokių šventė. Be abejonės, šeiminingams – Kanados lietuviams tenka didelė atsakomybė ir našta už šių renginių sėkmę.

Tad, artėjant šioms įvykiams, užkalbiname Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininką Vytautą Biretą ir jo pareikštomis mintimis dalinamės su lietuviškąja visuomene.

– *Pone pirmininke, šiais metais Kanadoje vyksta trys didieji Lietuvių Bendruomenės ruošiami renginiai. Sakysite Jums, kaip šeiminingams – Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybai – kokie tenka įsipareigojimai šiuos renginius ruošiant?*

– Pirmoje eilėje mums rūpi, kad tie didieji renginiai praeitų sėkmingai, tad ir rūpesčių nestokojame.

Pats didžiausias renginys – Tautinių šokių šventė. Jos surošimu rūpinasi JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos. Pačią šventę, jos programą, su ja susijusius renginius organizuoja specialus Tautinių šokių šventei ruošti komitetas, kuriam sumaniai vadovauja dr. V. Kvedaras su dideliu būriu tautininkų ir įvairiomis komisijomis. Tad Šokių šventės rūpesčiais ir atsakomybė dalinamės su JAV LB krašto valdyba. Kanados LB krašto valdyba atsako už šventės teisinės problemas ir už finansų sutelkimą.

Kultūros kongresą ir Pasaulio lietuvių seimą tiesiogiai

organizuoja, programas paruošia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Kanados LB krašto valdyba suorganizavo tiems dviem renginiams organizuoti specialius komitetus. Kultūros kongreso komiteto darbams vadovauja Rasa Kurienė, Kanados LB kultūros komisijos pirmininkė.

Pasaulio lietuvių seimo organizaciniam komitetui vadovauja Eugenijus Čuplinskas. Į šių komisijų darbą aktyviai esu įsijungęs aš, kaip KLB krašto valdybos pirmininkas, ir Joana Kuraitė-Lasienė. Mums tenka tik techniškąjį, organizacinį darbą. Finansinę atsakomybę neša Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Kultūros kongreso programomis rūpinasi Milda Lenkauskienė ir jos vadovaujamas komitetas, o seimo – PLB valdyba.

– *Be abejonės, nestokojate ir problemų. Kokios iš jų svarbiausios?*

– Esminių problemų neturime. Renginių komitetai, komisijos dirba nuosirdžiai ir sumaniai. Kanados lietuviai ir LB darbuotojai visur dalyvauja, visur talkina. Įdedame nepaprastai daug valandų planuodami ir vykdydami darbus. Svarbiausia mums rūpi, kad sutelkus lėšų visiems renginiams. O renginių pačios programos įdomios, prasmingos ir svarbios.

– *Kaip vyksta Kanados LB krašto valdybos bendradarbiavimas su šokių šventės komitetu ir kokias problemas sprendžiate drauge?*

– Su komitetu bendradarbiavimas nuosirdus. Komitete LB atstovauja Kanados LB kultūros komisijos pirmininkė Rasa Kurienė ir yra palaikomas ryšys tarp Kanados LB krašto valdybos ir šventei ruošti komiteto. O paskutiniu metu

ir aš pats, kaip KLB krašto valdybos pirmininkas, dalyvauju posėdžiuose ir drauge sprendžiam išylančias, su šokių švente susijusias problemas. Turiu pasidžiaugti, kad su šokių šventės komitetu dirbti vienas malonumas. Komitetai, darbą atlieka be priekaištų. Už tai dr. Kvedarui ir jo visam štabui jau dabar dėkoju. Šventės darbai vyksta gerai. Kanadoje lėšų telkimo komisija jau baigia sutelkti \$50.000. Į šventę bilietų jau parduota daugiau kaip 4000. Šventė susidomėjimas didelis. Į šventės pokylį visi bilietai išparduoti. Vyresniųjų dalyvaus virš 1000, o jaunimo apie 800. Šventė vyks moderniai, tik prieš metus pastatytame Copps kolizėje. Manau, kad šventės dalyviai nebus apvilti.

– *Renginiams suruošti reiks daug pinigų. Ar pajėgsite pakelti šią sunkią finansinę našta? Ar tikėtis paramos iš Kanados valdžios?*

– Su JAV LB ir PLB valdybų pagalba sunkumus manome įveikti. JAV LB lėšas telkia ir tautinių šokių šventei, ir pažadėjo \$35.000 paramą. Kanadoje ir JAV vajai vyksta sėkmingai. Dar jie nebaigti.

Su Kanados valdžios parama kita istorija. Anksčiau etninėms grupėms kultūriniais reikalams lengviau ir didesnes sumas skirdavo. Šiuo metu prashančiųjų labai daug. Valdžia stato didelius reikalavimus. Žiūri, kad organizacija veiktų ilgesnį laiką, reikia motyvuoti prašymų, įrodant kultūrinės veiklos tikslus ir svarbą. Bet vistiek tikimės iš valdžios gauti bent \$10.000.

Kaip žinote, bus išleistas tautinių šokių šventės įdomus leidinys. Jo išleidimas kainuos apie \$27.000. Bet tas mūsų negąsdina. Jau turime skelbimais surinkę daugiau kaip \$15.000. Taigi ir čia našta žymiai lengvėja. Bet leidinio kaina gal bus ir mažesnė.

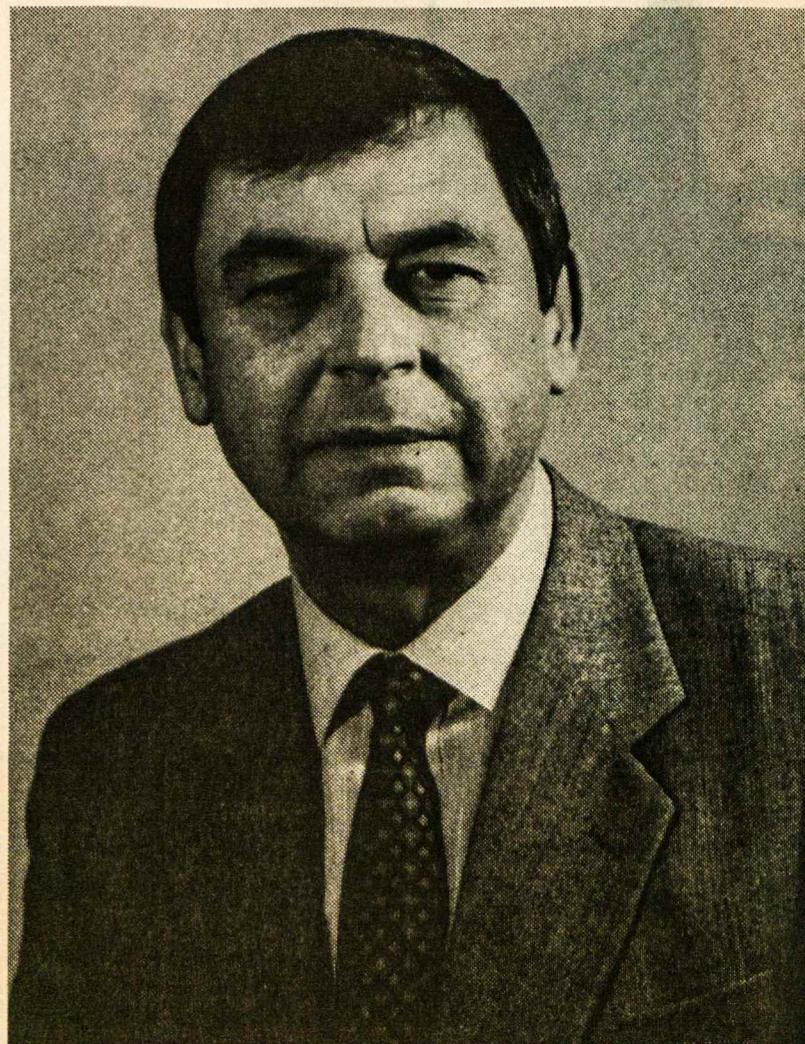
– *Kokie, pirmininke, būtų Jūsų pageidavimai lietuviškajai visuomenei?*

– Maloniai kviečiu laisvojo pasaulio lietuvius gausiai dalyvauti visuose renginiuose. Tikiau, kad šokių šventėje dalyvaus visi Kanados lietuviai ir tikiosis jų būsimant tarp 5-6000 tūkstančių. Ypač turime viltį, kad JAV lietuviai nesėdės namuose ir visais keliais skubės į Kanadą, Hamiltoną. Iš kitur laukiamo bent 4000 svečių. Kanada svetingas kraštas, labai mieli lietuviai, nuosirdus ir svetingi. Ruošiamės jus visus kuo geriausiai priimti. Yra daug ką pamatyti. Susipažinsite su Kanados lietuvių gyvenimu, pajusite kanadiečių darbštumą, pasiryžimą nepavargti lietuviškųjų darbų baruose.

Visi renginiai, o ypač tautinių šokių šventė, parodys pasauliui ir tėvynei Lietuvai, kad esame gyva tautos dalis, kūrybinga, besirūpinanti tautos ateitimi.

Turiu viltį, kad mes visi savajai tautai išpareigojimus atliksime gerai. Tad ir linkiu visiems būsimiems renginių dalyviams sveikatos, gero vėjo Kanados link. O taip pat paramkite šiuos renginius ir savo, kad ir mažiausia auka.

Pasimatysime Kanadoje... Šiais gražiais sveikinimais bei linkėjimais baigė malonų, nuosirdų pokalbį Kanados LB krašto valdybos pirmininkas Vytautas Bireta. Už pokalbį nuosirdžiai dėkojame.

VYTAUTAS BIRETA, KLB krašto valdybos pirmininkas

Vykstantiems į lietuvių renginius

Šią vasarą JAV lietuviai gausiai ruošiasi dalyvauti Kanadoje įvyksiančiuose didžiuose bendruomeniniuose renginiuose: IV-jam pasaulio lietuvių kultūros kongrese (birželio 24-27 d.d.), VII-jam PLB seime (birželio 28-30 d.d.), VIII-je laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventėje (liepos 3 dieną). Pirmieji du renginiai vyks Toronte, o šokių šventė Hamiltono mieste, 35 mylios nuo Toronto. Mūsų spauda gausiai teikia žinių apie įvyksiančius renginius, bet šiuo norime painformuoti specifiniais klausimais.

Dokumentai įvažiavimui į Kanadą

Į Kanadą vykstantys amerikiečiai su savim privalo turėti dokumentus, įrodančius gimimą arba gyvenimą JAV-se. Nors praeityje ne vienas Kanados valstybinę sieną esame pervaziavę tik su šoferio leidimu ir automobilio registracijos kortele, Kanados įstatymai reikalauja bent vieno iš sekančių dokumentų: a. JAV išduoto paso; b. JAV gimimo arba krikšto dokumentų; c. JAV pilietybės gavimo dokumento (naturalization certificate). Neturintys JAV pilietybės privalo su savim turėti svetimšalio registracijos kortelę (alien registration card). Problemą iškilus, balsuotojo registracijos kortelę kartais yra priimama kaip pakankamas dokumentas įvažiavimui į Kanadą.

Viza įvažiavimui į Kanadą

Pastoviai JAV gyvenančiam asmeniui vykstant į Kanadą vizos nereikia. Pagal Ontario valstybės turizmo biuro suteiktą informaciją, vizos nereikalingos asmenims į Kanadą atvykstantiems iš Argentinos, Australijos, Austrijos, Belgijos, Brazilijos, D. Britanijos, Fed. Vokietijos Respublikos, Italijos, N. Zelandijos, Olandijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos, Urugvajaus ir Venesuelos. Viza tačiau yra būtina atvykstantiems iš Kolumbijos, Lenkijos, Sov. Sąjungos ir kt. Iš pavergtos Lietuvos ir Suvalkų trikampio JAV-se besilankę tautiečiai, prieš vykdam į Kanadą, privalo vizos gavimo reikalą kreiptis į Kanados konsulatą.

Dokumentai atvykstantiems automobiliu

Atvykstantys į Kanadą savais automobiliais *neprivalo* turėti tarptautinio šoferiavimo leidimo. Patariama tačiau iš automobilio draudos bendrovės gauti "non-resident insurance" kortelę. Draudos bendrovės tokią kortelę išduoda veltui. Tereikia telefonu paprašyti.

Automobiliu keliaujančių žinoniai oficialūs nuotoliai į Torontą iš JAV vietovių yra sekančios: Čikaga – 534 mylios, Klivlandas – 297 mylios, Detroitas – 236 mylios, Niujorkas – 532 mylios, Filadelfija – 508 mylios ir Hartfordas – 504 mylios.

Atvykstantiems lėktuvu

Lėktuvu patariama skristi į Torontą tarptautinį aerouostą. Ši aerouostą aptarnauja sekančios JAV oro linijos: Eastern, Delta, US Air, Northwest ir Piedmont. Torontą aerouostas prieinamomis sąlygomis galima išnuomoti automobilius, užsisakant per JAV veikiančias Hertz, Budget, National ir kt. bendroves.

Apsistojimas viešbučiuose

Atvykstantiems dalyvauti kultūros kongrese ar PLB seime patariama apsisistoti Torontą mieste esančiam Loew's Westbury Hotel (tel. 800-223-0888). Kurie atvyksta tik į šokių šventę, apsisistoti gali Hamiltonone, pusiaukelėje tarp Torontą ir Hamiltono, arba pačiame Toronte, nes šventės palatpos (Copps kolizėjus) iš Torontą yra automobiliu pasiekiamos per 45 minutes. Nors keli didieji Hamiltono viešbučiai (Sheraton, Holiday Inn) jau yra užimti, viešbučių prie Hamiltono ir Torontą esama apščiai. Rezervacijų reikalu nemokamai galima skambinti sekančioms bendrovėms: Journey's End Motel 800-268-0405, Holiday Inn 800-HOLIDAY, Best Western 800-528-1234, Quality Inn 800-228-5151, Relax Inn 800-661-9563, Travel Lodge 800-255-3050, Venture Inn 800-387-3933.

Nakvynių informaciją taip pat teikia V. Verbickienė ir L. Kontenienė tel. 416-637-5090.

Pinigų iškeitimas

JAV pinigus priima visi Kanados restoranai, viešbučiai, (Nukelta į 9-tą psl.)

Svečias kunigas iš Punsco

Yra atvažiavusių Kanadon gyventi iš Suvalkų trikampio įvairių žmonių. Moterys daugiausia atvažiavo tam, kad sukurtų šeimas. Vyrai atsidūrė čia įjėškodami geresnio gyvenimo. Į svečius atvyksta tėvai, broliai, seserys, šiaip sau giminės bei draugai. Dabar turime iš Punsco parapijos kilusią seselę, tačiau pirmą kartą atvyko tame krašte gimęs lietuvis kunigas.

Su džiaugsmu sutikome kunigą Bronių Kuculį. Čia pravedė gavenius susikaupimus Hamiltono ir Toronte bei talkino Velykų švenčių laikotarpyje Lietuvos kankinių parapijoje Anapilyje. Sumanymas kilo pernai Romoje, kai vyko Lietuvos krikščionybės 600 metų iškilmes. Ten punskiečiai kun. B. Kuculį supažindino su Torontą kunigais. Besikalbant kilo sumanymas pakviesti jį praversti priešvėlykinį susikaukimą. Nors kun. B. Kuculis kaip kunigas nebuvo dirbęs lietuvių tarpe ir, pasak jo, neturėjęs patyrimo tarnauti lietuviams, savo pareigą atliko puikiai.

Kun. Bronius Kuculis gimęs 1928 metais Šlynakiemo kaime, Punsco parapijoje. Pradžios mokyklą baigė apylinkės kaimo mokykloje, o gimnaziją – Seinuose. Tais laikais lietuviškų mokyklų tame krašte nebuvo. Dėl tam tikrų aplinkybių negalėjęs stoti į Lomžos vyskupijos kunigų seminariją, įstojo į Olštino kunigų seminariją. Ten ketvirtame kurse buvo saugumo areštuotas už tai, kad jo tėvas buvo kaltinamas už palaikymą ryšių su slapta atbėgusiais iš Lietuvos. Po tardymų ir atkalbinėjimų, kad

negrįžtų atgal į seminariją ir nepalaikytų jo nusistatymo tapti kunigu, gavo leidimą tęsti mokslą tik ne Olštine. Penktą kursą baigė Varšuvos kunigų seminarijoje ir ten 1955 m. įšventintas kunigu.

Būdamas klieriku, atostogų metu per eilę metų ruošdavo lietuvių vaikus Pirmajai Komunijai Punsco parapijoje. Nebuvo leista jam darbuotis lietuvių tarpe, nors lietuvių kunigų reikėjo net trims parapijoms. Visuomet buvo aiškina, kad jis nepriklauso Lomžos vyskupijai ir turi darbuotis toje vyskupijoje, kur baigė mokslą. Prieš keletą metų, klebonaujant vienoje parapijoje, jį ištiko širdies smūgis. Gydytojų patarimu nuo to laiko, pasitraukė iš klebono pareigų ir kaip pensininkas, gyvena Olštino mieste. Yra lankęsis Romoje aštuonis kartus ir visuomet apsidodavo lietuvių kolegijoje, su kuria palaiko glaudžius ryšius. Kai vysk. Paulius Baltakis, OFM, buvo Lenkijoje, jis jį lydėjo ir kartu aplankė visus Lenkijos kampelius, kur tik gyveno lietuviai.

Viešedamas šiapus Atlanto, su pusbroliu pervaziavo didėle dalį Amerikos. Aplankė Niujorką, Vašingtoną, Floridą ir Meksikos įlkankos pakraščiu nukeliavo iki Kalifornijos. Iš ten grįždamas sustojo Čikagoje ir gegužės pradžioje grįžo į Torontą. Čia kilusieji iš Suvalkų trikampio gegužės 7 d. surengė susitikimą-išleistuves. Priėmimo dalyvavo arti šimto asmenų, daug pažįstamų su kuriais svečias galėjo pabendrauti. Dalyvavo šeši kunigai iš Torontą ir Hamiltono parapijų, viena seselė, kilusi iš Punsco parapijos ir dabar dirbanti Toronte. Svečių tarpe buvo penki asmenys, kuriuos kun. B. Kuculis yra paruošęs Pirmajai Komunijai. Šalia gražių linkėjimų ir kvietimo pasilikti Kanadoje, visų vardu buvo įteikta dovana. Paviešėjęs Toronte ir praleidęs keletą dienų Montrealyje, gegužės 13 dieną išskrido atgal į savo gyvenamą vietą.

Vytautas Pečiulis

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvį nanus)

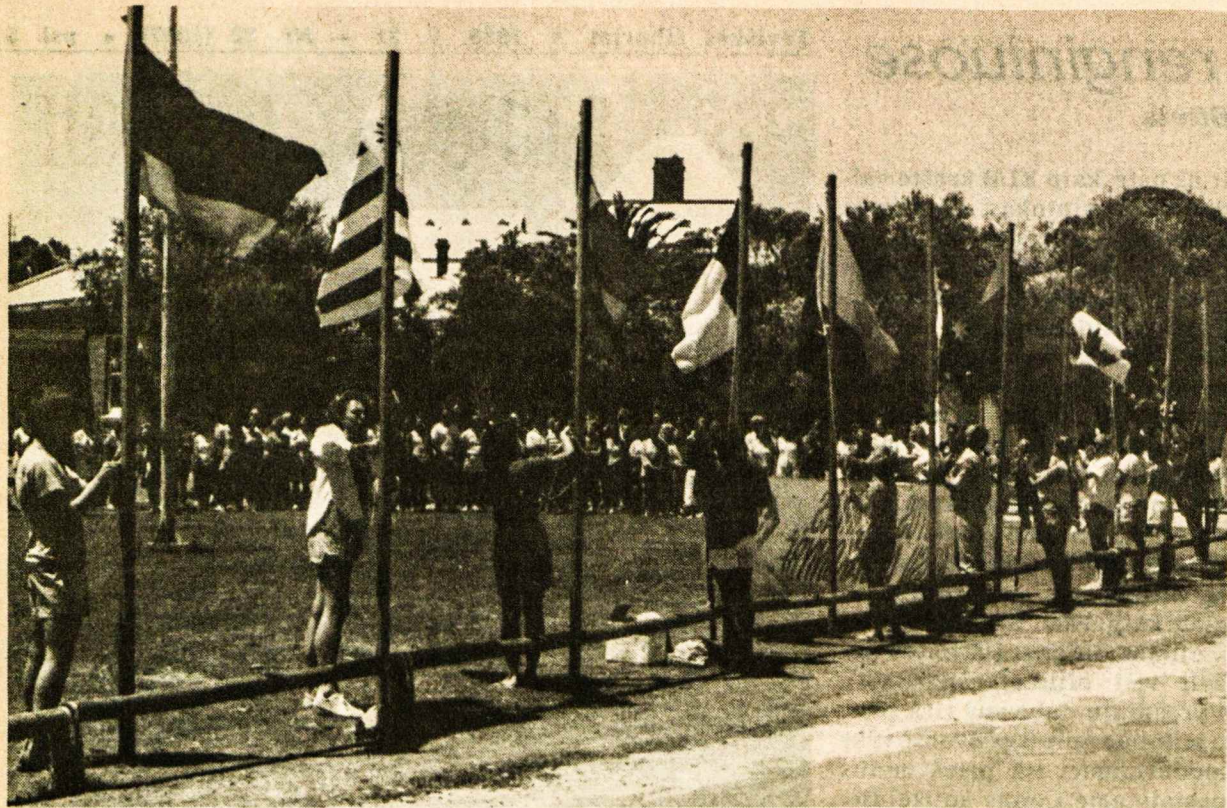
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami korakto lėšiai

(contact lense).

Kun. BR. KUCULIO iš Suvalkų trikampio sutiktuvės ir išleistuvės gegužės 7 d. Anapilyje. Dalis renginio dalyvių

VI PLJ kongreso stovyklos atidarymas 1988.I.1 Adelaidės mieste, Australijoje

Nuotr. A. Stepano

Br. Povilaičio knygos sutiktuvės Čikagoje

A. LINKUVIS

Neseniai pasirodžiusi, M. Morkūno spaustuvelyje išspausdinta prof. dr. Broniaus Povilaičio knyga „Lietuvos žemės ūkis“ (jo raida ir pažanga 1918-1940 m.) susilaukė deramų ir gerai pravestų sutiktuvių šių metų balandžio 22 d. Jaunimo centre. Sutiktuvių programai vadovavo knygos autoriaus artimas bičiulis, bendrakis, agr. Ignas Andrašius, nemažai padėjęs pastangų knygos spausdinant. Jis taipgi buvo nemažai pasidarbavęs spausdinant ir ankstyvesnę prof. Povilaičio knygą „Žemės ūkio akademija“ (išleista 1979 m.). Visą sutiktuvių eigą ir programą įreikdavo dr. P. Lukoševičius iš Montrealio, daug pasidarbavęs knyga ruošiant spaudai.

Po invokacinės kun. J. Vaišnio maldos išsamų pranešimą apie naująją prof. Br. Povilaičio knygą „Lietuvos žemės ūkis“ padarė dr. Kazys Ėringis, ekologijos specialistas. Prelegentas, apibūdinęs knygą apamai, ypač stengėsi pabrėžti autoriaus nagrinėjamas nepriklausomos ir sovietinės Lietuvos žemės ūkio pažangos

skirtumus. Okupacinė valdžia esanti verčiama tokius skirtumus bei palyginimus slėpti. Knygos autorius faktais ir skaičiais atremia prasimanymus apie tariamą nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio menkavertiškumą. Tai ataskaita „lietuvių tautos ir valstybės žemdirbiškos veiklos darbų“, išdėstyta 15-oje knygos skyrių. Kaip kruopščiai buvo dirbamas šis darbas rodo bibliografija — 216 šaltinių. Lyginant žemės ūkio darbų skirtumus būdinga, kad pokario metu gerokai buvo apleistas linų ūkis, o griuklių ūkis visai likviduotas, cukrinių runkelių derlius nepasiekęs prieškarinio lygio, nepagelbėjo nė pagilintas dirvos ariamasis sluoksnis, ir grūdinis derlius pradžiūvo buvo ypatingai žemas. Istoriniu atžvilgiu skaitytoji ypač bus naudinga susipažinti su veikla tokių institucijų kaip Lietūkis, Pienocentras, Maistas ir kt. Ypač naudingi priedai Žemės reformos įstatymas ir Žemės ūkio rūmų įsteigimo įstatymas. Būdinga, kad Vatikanas 1922 m. žemės reformai nebuvo priešingas, ir čia nemaža nuopelnų priklauso arkivysk. Matulevičiui (palaimintajam Jurgiui Matulevičiui-Matulaičiui).

Prelegentas nurodė kai kurių žodžių ar išsireikšimų skirtumą su dabartinės Lietuvos žodynu, nors tai daugiau neišlyginti leksiniai bei gramatiniai dalykai. Savo pranešimą baigdamas, dr. Ėringis pažymėjo, kad knygos autorius buvo susirūpinęs „galimybe modernizuoti žemdirbiškas tradicijas“, taigi nebandyti Lietuvos paversti industriniu kraštu, o puoselėti jos natūralią prigimtį — sveiką ir pažangų žemės ūkį.

Jaunimo rašytoja Danutė Bindokienė buvo pakviesta tarti žodį apie lietuvių rašytojų ryšį su ta žeme, kurią taip ragino mylėti jau mūsų didysis poetas Maironis. Dėl to ir nepriklausomos Lietuvos ūkininkas noriai paklausė savo patarėjų-agronomų nurodymų, kaip pakelti žemės ūkio našumą, kaip prisitaikyti prie naujų sąlygų, gyvenimui progresuojant. Kaip pavyzdį lietuvių ūkininko prisirišimo prie savo gimtosios žemės ra-

šytoja paminėjo mūsų iškilaus beletristo Mariaus Katiliškio apysaką „Polaidis“ (iš rinkinio „Užuovėja“). Senasis ūkininkas Dryža taip prisirišęs prie savo žemės, į kurią įminėta kiekviena jo pėda, jog ir miręs jis tikisi matyti tą beržynėlį, kurį taip mylėjo, ir tą tiltą per upelį, kuriuo taip dažnai ėjo. Galima suprasti tą sielvartą, kurį pergyveno lietuvis ūkininkas, netekęs savo gimtosios žemės didžiųjų sukrėtimų metais.

Prie D. Bindokienės literatūrinių pastabų gerai prisiliejo poeto Kazio Bradūno, kaip „žemininko“ (redagavusio antologiją „Žemė“) 3 eilėraščių iš jo dar Lietuvos išleisto poezijos knygos „Pėdos ariamuos“, kuriuos jis pats ir paskaitė. Tais eilėrašciais buvo išreikštas poeto sutapimas su gimtąja žeme, darbo entuziazmas, aukojimasis Viešpaties duotajai žemei.

Jaunimo atstovė Ramunė Kubiliūtė pakalbėjo apie šių dienų išeivisko lietuvių jaunimo požiūrį į tėvų ir protėvių agrarinę praeitį. Gyvenant daugiausia miestuose tam jaunimui ūkio darbai sunkiau besuvokiami. Dėl to ir jaunimo vasaros stovyklose dažnai susiduriama su žodynu, kuriam reikia atitinkamų paaiškinimų. Bet lietuvių išeiviskasis jaunimas, ypač mokslus einąs, iš tokių veikalų, kaip čia su tinkama knyga, daug ką gali sužinoti apie tą žemę, kurią taip mylėjo ir brangino jo tėvai ir protėviai. Netgi lietuviškai sunkiau bėpaskaitant, čiam jaunimui knyga ateina į pagalbą su išsamiai parašyta anglų kalba santrauka.

Knygos sutiktuvės baigiant, prof. Br. Povilaičio našlė Monika priminė knygos atsiradimo aplinkybes ir tą našlę, kurią teko padėti nešti velioniu knyga rašant ir ją ruošiant spaudai. Buvo galima tikrai tikėtis, kad knyga išėjo tokia, kokios pats autorius būtų pagėdavęs, kai jau jam pačiam nebeteko jos pamatyti. Jautriu, asara nuskaidrintu žodžiu ji padėkojo visiems, kurie padėjo prie šios knygos paruošimo, išleidimo, išspausdinimo. Agr. Ig. Andrašius padėkojo visiems šių sutiktuvių dalyviams, kurių tarpe buvo Ateitininkų federacijos vad. Juozas Polikaitis, agr. dr. Petras Lukoševičius iš Montrealio ir kiti prof. Br. Povilaičio bičiuliai, daugiausia linkuviai, ir pakvietė p. Karolinos ir kitų ponių šauniai paruoštosms vaišėms.

Ateitininkų metinėje šventėje balandžio 17 d. Klivlande jaunučių priesaiką priima kn. G. KIJASKAS, SJ

Jaunimo rašiniuose rasta klaidų!

Žodis kritikams, rašantiems apie lietuvių jaunimo veiklą

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Skaitydama „TŽ“ pastabas apie jaunimo lietuvių kalbą, jaučiu skaudulį savo širdyje. Gerai pažindama šeštadienines lietuvių mokyklos sąlygas, aiškiai suprantu, kokią rašybos lygį lietuvių kalbos rašyboje tegali pasiekti mūsų jaunoji karta. Kanados švietimo vadyba etninėms grupėms te duoda apie 24 darbo šeštadienius per metus jų mokykloms po 3 valandas. Iš tų trijų valandų tegalima paskirti apie 1 valandą lietuvių k. gramatikai, literatūrai, o kitos lieka išskirstytos literatūrai, Lietuvos istorijai, geografijai, dainavimui, tikiškai. Taigi jaunuolis tegali turėti apie 20 valandų per metus lietuvių kalbos rašybai, gramatikai, literatūrai.

Tiesa, mokykla tęsiasi 10 metų, aukštesnieji lietuvių kalbos kursai dujus metus (kartą per savaitę). Be to, daugelis jaunuolių važiuoja vasarą į JAV rengiamus dvejų savaitių lituanistikos kursus. Keletas jau yra išbuvę ir po metus Vasario 16 gimnazijoje, bet, sudėjus visas lietuvių kalbos išbarstytas valandas, dar yra per mažai, kad jaunuolis, gyvendamas ir mokymdamasis anglų kalbos aplinkumoje, įstengtų jau visai be klaidų parašyti lietuvišką rašinį. Tik pagalvokime, kiek metų mes, vyresnioji karta, Lietuvoje mokėmės lietuvių kalbos. Mokykla ir gimnazija 12 metų, o jei studijuota universitete — dar 4 metai. Sudėjus visas mokykloje išbūtas valandas ir gyvenimą lietuviškoje aplinkumoje — Lietuvoje, jau buvo begipi Lietuvos moksleiviui, baigusiam gimnaziją, rašyti be sintaksės ir gramatikos klaidų.

Kas kita Kanadoje. Jaunosios kartos profesionalai muzikai, po daugelio darbo valandų ir repeticijų, duoda lietuvių visuomenei koncertą. Dalyviai gėrisi puikiu koncertu: dainelės mus švelniai nukelia į Lietuvą, jos laukus, gamtą, tradicijas. Koncertas persunktas meile ir ilgesiu Lietuvai. Pui-kiai viskas išdainuota. Grįžtame į namus gerai nusiteikę — bravo mūsų jaunoji karta! Laimingi ir dainų mokytojai — muzikai. Tiek jiems ir tereikėjo atpildo už įdėtą profesinį darbą — kad lietuvių visuomenė būtų neapvilta, patenkinta.

Štai, po savaitės, koncerto aprašymas — „TŽ“, būtų viskas gražu, bet surašytoje koncerto programoje rasta rašybos klaidų, patariama, rašant programą, pasiklausti vyresniųjų (jau ir vyresnioji karta pradeda primiršti bei dažnai turi pažvelgti į žodyną).

Manau, būtų geriau atskiru straipsniu patarti jaunimui, rašant renginių programas, jas duoti patikrinti vyresniesiems. Tik norėčiau pabrėžti, kad parinkti vyresnieji būtų pakankamai stiprūs lietuvių kalbos rašyboje!

Imkime kitą pavyzdį. Toronte studentai ateitininkai, stiprinami savo veiklą, išleido žiniaraštį. Štai „TŽ“ žinia: „Žiniaraštis daro gerą įspūdį, tik reikėtų pasirūpinti geresne lietuvių kalba, šiame numeryje yra daug klaidų“. Ačiū kritikui už paskelbtą visuomenei žinią! Studentai ateitininkai galėjo savo žiniaraštį išleisti puikia anglų kalba (ar tada jūs, kritikai, būtumėt pasidžiaugę?), bet jie, vedami lietuviško entuziazmo, nuo vaikystės raginti tėvų ir mokyklos rašyti lietuviškai, žiniaraštį išleido lietuvių kalba, gražiai iliustruotą piešiniais ir pilna savo veiklos informacija. Ar „TŽ“ kritikai mano, kad skelbdami spaujoje „yra rašybos klaidų“, paskatins jaunimą rašyti lietuviškai? O gal tik daugeliui sukels nepasitikėjimą savimi rašyboje ir jie nebesirodys lietuvių spaudoje?

Suprantu, kaip mūsų senosios kartos lietuvių kalbos žinovai sielvartauja dėl jaunimo lietuvių k. rašybos klaidų. Bet atsiminkite, čia ne Lietuva. Mūsų jaunoji karta neturėjo ir neturi tokių gerų sąlygų, kaip jūs Lietuvoje turėjote išmokyti lietuvių kalbos rašybą.

Čia lietuvių kalba jau yra tik antroji.

Kodėl „TŽ“ randame tiek mažai mūsų jaunosios kartos profesionalų rašinių? O būtų įdomu ką nors sužinoti iš sveikatos patarimų, teisės, ekonomijos ar chemijos? Įdomu būtų rasti rimtesnių literatūrinių rašinių ar diskusijų. Tuo tarpu kai kurie savo rašiniiais jau yra stipriai pasižymėję anglų kalbos spaudoje ar jų profesiniuose žurnaluose. Atsakymas lengvas: mūsų jaunieji profesionalai jau daug yra mums davę naudingų paskaitų, nes daugelis jų gražiai, taisyklingai kalba lietuviškai, nesišaučia pakankamai stiprūs parašyti straipsnį be klaidų lietuviškoje spaudoje.

Gal mūsų jaunosios kartos rašybos kritikai galėtų patarti, kaip pasiekti jaunimui esamosiose sąlygose lietuvių kalbos rašybos tobulumo. Gal nepaskelbimu laikraštyje, kad rašiniuose yra klaidų, bet pasidžiaugimu, jog rašo lietuviškai, paskatinimu lietuviškai rašyti, o dėl esamų rašiniuose klaidų, susitukus su laikraščių redaktorais teviškai padiskutuoti klaidas, gal net pasisiūlyti pagelbėti ateityje laikraščio rašinių klaidas pataisyti.

Siūlyčiau jaunimui (gal ir kritikams) pasiskaityti labai naudingą ir išmintingą straipsnį „Draugė“ (1988 m. kovo 19 d.) Arvydo Barzduko „Parašyk!“. A. Barzdukas, suprasdamas jaunimo sąbėjimą rašyti lietuvių kalba, drąsina juos ir ragina: „Tik retas šiais laikais sugeba parašyti be klaidų, niekada nerašysime taisyklingai, jei iš viso nerašysime“.

Red. pastaba. Visi džiaugiamės lietuviška jaunimo veikla įvairiose srityse. Tai atsispindi ir spaudoje, kaip veidrodyje. O pasidžiaugti yra kuo, nes jaunimas sugeba surengti įvairias programas, koncertus, netgi parašyti straipsnius lietuviškai spaudai. Tose pačiose išieivijos sąlygose yra gana gerai išmokus lietuvių kalbą. Jų rašiniai pasirodo ir spaudoje. Bet šalia to yra ir liudinantių reiškinį. Jaunimas, su rengęs gražų koncertą, minėjimą, išleisdes laikraštį, nepasirūpinęs lietuvių kalbos taisyklųmu. Gražaus koncerto sudarkyta lietuviška programa (spausdinta) gadina publikai visą koncertą nuotaiką. Jei tiek dėmesio teikiama koncerto kokybei, kodėl rengėjai kartais neparodo rūpestingumo spausdintos programos paruošime? Juk vyresniųjų pagalba lengvai prieinama. „TŽ“ kronikose tai ir norėta pastebėti. Tai liečia tiek koncertų programas, tiek jaunimo laikraščius. Straipsnio autorė siūlo tokiu pobūdžio pastabas pareikšti „TŽ“ atskiru straipsniu. Tokių straipsnelių mūsų spaudoje netrūksta, bet jie praslenska nepastebimai, nes jaunimas dažniausiai jų neskaito. Tuo tarpu konkrečios pastabos apie vieną ar kitą leidinį, jau atkreipia jaunimo dėmesį. O tų pastabų tikslas — paskatinti jaunimą rūpintis savo leidiniuose lietuvių kalbos kokybe ir nepabūgti vyresniųjų tautiečių tautos.

Šaltinis: Lietuvos vyskupo konferencijos leidinys — Katolikų kalendorius žinynas 1987, kuriame rašoma: „1925.X.28 buvo įsteigta tiesiog Apaštalių Sostui pavaldi Vilniaus Bažnytinė provincija su Vilniaus arkivyskupija kaip met-

Jauniausieji programos dalyviai Religinės šalpos popietėje Anapilio salėje

Šaltiniai buvo panaudoti

Reaguodamas į mano straipsnį J.B. teigia, jog aš kai kurių savo tvirtinimų neparemiau jokiais šaltiniais. („TŽ“ nr. 16, 1988.IV.19).

Vienas toks neparemtas tvirtinimas esąs, jog lenkai norėjo, kad Vilniaus vyskupija būtų prijungta prie Varšuvos arkivyskupijos.

Šaltinis: knyga „Arkivyskupas Mečislovas Reinys“, kurioje rašoma: „Darant Lenkijos konkordatą su Apaštalių Sostu, kai kuriais klausimais buvo ilgai derėtasi. Pvz. lenkai norėjo, kad Vilniaus vyskupija būtų prijungta prie Varšuvos. Vatikanas žinojo, kad Vilniaus vyskupija tautiniu atžvilgiu yra mišri. Ją sudaro lenkai, lietuviai ir baltgudžiai. Dėl to vietoje Vilniaus vyskupijos buvo sudaryta Vilniaus arkivyskupija, į kurią įjungta Pisko ir Lomžos vyskupijos kartu su įvairiomis mažomis: lenkais, baltgudžiais, senaisiais jotvingiais ir muzuais“ (53-54 psl.).

Toliau J.B. teigia, kad neparemta faktais, jo „Vilniaus metropolija-provincija“ buvo tiesiogiai pavaldi Sv. Sostui“.

Šaltinis: Lietuvos vyskupo konferencijos leidinys — Katolikų kalendorius žinynas 1987, kuriame rašoma: „1925.X.28 buvo įsteigta tiesiog Apaštalių Sostui pavaldi Vilniaus Bažnytinė provincija su Vilniaus arkivyskupija kaip met-

ropolija ir su Pisko vyskupija Baltarusijoje, ir Lomžos vyskupija Lenkijoje“.

J.B. įrodinėja, kad Vatikanas tebelaiiko konkordatą su Lenkija, bet tegaliojančiu ir teigia, kad mano paminėtas arkiv. M. Reinio paskyrimas Vilniaus arkivyskupo padėjėju esąs tik konkordato pažeidimas. Tačiau buvau paminėjęs ir daugiau faktų, iš kurių galima pasidaryti išvadą, kad Vatikanas nebesilaiko konkordato su Lenkija. Jei kam tų faktų nepakanka (būtų galima ir daugiau nurodyti) tegu tas mano, kaip jam patinka.

Dėl apaštalinio administratoriaus prie Gudijos prijungti arkivyskupijos sričiai reikėjo pasakyti, kad Maskva jo paskirti neleidžia. (Vysk. P. Baltakis, „Draugas“ 1986.II.4). Tačiau galima manyti, kad ir ta Vilniaus arkivyskupijos dalis nėra palikta be bažnytinės vadovybės. Kaip rodo Ukrainos pavyzdys, kai valdžia neleidžia vyskupų paskirti viešai, jie paskiriami slapta. Ukrainoj yra dešimt taip paskirtų vyskupų. (Cath. Standard, 1987.VIII.27).

Juozas Vitėnas

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukaiami seni PIGIA KAINA. P. Lubsy. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Aukokime Lietuvių kultūros muziejaus statybai

Anapilio sodyboje, Mississaugoje, jau pradėtas statyti **Kanados Lietuvių kultūros muziejus**. Statyba kainuos daugiau kaip 1 milijoną dolerių. Vien paties muziejaus patalpų kaina sieks \$500,000. Šiam tikslui dabar Kanados Lietuvių Bendruomenė telkia lėšas. Kreipiamės į jus, prašydami šį svarbų reikalą paremti kiek galint didesne auka. Aukas siųsti ir čekius rašyti šiuo vardu bei adresu:

KL BENDRUOMENĖ — MUZIEJUS,
1011 College Street, Toronto,
Ontario M6M 1A8, Canada

Už aukas, nemažesnes kaip \$20.00, bus išduodami pakvitavimai atleidimui nuo pajamų mokesčių. Paaukoję \$1,000.00 ar daugiau bus įrašomi muziejaus rėmėjų lentoje, o paaukoję \$5,000.00 — muziejaus mecenatų lentoje.

Muziejus paskirtis — mūsų tautiečių pergyvenimus bei atsiminimus primenančių užrašų, nuotraukų, dokumentų ir kitokių tremtį bei išeiviją nušviečiančių kūrybos ir meno rinkinių priežiūra. Ne visi jaunosios kartos nariai savo tėvų palikimą moka vertinti, ne visi ateityje turės ir tinkamas sąlygas tokios medžiagos priežiūrai. Šis muziejus bus atiteitis istorikams ir visiems savo senelių ir prosenelių praeitimi besidomintiems asmenims aiški tokios medžiagos vieta.

Kanados lietuvių kultūros muziejaus lėšoms telkti komitetas

KANADOS LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUI

paremti siunčiu \$

Vardas, pavardė

Adresas

Parašas

Blyth & Company Travel

68 Scollard Street, Toronto, Ontario, Canada M5R 1G2
Telefonai: 964-0067 Toronto, 1-800-387-5603 nemokamai iš kitų
Ontario vietovių, 1-800-387-1387 nemokamai iš visų kitų provincijų
Teleks: 06-218906 Reg. nr. 2740365

ALGIS MEDELIS

Sutvarkau dokumentus iškvietimui giminių
arba privačiam apsilankymui Lietuvoje

1988 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

ypatingai prieinamos kainos, įskaitant net ir vizų, oro uostų ir daugumos draudų mokesčius (pvz. 1/4 milijono dolerių gyvybės drauda!)

Tik trys kelionės likę:

Liepos 19 — 10 naktų Vilniuje, su galimybe nuvykti į Klaipėdą, Palangą. Norintiems proga aplankyti Prahą — \$2270

Rugpjūčio 23 — 10 naktų Vilniuje. Norintiems proga aplankyti Budapeštą — \$2200

Rugsėjo 20 — 11 naktų Vilniuje. Su proga pailsėti Jugoslavijoje — \$2235

KELIAUKITE SU MUMIS — NEAPSIVILSITE!
Sutvarkysime ar suplanuosime visus kitų kelionių reikalus — kreipkitės!

Alė Rūta – darbšti rašytoja. Šitam teigimui patvirtinti nėra būtino reikalo čia išskaičiuoti visas jos knygas, nes skaitytojai ir patys žino. Dėl visa ko užtektų tik suminėti paskutines naujienas. Štai ne kažin kaip seniai skaitėme stamboką kėlionę į Lietuvą išpūdių temą. Po jo pasirodė "Margu rašto keliu". Laikraščio kronikoje buvo žinia, kad naujas jos romanas laimėjo šaulių skelbtąjį konkursą. Trys knygos, ir visos skirtingo žanro. O, še, skaitydami vertiname pačios naujausios išleistos skalsius lapus ir, rodos, pačios storiausios knygos, kokią ji yra išleidinusi. Tai Lietuvos knygos klubo išleistas Alės Rūtos romanas *Daigynas*, kurio paantraštė: *Ištumtųjų dalia – 2. Net 576 puslapiai* (ir kaina: 12 dolerių). O viršeliu su viena užgėlėjusia ir trim dar mažomis eglutėmis nupiešė rašytojos duklė dailininkė Rasa Arbaitė.

Su kūriniu supažindinant ir aplanke užsimenama, kad tai "lyg tęsinys jau anksčiau sukurto romano "Pirmieji svetur". Iš tiesų, vos tik pradėję skaityti, tuoj susigriebiame, kad tai ir yra anas tęsinys, nes jau pirmuosiuose puslapiuose susitinkame su daktaru John Tep-Tepliušiu, kurį anam romane palikome dar visiškai jauną, o dabar jis ir senstelėjęs ir ap- tūkęs. Tai tas pats Jonukas, kurį, rodos, bene labiausiai iš visų mylėjo tas patriarkiškas jo senelis Kazimieras Martišūnas. Tai Kazimiero vaikaitis, jo dukters Anelės sūnus.

Ir laikai, žinoma, jau kiti, ir veikėjų visas būrys naujų. Dabar jau šitas pokaris, kai Ameriką užplūdo tūkstančiai iš Lietuvos pasitraukusių lietuvių, suvargusių, išbadėjusių, apiplėšusių, kurių vieni stengiasi naujose sąlygose imtis bet kokio pragyvenimą užtikrinančio darbo, o kitiems pasiseka panaudoti savo turėtą profesiją ar kokią nors įsigyti.

Nemaža tų naujųjų ateivių praleidžia pro savo namus Čikagoje gyvenanti senoji Tep-Tepliušienė, Kazimiero Martišūno duklė, ir dr. Tepliušis, kuris įsikūręs savo mirusio uošvio ūkyje kažkur provincijoje. Tai du tos, žmonės padėti pasiruošusios, šeimos centrai. Kai motinos namai būna perpildyti tų vadinamųjų tremtinių, tų kaupą jį siūnčia į Girelę pavadintą ūkį sūnui, kuris yra didelis atlašardis noris visiems padėti, bet visus rūpesčius paliekas visada jam pri- tariančiai žmonai Lori, tai lenkai, kurią daktaras vedė, kai jo mylėta lietuvaitė Alisė iškėkė už jį ir alkoholizmą pastūmusio turtuolio.

Romane tų atsitiktinių praieivių maža tesutinkame. Jei kuris pasirodo, tai netrukus ir dingsta. Rašytoja plačiai aprašo ir charakterizuoja tik tuos jau minėtuosius tris, jų artimuosius, naujai į Ameriką su-

važiavusius savo giminaičius ir keletą iš seno artėjų ben- draujančių lietuvių.

Ir parašytas romanas ypatin- gai – lyg ir išpažintine forma. Alei Rūtai tai nebe nauja. Ši- taip ji kadaise yra parašiusi romaną "Kelias į kairę", kurį kritikai ligi pat šiol vis prime- na, kad tai esąs pats geriausias jos kūrinys. Šiame kūrinyje taip pat tik poroj skyrų pasa- kojama trečiuoju asmeniu. Tų skyrių turime 27, taigi dvide- šimt penkiuose pasikeisdami romano veikėjai pirmu asme- niu pasakoja apie save ir apie kitus. Kai kuriems leista atsi- verti per kelis didelius sky- rius, vienam kitam, mažesni vaidmenį turinčiam, siauriau teduota vietos.

Iš tų šitaip, pateiktų charak- teristikų geriausiai, idealis- tiškiausiai žmonėmis laiky- tini senoji Tep-Tepliušienė, dr. Tep-Tepliušis ir jo žmona Lo- reta, visų vadinama Lori. Jie, galima sakyti, eina tuo pat ke- liu, kuris buvo savas "Pirmieji svetur" romano Kazimierui Martišūnui. Jie nesirūpina turtėti, neturi gėdosimo polin- kių. Viskas, ką jie turi, eina kitiems padėti. Kai naujų lie- tuvių imigrantų nebeatvažiuo- ja, daktaras įsūnija kelis na- šlaičius, tarp jų vieną aklą ir vieną šlubą, ir stengiasi užti- krinti jiems ateitį, gydyti juos, mokyti. Tepliušis, žinoma, ne anas Martišūnas, kuris turėjo plačių mostų ir lietuviybės ba- ruose.

Be to, toje Girelėje pagyve- nantieji ar dažniau jį atva- žiuojantieji mato, kad dak- taras, toksai geraširdis visiems, tartum nesupranta, kad jo žmo- na perkrauta darbais, kad jai reikia rūpintis ne tik namais ir ūkiu, bet ir tais nuolat apsi- lankančiais, nakvojančiais ar ilgiau įsikūrančiais svetimais žmonėmis. Pati viena ji pasi- kundžia sau, be ne vyrui ir apskritai niekam kitam.

Skaitytojai gal kiek ir keista atrodys, kad daktaras pamato, jog ji serga, tik tada, kai mote- riai jau mirti reikia, nebėra ga- lalbos. O kad ji nuolat kosti, visi pastebėjo ir apie tai kal- bėjo, kas tik užsukdavo į Girelę.

Kitų tokių, kaip tie trys, ro- mane nėra. "Tai vis žmonės, naujai atvykusieji ar senieji, kurie nori susikurti sau pado- rų ar prabangų gyvenimą. To- kia ryškia pora yra Algis Martišūnas, Kazimiero brolio sū- nus, dr. Tapliušio atkviestas iš Vokietijos, ir jo žmona Gie- drė, auginantieji porą vaikučių. Jiems būdingos nuolatinės tar- pusavio rietienos, kurios iš da- lies ir paaugusius vaikus pas- tūmia klaidžiais keliais. Žmo- na savo Algiiu prikašioja kar- jerizmą ir net asilų jį išvada- ną įpykusi. Gavęs tegu ir pagal šiek tiek suklustotus dokumen- tus kelių inžinieriaus darbą, jis jau svaioja apie milijonus, o į lietuviškus darbus jungiasi atžagarias. O žmonelė mėgsta puošti ir išlaidauti, o jos sva-

jonė – išleisti savo eilėraščius, kurių šen ten paskaito.

Pagal motiną Algio pusbro- lis Aleksas Leknickas ilgokai laikosi toje Tep-Tepliušio Girelėje, padėdamas Loretai ūkyje ir apie namus. Tik susitapęs pi- nigo, išdriso baigti studijas ir net įsigyti daktaro laipsnį, ir gauna valdišką tarnybą, ir dar dėsytoto vietą universitete! Jis yra ir tasai darbštuolis, kuris Tep-Tepliušį pamiškėje už- veisia ir knyga davusį daigyną – kasmet vis apsodina po plotą eglaitėmis, kurias paaugusias prieš Kalėdas kerta ir veža į miestą, o pajamomis dalijasi su Loreta. Daigynas ne tik nau- jas pajamų šaltinis Aleksui ir Tep-Tepliušienėi, bet ir tartum kažkoks simbolis. Visi rūpes- čiai daigynu gula ant Alekso pečių, bet jo vieno rankų ten neužtenka, tai ir nuolat Gie- lė gyvenantieji ir tik trumpam ten pasisukantieji padeda sėti, sodinti, genėti, iš viso prižiū- rėti, kad eglutės tiesiog dailiai augtų gal ir kaip tas jaunimė- lis, kuris priprašomas padėti dirbti.

Amerikoje anuomet prasi- dėjusi visokių valkataujančių hipių mada ir narkotikai, tiesa, smarkiai apžaloja ir tuos lie- tuviukus, kurie maži pirmai- siais metais atvažiuo, ar jau čia gimė kaip ir visokios au- dros Alekso eglaitės daigyne. Bet romaną baigdama rašytoja palieka į gyvenimą ateinan- čią naują kartą, kuri gal nebe- pasuks klaidžiais keliais.

Idomūs ir tie kiti Tep-Tepliušio Girelės dažnesni lankytojai. Vienas tokių ryškesnių yra Joe Paulauskas, kurio seserį Alisę kadaise mylėjo Tepliušis. Ra- mus, kuklus, nedrąsus vyras, Korėjos karo veteranas, mėg- tās pats vienas ar su daktaru pakritikuoti naujuosius atei- vius, kad jiems per daug seka- si. Nebepataisomai alkoholi- kei jo seseriai, jau toli gražu nebe jaunuolei, staiga šauna į galvą vėl suartėti su Tepliu- šiu, gal jį net išskirti su Lore- ta, bet vargšė, girta nuskendo jau po Tepliušio mirties. Tik- ras individas yra tas laidokau- ti palinkęs Tonis Povilaitis, mėgstas pagerti, paulioti, su- sirastis sau palankių moterų ir baisiai nenorįs, kad čia atva- žiuotų iš Sibiro grįžusi žmona; tik dukters pastangomis ji at- kviečiama. Dažnai Girelėje pajamauja Vladė-Vladziū- nė, senmergaujanti Tep-Tepliušio giminaitė.

Ne vienas tų romano veikėjų prasarita, kad Amerika yra gilimybių kraštas. Deja, nema- tyti, kad su Girele labiau su- siję lietuviai būtų jomis kaž- kaip plačiau pasinaudoję. Al- gis Martišūnas gerą darbą turi, kai jau ilgiau padirbėjęs nori namus nusipirkti, Tep- liušį prašinėja pinigų. Pau- lauskas dirba fabrike ir vienu metu bedarbių papūna. Darb- tusis Aleksas šio to pasieka kaip profesionalas, ir čia gal prastųsi išvada, kad iš įvairia- tausių imigrantų sukurta Ame- rika daugiau į žmogaus suge- bėjimą ir pasirošimą kreipia dėmesį, o ne į jo tautybę. Iš visa ko matyti, kad jis ir pra- turtėja, nes nuperka Girelę, o taip pat ir mecenatu pajėgus pasidaryti – išleidžia Giedrės Martišūnienės eilėraščius!

Bene skaudžiausi tie mano puslapiai, kuriuose vaizduo- jamas sunkeliais einas jaunis- mas. Tikrai šurpūs scenos, kur globotinio atvesti hipiai terorizuoja Tep-Tepliušius. Vagi- liauti ir plėšikauti su draugais pramokę, iš namų valkatauti išeina ir inteligentiškos Mar- tišūnų šeimos sūnelis ir grįžta jau sužalotomis smegenimis. Jų dukrelė mokosi vogti ir prakti- kuoja palaidą gyvenimą.

Į pabaigą, tiesa, viskas švie- sėja. Pasirodo, Tepliušis Gi- relę perleido daigyną kūru- siam Aleksui, kuris su savo pusbroliu Algiiu ir Paulausku iš sudaryto fondo turės rūpi- tis šelpti lietuvišką jaunimą. Pats negalėdamas Girelę sė- dėti, ją tvarkyti paveda Pov- ilaičio dukterį Ievutę vedusiam Paulauskui, o našlys tėvas ve- da senmergėlę Vladę. Dvejos vestuvės – kaip pasakoj! Alek- sas Leknickas atveža savo žmo- ną su vaikučiais – Giedriu Jonu

ir Živile-Loreta. Antrieji va- kučių vardai rodo, kad šitaip jamžinami Alekso globėjai, buvusieji Girelės savininkai. Pasibaigė anų era, o augo kiti Jonas ir Loreta, bus tęstinumo ryšys tarp kartų. Dar vienas geras ženklas: apgydytas Mar- tišūnų sūnus baigia meno mokslus ir net iliustruoja savo motinos eilėraščių knygą.

Romanas storas. O kas jį pa- storina? Pagrindiniai veikė- jais lyg reikėtų laikyti Tepliu- šius, bet jų gyvenimas nėra ypač sudėtingas. Dosnūs, geri labdariai, geri žmonės, kaip beveik visi kiti sako. Vyras gydo, žmona namų ūkio rūpes- čiais apsikrovusi, tai ir viskas. Savo ruožtu ir tie kiti ne antra- eiliai romane, bet, sakytume, lygiateisiai su tais pagrindi- niais. Net ir Martišūnų vaikų nuotykiams skirta po gana ge- rą liūto dalį. O kai šitaip yra, tai peršasi mintis, kad roma- nas kiek panašėja į novelinį – kiekvienas atsiima savo duo- klę, lyg ir atlieka save chara- kterizuojančią išpažintį. Vis- ką, žinoma, sulipdo pasisaky- mai apie kitus tose išpažintyse.

Tuose pasisakymuose, aišku, sunku išvengti ir šiek tiek pa- sikartojimų, ypač dažno paste- bimame gamtovaizdyje.

Knygą pastorina ir tokie da- lykai, kaip Alekso duodamoji Irenai gamtos pamoka. Skalsu ir tokių detalių vaizdų, kaip štai:

"Išeinu, o šilta, net šutra! Tik pieva dūzgia laukinėm bitėm ir žiogeliais, miškas tylus, su- klusęs, medžių žievės net spro- ginėja nuo karščio. Voverė, va, šūkšt! Regis, net uodega su- dulkta. Ir – kita! Neša jos sėk- leles, riešutėlius, uogeles. Gal džiovina savo gūžtelę? Gal pa- kasa, gal drevejį kraunasi. Vis rudeninių žiemai. Ir paukščiai tik plasteli, tik nuėrškia šako- mis... Ne tiek balsingi dabar, gal nuo karščio apleipę, kiek lyg neramūs, skuba kažkur – nuo šakos ant šakos. Gal kirmi- nėlių paciupti? Va, ilga uode- ga paukštė žemai, beveik nam pro nosį. Bus lietaus ar ką?"

Tokie ir panašūs vaizdai gra- žūs. Rašytoja mėgsta leisti ro- mano veikėjams pasigrožėti, pasiklonėti vaizdais, ar bent pasirodyti, kad jie mato, kur eina.

Vyresniesiems skaitytojams ne vienas jų gal ir Lietuvos gamtą primins. Skaitydamas patį pirmąjį romano puslapį,

Rašytoja ALĖ RŪTA

aš irgi pagalvojau, kad gal ir Lietuvos vaizdas piešiamas su keliuku į sodybą, miškeliais ir laukais ir su upele, kuri nui- vinguoja, lyg pelės uodega. Aps- rikau – tai vaizdai pakeliui į tepliušį Girelę.

Mirė buvę Girelės savini- kai, senoji Tep-Tepliušienė, Alisė ir dar vienas kitas romano vei- kėjų, o liko būrelis viduramžių prigvenusių ir šiek tiek jauni- mēlio. Tikėjime, kad trečiame tos serijos romane rašytoja grįš prie jų, ir mes pamatysi- me, ką jie apžaloti, aplaužyti jaunieji Martišūnai darys ir Giedrius-Jonas ir Živile-Loreta Leknickai. Lietuviškoji Amerika judėjo nuo pat pokar- io, juda ir dabar, ir bus įdo- mu, ar kuris nors iš to jauni- mēlio išjungs ir lietuvišką sū- kurį, ar net tėvų kalbą užmirš suamerikonėdami.

Atsiųsta paminėti

TORONTO MAIRONIO MOKY- LOS METRAŠTIS 1987-1988. Mo- kyklos apžvalga, mokinių rai- šiniai, gausiai iliustruotas moky- los nuotraukomis. Redakcija: Vytautas Čuplinskas, Dalia Tunai- tytė, Giedra Paulionienė. Spau- de Time Press Litho.

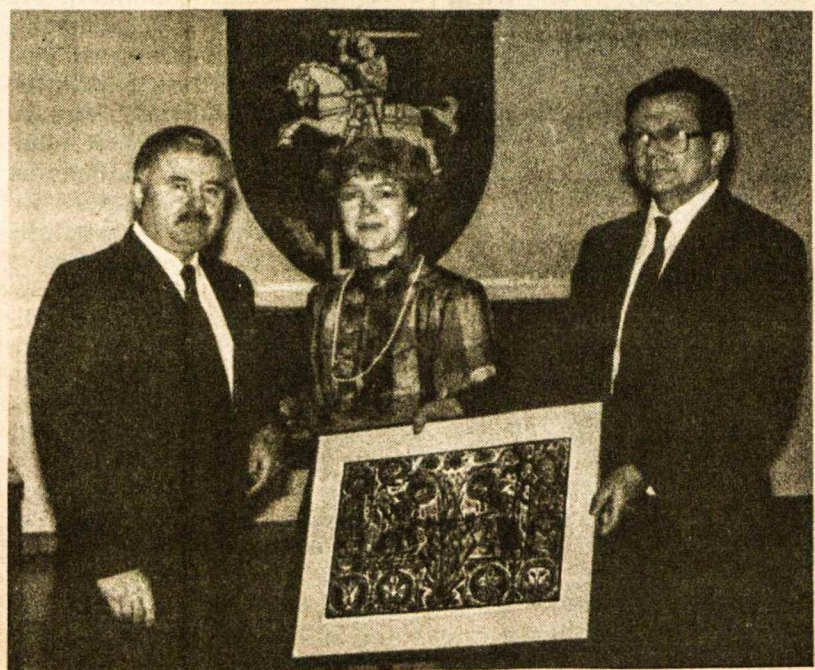
Antanas Gailiusis, SAVANORIO DUKTĖ. Romanas. Viršelis ir vin- jetė Tauro Viesulo. Išleido Lie- tuviškos knygos klubas. 1987. Kai- na – \$9. Spaudė "Draugo" spaus- tuvė Čikagoje.

LIETUVIŲ DIENOS. Nr. 3(383) šiame numeryje: Kad laisvės ne- vertas, kas negina jos. Mūsų jau- nimo literatūros numylėtinis (Vy- tautas Tamulaitis), Sugrįžimas, Didžiojo poezijos keliu, Adomui Jakštui prisiminti. Redaguoja redaktorė komisija. Leidėjas – F. Skirius.

PRANAS URBUTIS

Žydinčios liepos

Ant aukšto kalno ažuolai žydėjo –
Virpėjo pagiriai žali, žali –
Žieduose skendo margos pievos,
Dangus bučiavo žydinčias liepų alėjas...
Aukštinės rūgų varpos žemę glostė –
Glостė žemės delnus – akmenėlių asaras nušluostė!
Ir čia pražydo rytinis laumės lankas –
Jį apkabino mano mylimosios rankos!
Ak! Kaip gražu nusvirti ant žydinčios liepos rankų –
Tenai, tenai širdis daug meilės žiedų renka!
Ir klaidžioja širdis po pievas žemai nusilenkus –
Rankioja gėlės – jos tokios mylimos ir šventos...
Ir supa širdį gilios, gilios Baltijos bangos –
Tiek daug, tiek daug meilės žiedų į žemę krinta!
Ir vėl pražydo rytinis laumės lankas –
Neramiai širdis siūbuoja kaip jūros bangos...

Lietuviškosios skautybės fondo renginys 1988.IV.30 Klivlande. Fondo pirm. V. S. KILULIS (dešinėje) įteikia skautininkams dr. GIEDREI ir dr. STEPUI MATAMS dail. V. Igno paveikslą. Nuotr. V. Bacevičiaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Naujosios Anglijos baltiečių draugija kasmet Bostone surengia tris koncertus, kuriuose programą atlieka lietuviai, latviai ir estai menininkai. Dvidešimt devintąjį koncertų seriją balandžio 17 d. už- baigė lietuviai – žymusis klarne- tistas dr. Ramūnas Kireilis ir jam akompanavęs pianistas dr. Saulius Cibas. R. Kireilis yra muzikos daktaras, profesorius Denverio muzikos mokykloje, pagrindinis klarinetistas simfoniniame Colo- rado Springs orkestre. Baltiečių draugijos koncertui jis buvo pasi- rinkęs J. Švedo, J. Gruodžio, M. K. Čiurlionio, G. Rossinio, Wei- nerio, B. Martinou ir J. Brahmo kūrinius. Rudenį prasidėsiančia trisdešimtają seriją Naujosios Anglijos baltiečių draugija minės savo veiklos 30 metų sukaktį, su- rengdama didesnio masto kon- certus.

Pirmąją mėgėjišką nuotraukų parodą kovo 25-27 d.d. surengė Filadelfijos lietuvių namuose vei- kiantis kultūros centras. Dabar- tinę jo valdybą sudaro: pirm. Ge- diminas Dragūnas, vicepirm. Ge- novaitė Maciūnienė, sekr. Roma Krūšinskienė, ižd. Danutė Surde- nienė ir narys specialiems reika- lams Vytautas Maciūnas. Parodon išjungė 12 fotografų su 44 spal- votomis ir 18 nespaltvotų nuotraukų. Didžiąją jų dalį sudarė JAV dary- tos nuotraukos, bet buvo ir atsi- vežtų iš Kanados, Meksikos, Kari- bų jūros salų, Italijos, net ir Lie- tuvos. Parodos lankytojus labiau- siai domino Lietuvos liaudies bui- ties muziejų nufotografuota se- noji sodyba. Vertintojų komisija sudarė skulptorius Petras Vaškys, profesinis fotografas Algis Nor- vila iš Niujorko ir architektas Jonas Stelmokas. Po tris premijas buvo skiriama už spalvotas ir ne- spalvotas nuotraukas. Abi pima- šios premijas laimėjo Aušra Bag- donavičiūtė, abi antrąsias – Ri- mantas Stibrys. Trečioji premija už spalvotą nuotrauką teko Alek- sui Dantai, už nespaltvotą – Ed- mundui Jakaičiui.

Maironio 125 metų gimimo su- kaktį Floridos lietuvių minėjo ba- landžio 13-14 d.d. St. Petersburgo lietuvių klube. Minėjimą įvadiniu žodžiu pradėjo ir jam vadovavo klubo pirm. A. Karnius. Išsamia- paskaitą apie Maironį, jo gyveni- mą ir kūrybą skaitė Aleksas Vaš- kelis, Maironio eilėraščius – A. Karnienė, A. Ulbinas, A. Kusin- kis, S. Vaškys, S. Vaškienė, D. Mažeikienė, D. Mackaliėnė ir V. Mažeika. Lietuvių klubo choras, vadovaujamas muz. P. Armono, programon išjungė Maironio ei- lėraščių tekstą turinčiom lietu- vių kompozitorių dainom. Pokal- biams buvo skirta antroji minėji- mo dalis balandžio 14 d., vado- vauta A. Karnienės. Kun. V. Da- bušis rodė lietuviškos mokyk- los paruoštas skaidres, atspindi- nčias su Maironio gyvenimu su- sietas bei jo poezijoje minimas Lietuvos vietoves. Atsiminimais dalijosi A. Devenienė-Grigaitienė, K. Kleiva, kun. J. Gasūnas ir kun. V. Dabušis. Pastariesiems teko mokyti Kauno kunigų semi- narijoje, kai jai vadovavo prel. J. Mačiulis-Maironis. Įspūdinga buvo vysk. J. Steponavičiaus lai- skų ištrauka apie Maironio reikš- mę lietuvių tautai.

Dailininkų Ados Sutkuvienės ir Zitės Sodeikienės naujaisių darbų parodą balandžio 22 – gegužės 14 d.d. Čikagoje surengė Balzeko lietuvių kultūros muziejus. Abi jos yra gimusios Lietuvoje, iš ten išsivežusios vaikystės atsimini- mus, bet meną studijavusios ir dailininkėmis tapusios jau Ame- rikoje, kitoje Atlanto pusėje. Dail. A. Sutkuvienė, laimėjusi JAV LB kultūros tarybos 1987 m. \$1.000 dailės premiją, šiai parodai pa- teikė reljefinių savo kūrinių iš linų, medvilnės, akrilikos bei ki- tų siūlų ir virvelių. Dail. Z. So- deikienė parodon išjungė tapybos darbus ir spalvotais piešiniais. Parodos atidaryme abiejų dailini- kių kūrybą aptarė Algimantas Ke- zys, pabrėždamas kūriniuose atsi- spindintį ryšį su vaikyste. Dail. A. Sutkuvienė buvo išstaciūsi 15 kūrinių, dail. Z. Sodeikienė – 26. Dail. A. Sutkuvienės kūrybai at- stovavo tokie darbai, kaip "Tai- kos konferencija", "S.O.S.", "Upių deivė", "Lietaus deivės vualis", "Saulėlydžiai", "Vėlių medžiai", "Svetimame rojuje". Dail. Z. Sodeikienės nuotaiskas atspindėjo: "Amerikos trilogija", "Snabžėjimas", "Tuštuma", "Po šienapūtės", "Pirmas sniegas", "Žiema", "Skalbiniai persiskam peizaže", "Į ateitį".

Gastrolių Vilniun buvo atvykusi Bratislavos tautinio slovakių teatro operos grupė. Svečiai iš Čekoslovakijos vilniečiams kovo pradžioje atvežė tris Vilniaus operos ir baletu teatre atliktas operas – dabartinio slovakių kom- poz. E. Suchonio "Svetopluką", susietą su istoriniais slovakių tautos įvykiais IX šimtmeityje, G. Verdi "Kaukių balių" ir čekų kompoz. L. Janačeko "Jos poduk- rą". Svečiai atsivežtas operas dainavo originalo kalbomis – slovakiškai, itališkai ir čekiškai.

Viešojoje J. Paleckio biblioteko- je Kaune buvo surengtas vakaras "Kad žmoguje žmogus nebenumir- tų" prisiminti 1943 m. kovo 16-17 d.d. suimtai ir Štuthofio koncen- tracijos stovykloje kalintai 46 lie- tuvių inteligentų grupei. Tai buvo vokiečių okupantų kerštas už ne- pavykusį bandymą suorganizuoti lietuvišką SS legiją. Devyni su- imtieji žuvo ar mirė po dviejų mėnesių. Į pagerbimą vakarą bu- vusių kalinių artimieji atvyko su šeimomis ir giminėmis. Apie su- imtųjų likimą kalbėjo Kauno poli- technikos instituto docentas P. Štaras. Pagerbiant buvusių kali- nių atminimą, uždegta simbolinė amžinoji ugnis, ekrane parodytos jų nuotraukos. Iš buvusių Štutho- fo kalinių dabar Lietuvoje tėra Leonas Puskunigis, treneris, bu- vęs Lietuvos kūno kultūros insti- tuto vyr. dėstytojas. Jis prisiminė bendros nelaimės bičiulius, nepraradusius žmogiško taurumo sū- kiose koncentracinės stovyklos są- lygose. Pritardamas tėvo palikto- mis kanklėmis, L. Puskunigis pa- dainavo savo sukurty dainų apie Štuthofą. Prof. J. Brėdikis kal- bėjo apie ten kalėjusių savo tėvą, pabrėždamas, kad kaliniams išlikti padėjo jų dvasios galia. Apie Štu- hofą žuvusius savo artimuosius pa- sakavo mokytojos B. Budrytė- Bendoraitienė, B. Masaitytė, gy- dytoja R. Januševičiūtė-Vaitaitienė ir E. Baubienė. Aktorė G. Ur- bonaitė skaitė ištraukas iš Balio Sruogos "Dievų miško" ir jo lai- skų bei kitų lietuvių poetų posmus.

Žemutinės Vilniaus pilies teritori- jos tyrinėjimo bei tvarkymo, pi- lies rūmų atstatymo reikalus aptar- dė kovo 25 d. posėdžiavusi paruo- šiamoji komisija. Posėdžio daly- viai išsklaidė Lietuvos paminklų atnaujinimo instituto vyriausio- jo architektė N. Kitkauskio prane- šimą. Vieningai pasisakė už Vil- niaus pilių teritorijos istorinę, archeologinę, geologinę, urbanis- tinę, architektūrinę ir inžinieri- nę analizę. Sukauptos medžiagos pagrindu reikės paruošti minėto- sios teritorijos perspektyvinio panaudojimo ir pastatų pritaiky- mo projektą, kuris parodys kokias priemones, kokiais etapais bus tvarkoma teritorija, kokie bus atstatomi pastatai. Tarpusa- vyje turės būti suderinti įvairiu laiku rengti slautų tvirtinimo, pastatų atstatymo bei atnaujin- mo ir atskirų teritorijos dalių sutvarkymo projektai. Komisija taipgi nutarė tęsti Žemutinės Vilniaus pilies archeologinius tyrimus. Nors pastatų liekanos buvo nugriautos ir išvežtos, ty- rimai duos faktinės medžiagos apie tų pastatų išorę ir vidų, architektūrinės detales, įrangą ir raidą. Tokia informacinė me- džiaga projektuotojams padės su- sidaryti architektūrinį atstatomų pastatų vaizdą. Nauji archeologi- niai tyrimai papildys jau turimas žinias. Lygiagrečiai turės vykti ir archyviniai, istoriniai bei kiti tyrimai. Sukauptas medžiagos visu- mą, atsirast konkretios prielaidos Žemutinės Vilniaus pilies rūmų atstatymui suformuoti. Nutarta Žemutinės pilies teritorijos ne- palikti netvarkomos ilgiam laikui. Nedelsiant bus paruoštas darbų organizavimo projektas, įrengtas apšildymas tyrimams nu- matyto ploto, kad jame būtų ga- lima dirbti ir žiemos mėnesiais. Reikia ir perspektyvinės pasta- tų muziejinės paskirties sampras- tos, ligioliinių ir naujų projektų suderinimo. Komisijos nuomone, atstatyti Žemutinės pilies rūmai netiks anksčiau planuotai Tauti- nei galerijai. Ji turėtų būti pa- statyta Vilniaus centre, senamies- čio prieigose, o atsiradus vietai – pačiame senamiestyje. Pradi- nus siūlymus paruoš vyriausiasis šio miesto architektas G. Bara- vykas, talkinamas A. Rasteikos, Z. Grigošaičio, R. Budrio ir B. Leonavičiaus.

V. Kst.

"Gėlės ir žiema" – dailininkės EDITOS NAZARAITEs kūrinys iš rengia- mos grupinės lietuvių dailininkų "Parodos 88" birželio 24-27 d.d. Toronte

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90 d. term. ind. 7 1/2 %	Asmeninės paskolas
180-185 d. ter. ind. 7 3/4 %	nuo 11 %
1 metų term. indėlius 7 3/4 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 8 %	nuo 11 %
3 metų term. indėlius 8 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. 9 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. 9 1/4 %	1 metų 10 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. 9 1/2 %	2 metų 10 3/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk. 8 1/2 %	3 metų 11 %
RRSP ir RRIF (pensijos) 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. 9 %	1, 2 ir 3 metų 9 3/4 %
RRSP-2 metų term. ind. 9 1/4 %	
RRSP-3 metų term. ind. 9 1/2 %	Draudžiamas asmeninės ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.
Specialiaj taup. s-ta 7 1/2 %	
Taupomąją sąskaitą 6 %	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7 1/2 %	
Kasd. pal. čekių sąsk. 5 3/4 %	

Duodame asmeninės paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valiras sąskaitas.

AKTYVAI virš 37 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Pardudami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES 1567 Dundas St. W.
Real Estate & Insurance Ltd. Toronto, Ontario
Perkant ar pardudant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Blūdžius Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BLOOR ir SHAVER – 50 pėdų priekis, trijų miegamųjų vienaaukštis namas, atskiras garažas. Kaina - \$265,000.
CLOVERDALE MALL – 3 miegamųjų, atskiras vienaaukštis namas, įrengtas rūšys, du židiniai atskiras garažas. Kaina - \$255,000.
CENTRAL ETOBICOKE – dviejų aukštų, 3 miegamųjų butas (condo.) atskira skalbykla, išėjimas. Kaina - \$153,900.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8 232-9000 res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont. M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Garsusis Kauno "Žalgirio" krepšininkas ARYDAS SABONIS, stebėjęs ŠALFAS žaidynės gegužės 15 d. Čikagoje, prie dovanų stalo. Jo kairėje – Toronto "Aušros" klubo atstovas E. ŠLEKYS, dešinėje – ŠALFAS pirminkas V. ADAMKUS

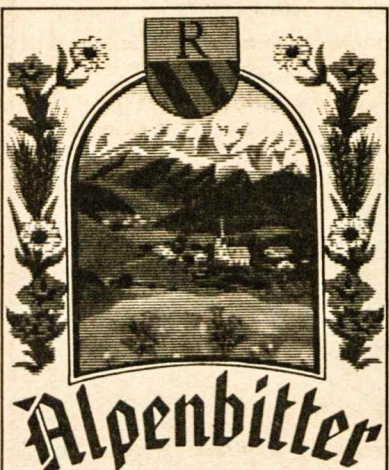
Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nijoje, Danijoje, Filipinuose, Ispanijoje, JAV, Kanadoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Švedijoje ir V. Vokietijoje. Pagrindinis dėmesys teko aukštesiems karininkams – generolams ir jų eiles įtrauktiems admirolams. Kadangi tos valstybės turi nevienodą karių skaičių, buvo apskaičiuota, kiek generolų tenka kiekvienai dešimčiai tūkstančių vyrų.

Taip paruoštoje statistinėje tų vienuolikos šalių lentelėje Kanada užėmė pirmą vietą, generolų ir admirolų skaičiumi lengvai pralenkusi kitas valstybes: dešimčiai tūkstančių karių Kanadoje teko po 16,2 generolo, Britanijoje – 14,9, Švedijoje – 8,8, Ispanijoje – 8,5, Prancūzijoje – 7,3, Danijoje – 7,2, Suomijoje – 6,8, Filipinuose – 5,5, JAV – 4,9, V. Vokietijoje – 4, Austrijoje – tik 0,9. Mat Austrija 1987 m. aktyvioje tarnyboje turėjo 54.700 karių ir tik 5 generolus, o Kanada – 87.254 karių ir netgi 141 generolą. Aktyvioje tarnyboje esančių generolų ir admirolų skaičius Kanadoje nuo 1972 m. padidėjo net 27%, nors beveik jokio padidėjimo nematyti bendrame karinių pajėgų narių skaičiui. Metinė brigados generolo alga Kanadoje yra \$60.400, generolo leitenanto – \$92.800. Ne visi generolai yra įjungti karinių pajėgų vadovybėn. Mat kiekvienom pareigom yra numatyti karininkų laipsniai. Tad yra generolų, kurie į karinės tarnybos vadovybę bus įjungti tik ateityje. Kol pasitaikys tokia proga, jie vadovauja įvairių programų paruošimui.

Kanada dabar sutiko įsijungti į Jungtinių Tautų stebėtojų grupę Afganistane, kuri ten seka sovietinių kariuomenės dalinių pasitraukimą. Tą 50 vyrų grupę, vadovaujamą suomio generolo, sudarė Kanados, Austrijos, Danijos, Fidži, Suomijos, Ganos, Airijos, Nepalio, Lenkijos ir Švedijos kariai. Kanadai atstovauja penki karininkai: plk. ltn. Dave Leslie, mjr. Georgie Elms, kapitonas –

Alpenbitter
DABAR
GALIMA GAUTI
LCBO PARDUOTUVĖSE

Pasaulio įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tyt, laukęs amerikiečių sprendimo. Prezidiumas sutarties patvirtinimą paskelbė šeštadienį, o prez. R. Reaganas Maskvon atskrido sekmadienį. Jo atvykimą ir sutikimą transliavo JAV televizija, nors tada JAV ir Kanadoje buvo tik 6 val. ryto, o Maskvoje 2 val. p.p. Prez. R. Reaganą Maskvos oraustyje sutiko vakariečių prezidentu vadinamas aukščiausiojo sovieto pirm. A. Gromyka, paradinis vokiečių esesininkus iš jų pasiskolintu žąsies žingsniu gerokai pralenkęs sovietų dalinys, grindinį ištiesomies kojomis daužantys stipriau už vokiečius. Kompartijos vadas M. Gorbačiovas prez. R. Reagano laukė Kremliuje, puosnioje carinės Rusijos laikų Šv. Jurgio salėje. Abu vadai pasikeitė draugiškais turbūt iš anksto paruoštomis kalbomis, nes jas labai sklandžiai ir greit perdavė įsiterpiantys vertėjai. Penki numatyti abiejų vadų posėdžiai buvo sutrumpinti iki keturių, išjungiant pirmadienį. Esą M. Gorbačiovas tada turėjo svarbių vidinės politikos reikalų.

Reformos Vengrijoje

Senąjį vengrų kompartijos vadą J. Kadarą, valdžion atėjusį po tautos sukilimo 1956 m., pakeitė dabartinis premjeras K. Groszas. Antisovietiniame sukilime J. Kadaras pritarė sovietų tankų atsiuntimui Budapeštan, o K. Groszas tada švaistėsi sukilėlių eilėse ir susilaukė priekaištų dėl savo ryšių su socialdemokratais. Pertvarkytą kompartiją jis buvo priimtas 1957 m. Kai buvo minimas sukilimo trisdešimtmetis 1986 m., pasikalbėjimuose su radijo atstovais K. Groszas prisipažino, kad jis tada pergyveno nusivylimo komunistų partija laikotarpį. Į Vengrijos premjerus K. Groszas išliko tik 1987 m. gegužės mėnesį, pakeitęs jokios galios neturėjusį G. Lazarą. Būdamas reformų šalininkas, jis susilaukė daug rėmėjų ir įgavo tvirtę svorį už deimantinę amžiaus sukaktį atšventusį J. Kadarą. Atrodo, K. Groszą vengrų kompartijos vadu pasirinko pats M. Gorbačiovas, atsiuntęs sveikinimo telegramą, linkinčią pagerinti ir atnaujinti socialistinę bendruomenę Vengrijoje. Socializmu ir M. Gorbačiovas vadina komunizmą. Vadų pakeitimą atliko pati vengrų kompartija, senąjam J. Kadarui atidavusi naujai nukaldintą nereikšmingą kompartijos prezidento titulą. Senieji partiečiai politbiure buvo pakeisti jaunesniaisiais M. Gorbačiovo reformų šalininkais. Jos pareikalaus ilgesnio laiko, nes J. Kadaras su savo bandymais paliko beveik \$15 milijonų skolą užsieniui, 18,5% pasiekusią infliaciją.

Sovietų aukos

Lig šiol buvo daug spėliojimų spaudoje apie sovietų karių skaičių Afganistane ir ten nuo 1979 m. pabaigos patirtas aukas. Generalinio štabo viršininkas maršalas S. Achromejevas spaudos konferencijoje pranešė, kad Afganistane prieš gegužės 15 d. pradėtą pasitraukimą buvo 100.300 sovietų karių. Apie aukas prašėno gen. A. Lizičiovas, politinis kariuomenės ir laivyno viršininkas. Jo pateiktais duomenimis Afganistane žuvo 13.310 sovietų karių, buvo sužeisti 35.478, dingio 311. Tai buvo pirmas viešas aukų paskelbimas aštuonerius su pusę metų trukusioje Afganistano okupacijoje. Žuvusiųjų skaičius sudaro beveik 12% ten laikyti apie 115.000 karių, sužeistų – 31%, dingusių – tik 0,3%. Vietnamo kare amerikiečiai pačiame jo įkarštyje turėjo apie 450.000 karių. Žuvo 47.321, buvo sužeisti 153.303, dingio 2.305. Tad Vietnamo žuvusių amerikiečių skaičius siekė 10,5%, sužeistų – 34%, dingusių – 0,5%. Ir sovietai Afganistane, ir amerikiečiai Vietnamo apytikriai praleido beveik tiek pat laiko – apie aštuonerius metus. Abi pusės kautynėse turėjo nelabai patikimus sąjungininkus, moderniais ginklais nesėkmingai bandė įveikti partizanus.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

7 1/2% už 90 dienų term. indėl.	
7 3/4% už 6 mėn. term. indėlius	
7 1/4% už 1 m. term. indėlius	
8 % už 2 m. term. indėlius	
8 % už 3 m. term. indėlius	
9 % už GIC invest. pažym.	
9 1/4% už 2 m. GIC invest. pažym.	
9 1/2% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8 % už pensijų planą (variable rate)	
9 % už 1 m. term. pensijų planą	
9 1/4% už 2 m. term. pensijų planą	
9 1/2% už 3 m. term. pensijų planą	
8 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)	
6 % už taupymo s-tas	
5 3/4%-7% kasd. pal. sąsk.	
7 1/2% virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.	
5 3/4% už kas. pal. čekių sąsk.	

IMA:

už asmenines paskolas nuo 10 1/2%	
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų 10 1/2%	
2 metų 11 %	
3 metų 11 1/4% (fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų 9 3/4% (variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrioji morgičiai.

AKTYVAI virš 65 milijonų dolerių

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydįje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai

Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUDANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A. associate broker
4887 dundas' street west islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Pardudant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
allan BROWN ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju (įvažiavimus) (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

HAMILTONO "KOVAS"

Š. Amerikos lietuvių žaidynėse Čikagoje "Kovu" atstovavo 3 krepšinio, moterų tinklinio ir ledo ritulio komandos. Geriausiai pasirodė "Kovo" berniukų "B" grupė (kurioje žaidžia ir 4 mergaitės). Baigmėje, nugalėję Čikagos "Neri" 58:43, užėmė I vietą. Ričardas Vasilowsky įmetė 24 taškus. Grupel vadovauja D. Vineris. Ledo ritulio komanda, vadovaujama A. Chromanskio, taip pat išsikovojė I vietą. Vyrų "B" grupę laimėjusi prieš Bostoną ir Niujorką, bet pralaimėjusi prieš "Aušrą" ir Cicero komandą, už-

ėmė IV vietą. Šioje grupėje žaidė net 11 komandų.

Baudų metime, mergaičių iki 12 m. amžiaus grupėje, Gintara Alderdice laimėjo I vietą visoje Ontario provincijoje. Iš 25 galimų įmetė 19.

Lengvosios atletikos mokyklų pirmenybėse Gintara Alderdice įmetė 36,96 m. laimėdama II vietą Hamiltono regione. Tokiu būdu ji galės dalyvauti Ontario pirmenybėse jaunių grupėje. Holtono regione ji laimėjo I vietą disko metime (30,86 m). Jos brolis Romas laimėjo II vietą 400 m bėgime ir III-čią – 800 m., sesuo Kristina – II vietą disko metime iki 15 m. amžiaus (23,06).

A.G.

PADĖKA

1988 metų gegužės 14 dieną mirė mūsų mylimas sūnus

A.a. EDVARDAS B. VENGRIS.

Nuoširdžiai dėkojame kun. J. Liaubai, OFM, už Rožinį ir maldas laidotuvių koplyčioje, už gedulingas Mišias ir palaidojimą velionies į amžiną poilsio vietą – kapines. Taip pat dėkojame V.A. Paulioniams už giesmes Mišių metu.

Nuoširdus ačiū visiems draugams ir pažįstamiems už užprašytas Mišias, atsiųstas gėles, užuojautas laišku ir žodžiu. Ypač nuoširdus ačiū karsto nešėjams ir mieloms ponoms už pyragus.

Su nuoširdžiu dėkingumu –

tėvai Bronius, Ona Vengriai,
ir brolis R. Jonas

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

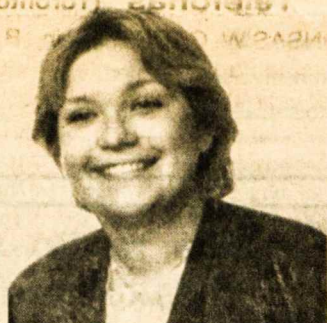
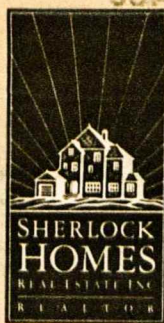
Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Sešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informaciją (vairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaugotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Jeigu norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti.

Prizadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

MARIUS E. RUSINAS, turis septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudoms bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

homecentre inc., realtor
an independent member broker

birute spudas, B.A.

sales representative

LAKESHORE ir KIPLING rajonuose pusdviejų miegamųjų butas. Langai ir parduoti bei parka. Kaina \$99.900.

ŪKIS – 204 akrų žemės, namas ir kiti pastatai. Nuo Otavos į šiaurės vakarus 100 km prie Constan ežero. Kaina \$130.000.

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

Toronto spauda apie Lietuvą

Kauno seminariją aplankiusio Toronto dienraščio "The Globe and Mail" korespondento Lawrence Martin straipsnis buvo paskelbtas to laikraščio gegužės 25 dienos laidoje. Jis nurodo, kad lietuviai jaunuoliai, o ne rusai, pasižymėję Kristui, o ne Leninui, turėję dalyvauti gegužės 1 dienos parade. Kauno seminarijos klierikai turėję nusilenkti prieš Lenino altorių, kad nebūtų pašalinti iš seminarijos, nes taip vienas esą prieš kelis metus atsitikę. Klierikai korespondentui aiškino, jog kai kuriais atvejais būsimų kunigų elgesys sekamas eilę metų prieš leidžiant jiems stoti seminarijose, o tada jie verbuojami saugumo. Kestutis Rugevičius, 30 m. amžiaus, net penkerius metus iš eilės bandęs stoti seminarijose, kol pagaliau jam tai pavyko 1984 m. Todėl ir dabar esą klierikų, kurie viena puse burnos garbina Dievą, o kita – pranešinėja viską saugumui.

Klierikai nurodė, kad Lietuvos katalikybės stiprinime svarų vaidmenį atliekanti slaptoji seminarija, bet apie ją plačiau aiškinti jie atsisakė. Kauno ir Rygos seminarijos esančios vienintelės oficialios katalikų kunigų seminarijos visoje Sov. Sąjungoje. Klier. Rugevičius nurodė, jog Lietuvoje veikia 700 šventovių, o esą tik 630 kunigų. Apie 80% visų Lietuvos gyventojų esą lietuviai ir daugiausia katalikai, tačiau tik pusė jų viešai išpažįsta tikėjimą. Tai esą nereikia, kad jie netiki, o tik tai kad tikėjimą turi slėpti, jei yra mokytojai, profesoriai, mokslininkai, nenorintys sužaloti savo karjeros.

Klierikas Jonas Vailionis, 28 m. amžiaus, pareiškęs korespondentui, jog savo širdyje visi lietuviai esą katalikai. Jie taipgi tautiniai nusiteikę ir tiki, jog kova dėl politinės nepriklausomybės yra visų žmonių teisė. Nors dabar esą neįmanoma viešai kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės, klierikai nurodė, jog tikėjimas padeda jiems būti optimistais. "Vienintelis būdas šią kovą kovoti yra duoti pavyzdį" pasakė Vailionis. "Mes turime stengtis mylėti kiekvieną žmogų, nors tai ir labai sunku". Ši klierikų slaptoji kova šiomis dienomis gaunanti paskatos dėka "glasnost" politikos Maskvoje. Komunistinė valdžia esanti pažadėjusi, kad metinis 30 asmenų į seminariją priėmimo skaičius bus pakeltas iki 40 ar 45. Klierikų nuomone, Gorbačiovas esąs išradingas ir drąsus. Jie giria jo neseniai pasakytą kalbą, teikiančią viltį milijonams tikinčiųjų.

Klier. Astijus Kungys, 24 m. amžiaus, tvirtinęs, jog Lietuvos komunistinės valdžios pozicijose daugiausia tebesėdi senosios kartos konservatyvieji komunistai. Jie nudaudo klausiančius Gorbačiovo "perestroikos" programas, bet darą ką kitą. Esą labai sunku pakeisti dabartinių vadovų įsitikinimą, kad lietuviai turėtų įsinešę galvosena Lietuvioje. Sekančios dienos (gegužės 26) laidoje tas pats korespondentas tęsia toliau savo pokalbį su lietuviais okupuotoje Lietuvoje. Vienas rašytojas jam išsitarė, kad Lietuva galėjusi būti kaip Danija, nes žemės turtų turėjusi apsieiti. Gaila esą, kad po trumpo nepriklausomybės laikotarpio, kartu su Estija ir Latvija, dėka Hitlerio ir Stalino suokalbčio buvusi užimta. 25 m. amžiaus artistė jam aiškinusi apie savo senelės pasakojimus – prisiminimus iš nepriklausomos Lietuvos. Tada esą Velykų laikotarpyje galėdavai prisipirkti įvairių šokoladų. Šalis buvusi turtinga, buvę maisto ir visokių importuotų prekių. Rusai esą turi žalingą laikyseną Lietuvos žemei, nes toji žemė nesanti jų.

Vienas rašytojas tvirtinęs korespondentui, jog Kremlius prievartauja lietuviškąją gamtą. Cheminių trąšų imonės nuodijantys ežerus ir upes, alyvos pramonė teršianti orą, o pagaminamasis aukštos kokybės gazolinai esąs ne lietuvių vartojimui.

Pavasaris Vilniuje esąs pasipuošęs gėlėmis, pilnas miestų žmonių, bet jų veidai apsiniaukę. Pasak vieno kalbų mokytojo, tai tik kasdieninius veiksmus atliekantis apmiręs kraštas. Tai padaręs sovietinis socializmas.

Vis dėlto pastebimi ženklai, kad Lietuva besiruošianti pakilti. Intelligentija verčianti valdžią kreipti dėmesį į tautinius klausimus. Daugelis lietuvių jau praradę baimę. Jų balsas labai ryškiai nuskambėjęs minint 1948 m. Sibirinius trėmimus. Kai rusas bandęs rusiškai tarti žodį demonstraciją metu, jis buvo nušautas minios, reikalaujančios kalbėti lietuviškai. Tai ženklas, kad kažkas vyksta, nes to nebūtų buvę anksčiau.

Kaip ir kitur, Lietuvoje viltys sudėtos į Gorbačiovą. Dail. Romualdas Lankauskas nurodė, jog daugelis dabar žiūri, ar Gorbačiovas atsilauks birželio mėn. vyksiančioje konferencijoje. Tada esą bus galima planuoti tolimesnius žingsnius.

Pasirodo, kad dail. R. Lankauskas dalyvavęs lietuvių intelektualų susitikime su valdžios žmonėmis, kai buvo reikalaujama, kad lietuviškieji istorijos vadovėliai pateiktų tikruosius lietuvių troškimus ir nebūtų prievarta brukama rusų kalba nuo pirmojo skyriaus.

Korespondentas susidūręs įspūdį, kad lietuviai trokšta nepriklausomybės, tik vengia tą žodį vartoti. Demonstracijų metu vienas studentas buvęs užklaustas ar noris Lietuvos nepriklausomybės. Jis atsakė "Aš esu lietuvis. Tai visa pasako".

Vis dėlto laisva Lietuva, daugelio galvojimu, dabar esąs tik sapnas. Kai kurie rusai kalba palankiai apie lietuvių nepriklausomybės troškimą, tačiau vienas korespondentui

juos niekines kaip nemokančius atkakliai kovoti. Vienas klierikas Kaune taip šiuo klausimu išsireiškė: "Čia nėra tokių demonstracijų kaip Lenkijoje. Tai dalis mūsų mentaliteto. Mes nesame karingi žmonės". Tačiau anglų kalbos profesorius nurodė, jog problema slypinti ne karingume, o galimybėse. Jos čia esančios visai kitokios nei Lenkijoje. Gal dabar jos ir pagerėjo, taip nebuvę praeityje. J.S.

Red. pastaba. Reikia laikraščio "The Globe and Mail" redakcijai rašyti padėkos laiškus. Į tokių asmeninių laišku rašymą redakcijos kreipia didelį dėmesį, nes iš jų sprendžia, koks yra skaitytojų susidomėjimas.

Vykstantiems į lietuvių...

(Atkelta iš 5-to psl.)

krautuvės ir t.t. Jie amerikiečius dolerius keičia į kanadiškus kiek mažesniu kursu už oficialųjį. Keičiant pinigus, geriausių kursą moka Kanados bankai. Dabartinis metu už JAV dolerį moka iki \$1.20 kanadiškais.

Šokių šventės renginiai

Neturėjimas iš anksto bilietų tensesulauko nė vieno lietuvių nuo vykimo į tautinių šokių šventę. Rengimo komitetas neapmato bilietų problemos jaunimo šokiams (liepos 1 d.), susipažinimo vakarui (liepos 2 d.) ir tautinių šokių šventei (liepos 3 d.). Į aukščiau minėtus renginius bilietus bus galima įsigyti ir prie įėjimo. Tačiau yra galimybė, kad užbaigtųjų baliui Chedoke salėje bilietų gali pritrūkti. Jei tai įvyktų, būtų naudojama Wentworth salė, kurioje banketo oficialią programą bus galima sekti televizijos pagalba. Užbaigtųjų balius informaciją teikia B. Mačys tel. 416-632-4558. Prašome atkreipti dėmesį į Tautinių šokių šventės rengimo komiteto spaudoje teikiamą informaciją bilietų užsakymo iš anksto ir renginių vietos bei laiko reikalais. JAV LB Inf. (A. Gė.)

ŠYPSENOS

Kuo skiriasi dramblys nuo blusos?

– Mat, pas dramblių galima rasti blusų, o pas blusų dramblių – ne.

Žodžiai ir darbai

– Brangioji, dėl tavęs visa padaryčiau; ir ugnį įliksčiau, ir upę šokčiau, kad tik neplytum ir prasijuoctum.

– Taip, taip, o vakar kodėl neatėjai?

– Smarkiai lijo.

AR JAU ATIDAVEI SAVO AUKĄ

VIII TAUTINIŲ ŠOKIŲ
ŠVENTEI PAREMTI?

Jeigu dar neatidavei, tai prašome Jūsų aukos. Čekius rašyti ir juos siųsti sekančiu adresu:

Tautinių šokių šventės lėšos,
1011 College Street,
Toronto, Ontario M6H 1A8

Už aukas išduodame kvitus atleidimui nuo pajamų mokesčių. Visos aukos bus skelbiamos "Tėviškės žiburiose".

Lėšoms telkti komisija Kanadoje

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas (staigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.

Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw & Mooney. Barristers and Solicitors. Patent & Trade Mark Agents

Toronto:
Suite 209,
3416 Dundas St.W.
Toronto, Ontario M6S 2S1
767-2127

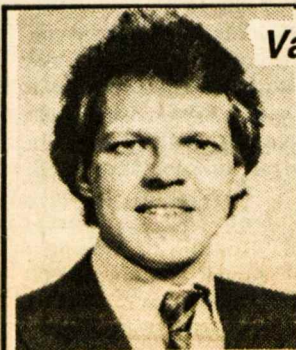
Mississauga:
Suite 200, Plaza One,
2000 Argentia Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7,
821-8522 TELEX: 06-960168

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. (staigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE IN THE
WORLD"

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪSIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA – INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

TORONTONT

Anapilio žinios

— Kenčiančios Bendrijos sekmadienis atšvęs gegužės 29 d. visos Kanados mastu. Buvo mel-džiamasi už R. Europoje komunis-tų pavertus ir persekiojamus ti-kinčiuosius. Šią maldos dieną įvairių denominacijų šventovėse organizavo Keston College Cana-da.

— Kanados lietuvių muziejaus statyba sparčiai žengia pirmyn. Ir toliau statybai telkiami pi-nigai. Aukojantieji \$1,000 ar daugiau bus įrašomi muziejaus rėmėjų lentoje. Aukojantieji \$5000 ar daugiau bus įrašomi mu-ziejaus mecenatų lentoje. Sta-tyba kainuos virš milijono dole-rių. Iki šiol statybai jau surink-ta \$103,370.21.

— Toronto Karavanas vyks bir-želio 17-25 dienomis. Vilniaus paviljonas rengiamas Prisikėli-mo parapijos patalpose. Karava-no pasai jau pardavinėjami sek-madieniais Anapilio knygyne.

— Rugsejo 30 d. bus išleistas lietuviškas ir kiekvieną žodį spal-votu piešiniu iliustruojantis vaikų žodynas. Prie šio žodyno dar-bavosi trys lietuviai autoriai ir 6 iliustratoriai. Žodyną leidžia Editions Renyi Inc., Petro ir Vi-tos (Ramanauskaitės) Renyi lei-dykla.

— Aukojo Kanados lietuvių mu-ziejaus statybai: \$1000 — P. M. Venskai, \$500 — J. B. Mažeikos, \$50 — J. Jagėla; Relig. Lietuvos šalpai: \$100 — S. V. Verbickai; Motinos Teresės labdarai: \$10 — J. Jagėla; Šv. Jono kapinėms: \$100 — P. Ukelenė, I. Slėnis, \$70 — E. A. Šiška; parapijos skolos numo-kėti: \$100 — J. Arštikaitis, J. Ju-zėnas.

— Per vasaros laikotarpį, nuo ateinančio sekmadienio, prade-damos reguliarios sekmadienės pamaldos Wasagoje 11 v.r.

— Mišios birželio 5, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Marijoną ir Jur-gį Skaržinskus, 11.00 v.r. — už pa-rapiją. Wasagoje 11.00 v.r. — už Mikševičių šeimos mirusius.

Išganytojo parapijos žinios

— Lietuvių Sinodo delegatų rin-kimai birželio 12, sekmadienį po pamaldų. Kviečiame dalyvauti. Sinodo suvažiavimas įvyks Vaka-rų Vokietijoje š.m. rugpjūčio 5-7 dienomis.

— Parapijos pamaldos išvyka liepos 17, sekmadienį, 11.00 v.r., Erindale Park, Dundas į rytus nuo Mississauga. Išvykos bilietai pla-tinami po pamaldų.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje daly-vavo daug svečių. Svečių knygoje pasirašė: L. V. Barkai iš Omahos, Nebraska, A. Sedaitis iš Čikagos, P. Gabrys, L. Balaišis, J. Babraus-kas, A. Račinskas, P. Razanas, Ald. E. Vaičiūskai, A. Z. Urbo-nai iš Montrealio, atvykę į Vil-niaus šaulių rinktinės rengiamą paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę šventinimą.

— Lietuvių slaugos namams au-kojo: \$1,000 — Marija Noreikie-nė; \$100 — Alf. Sudeikis, \$92.45 — a.a. Petro Šerno atminimui. Viso fonde dabar yra \$66,100. Aukos pri-imamos "Paramoje" sąsk. 8711. Prisikėlimo parapijos koopera-tyve sąsk. 155332 ir naujai atida-rytoje sąsk. 4259 Hamiltono lietu-vių kredito kooperatyve.

— Nauji nariai, sumokėję po \$100 — Gintaras Repečka ir Justinas Pabrica.

— LN valdybos posėdis — birželio 2 d., 7.30 v.v.

A. a. J. Sadausko atminimui, "Tėviškės žiburiams" aukojų \$30 paminklo šventinimo proga. Jis skaitė ir mėgo lietuvišką spaudą, ypač "Tėviškės žibu-rius". Todėl auką ir skiriu šiam laikraščiui.

S. Matulionis

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis yra mėne-sio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi su švenčiausiu namuose ir ligoninėse iš anksto susitarus. Pirmojo penktadienio pamaldos su Mišiom ir šv. Valanda prie iš-statyto švenčiausio prasidės 7 v.v. Išpažinčių klausoma prieš Mišias. Šis šeštadienis — mėnesio pirma-sis. Mišios ir Rožinio maldos — 11 v.r. "Vilnius" pensininkų na-muose Mišios — 5 v.p.p.

— Šv. Pranciškaus trečiojo ordi-no kongregacijos nariai turės Mi-šias ir susirinkimą šį ketvirta-dienį 10 v.r.

— Birželio mėnuo yra skirtas Jėzaus Širdies garbinimui. Mūsų šventovėje Jėzaus Širdies lita-nija kalbama kasdien po 8 v.r. Mi-šių, šeštadieniais — po 9 v.r., o sekmadieniais po kiekvienų Mi-šių.

— Gegužės 31 d. palaidotas a.a. Jonas Priščiapionka, 96 m., gegu-žės 23 d. palaidota a.a. Kostė Ja-nulaitienė, 65 m.

— Pakrikštytas Adam-Edward, Alison ir Peter Plavinsky sūnus.

— Ruošiasi tuoktis Julie-Anne Girytė su Robert-Andrew Best.

— Parapijos biblioteka, kuriai vadovauja P. Jurėnas, veiks iki birželio 12 d. Vėdėjas kviečia visus apsirūpinti knygomis va-sarai.

— Karavano pasus platina kny-gynas, parapijos bankas ir pa-rap. raštinė.

— Vaikų Mišios, kurias organi-zuoja par. tarybos jaunų šeimų sekcija, įvyks birželio 12 d., 10.15 v.r. Po Mišių Etienne Brule parke, kur visi atsiveža sau maistą ir saldumynų bendram stalui, vyks gegužinė.

— Sibirinių trėmimų minėji-mas įvyks birželio 14 d., 7 v.v., Šv. Pauliaus anglikonų šventovė-nėje, 227 Bloor St. E. Po ekumeni-nių pamaldų, kurias atliks latvių, estų ir lietuvių dvasininkai, bus baltiečių jaunimo organizuojama masinė eiseną Bloor ir Yonge gatvėmis į Nathan Philips aikštę.

— Parapijai aukoję: \$200 — S. Barčaitis, S. B. Sakalai; \$100 — S. Meškauskienė; \$50 — A. Beres-nevičius, R. Ruslys, J. Urbonas; "Kretingos" stovyklavietei: \$1,000 — Prisikėlimo parapijos bankas.

— Mišios birželio 5, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Adolfą ir Kazi-mierą Alseikus, 9.20 v.r. — už a.a. Povilą Raudį, 10.15 v.r. — už a.a. Tomą Prakapą, už a.a. Joną Gegu-žį, 11.30 v.r. — už gyvus ir miru-sius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Anelę ir Praną Vaserius.

A. a. Elenos Šaltmieriėnės vienerių metų mirties sukač-čiai paminėti Mišios atnašau-jamos 1988 m. birželio 11, 10 v.r., Prisikėlimo parapijos šventovėje. Ta proga Religi-nė Lietuvos šalpai aukojų \$100. Duktė Nina Preibienė

KLKM draugijos Delhi Šv. Kazimiero parapijos skyrius "Tėviškės žiburiams" aukojų \$100.

Pagerbdami Antano Žinaičio mirusią seserį Petronėlę Nor-kilūnienę KLB Wellando apy-linkė aukoja "Tėviškės žibu-rius" \$25.

A. a. Kostės Janulaitienės atminimui "Tėviškės žibu-riams" aukoję po \$20 — Anice-tas ir Bronė Beresnevičiai, Vytautas Birštonas, Jonas ir Birutė Aukštaičiai, Danutė Puzerienė.

Lietuvių kapinių lankymo diena įvyko gegužės 29. Ji su-silaukė gausių dalyvių iš įvair-ių vietovių. Mišias 3 v.p.p. su kitais kunigais atnašavo prel.Pr. Gaida, o pamokslą pasakė kun. J. Staškus. Giedėjo Lietuvos kankinių parapijos choras, va-dovaujamas muz. J. Govėdo, ir sol. V. Verikaitis. Prie pa-maldas prel. J. Tadarauškas pašventino kapinėse Kanados šaulių pastatytą paminklą žu-vusiems už Lietuvos laisvę. Iškilmėse dalyvavo uniformuo-ti šauliai, Kanados, Lietuvos ir šaulių dalinių vėliavos. Prie paminklo buvo padėtos organizacijų ir šaulių viene-tų vardu gėlės. Po pamaldų bu-vo šventinami paminklai. Tvar-ka rūpinosi šauliai. Anapilio salėje kapinių lankymo daly-viai galėjo pasistiprinti Lie-tuvos kankinių parapijos KLK moterų draugijos skyriaus pa-ruoštais valgiais. Parodų sa-lėje gegužės 28 ir 29 d.d. vyko Broniaus Marijošaus tapybos darbų paroda. Parodą rengė Anapilio moterų būrelis.

Broniaus Povilaičio "LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO 1918-1940" knygos sutiktuvės-akademija

š.m. birželio 5, sekmadienį, 4 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje

Programoje: dr. B. Povilaičio asmuo — dr. J. Sungaila, knygos apžvalga — dr. P. Lukoševičius

Muzikinė dalis: Tomas Regina — fleita, Daiva Baršauskaitė — pianinas

Po programos vaišės.

Akademiją rengia ir visus kviečia atsilankyti —

KL katalikų centras ir LK mokslo akademijos Toronto židiny

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA ir baltiečių jaunimas rengia metinį

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ

MINĖJIMA

birželio 14, antradienį, 7 valandą vakaro, Toronto anglikonų
Šv. Pauliaus šventovėje, 227 Bloor Street E. prie Jarvis gatvės kampo.

Ekumeninėse pamaldose dalyvaujant estų, latvių ir lietuvių dvasiškams bei visuomenės veikėjams su vėliavomis, bus prisiminti ir pagerbti ne tik ištremtieji Sibiran, bet ir pavergtieji Baltijos kraštuose.

Po pamaldų baltiečių jaunimas organizuoja masines eitynes Bloor ir Yonge gatvėmis į Nathan Phillips aikštę ir pusvalandį trukmiančią demonstraciją prie Toronto rotušės.

Visi lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

Kanados baltiečių federacija

8 10/2 %

MOKAME

UŽ 1 METŲ

GIC

PALŪKANOS

PRIRAŠOMOS

KAS MĖNESĮ

AUKŠTOS PALŪKANOS. GEROS TAUPYMO SĄLYGOS
TIEMS, KURIE NORI GAUTI MĖNESINES PALŪKANAS.

— Palūkanos apskaičiuojamos už kiekvieną dieną ir prirašomos į nario sąskaitą vieną kartą per mėnesį.

— Procentai garantuojami vieneriems metams nuo įdėjimo datos.

TAUPYKIME SAVAME KREDITO KOOPERATYVE!

KITUR GERESNIŲ SĄLYGŲ NERASITE!

Procentai gali keistis. Minimum — \$5,000

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

Vilniaus šaulių rinktinės dvidešimtmetis

Kanados Vilniaus šaulių rinktinės minėjimas įvyko gegužės 28 d. Toronto Lietuvių namuose. Be torontiečių dar dalyvavo šauliai iš Montrealio, Hamiltono, St. Catharines, Detroito ir Klivlando. Progra-ma buvo trijų dalių: oficialioji, meninė, vakarienis ir po jos šo-riakai. Programai vadovavo To-ronto Vlado Pūtvio šaulių kuo-pės garbės pirm. St. Jokubaitis.

Iškilmės buvo pradėtos vė-liavų įnešimu ir Kanados him-nu. Atidarymo žodį tarė Vlado Pūtvio šaulių kuopos pirm. B. Savickas. Invokaciją sukalbėjo tos pačios kuopos dvasios vadas kun. J. Staškus ir papra-šė tylos minutę pagerbti miru-sius šaulius. St. Jokubaitis, supažindinęs su garbės sve-čiais, rinktinės veiklos apžval-gą padaryti pakvietė jos pirm.

Gauta žinia, kad Antanas Ter-leckas ir Nijolė Sadūnaitė gavo oficialius leidimus ir gegužės 28 d. išvyko į Maskvą susitikti su JAV prez. R. Reaganu. Taip-gi pranešta, kad po oficialiųjų praieito šeštadienio demon-stracijų Vilniuje, įvyko kitos neoficialios demonstracijos sekančią dieną, sekmadienį, Gedimino aikštėje. Jos buvu-sios daug gausesnės nei oficia-liosios ir jas saugojo apie 3,000 milicininkų.

Lietuvoje, kaip ir kitur Sov. Sąjungoje, yra įvestos maisto kortelės cukrui pirkti. Šios kortelės nėra vadinamos kortelėmis arba talonais, bet... kvietimais. Vilniaus miesto gyventojas yra kviečia-mas kas mėnesį nusipirkti 1.5 kg. cukraus, o Kaune, Šiauliuo-se ir kitur 1 kg. Pyragų kepė-joms ir uogienių virėjoms šios normos nepakanka, tačiau kiti šia norma nesiskundžia. Be kvietimo cukrus neparduoda-mas.

"Tautos gyvybės" leidinio ir red. Birutės Kemežaitės adresas pasikeitė. Visais rei-kalais prašom rašyti: P. O. Box 29287, Chicago Ill. 60629, USA. (Skelbimas).

J. Šiaučiulį. Jis priminė gar-bingą Šaulių sąjungos veiklą nepriklausomoje Lietuvoje ir nu-sakė atliktus rinktinės dar-bus Kanadoje. Vienas iš svar-besnių darbų buvo rinktinės metraščio išleidimas, o pats svarbiausias — paminklo žu-vusiems už Lietuvos laisvę pa-statymas. Projektas kainavo \$50,000, kuriuos suaukojo šau-liai ir kiti tautiečiai iš Ka-nados, JAV ir net Australijos. Vienas aukotojas — iš paver-gtos tėvynės. Aukų rinkimu rū-pinosi rinktinės valdyba, o konkrečiu statymu specialus Toronte komitetas, kuriam pir-mininkavo St. Jokubaitis.

Rinktinę sveikino VLIKO vi-cepirm. V. Jokubaitis, Šaulių sąjungos tremtyje garbės pirm. prof. dr. V. Mantautas, Vlado Pūtvio vaikaitis, šiuo-laikinis jos pirm. M. Abarijus, KLB krašto valdybos pirm. V. Bireta. Buvo sveikinimų ir raš-tu, net iš Australijos. Visiems sveikinusiems huoširdžiai pa-dėkojo programos vadovas St. Jokubaitis. Oficialioji dalis baigta vėliavų įnešimu ir Lie-tuvos himno sugiedojimu.

Meninę programą atliko naujos jaunos pajėgos. Z. Ber-senaitė deklamavo V. Mačer-nio ir savo kūrybos eilėraščius, o pianino muzika palydėjo V. Krausaitę. Pastaroji dar pa-skambino pianinu atskirai. Po meninės programos visi vaiš-i-nosi A. Gatavecko pagaminta skania vakariene. Dar galėjo kiekvienas išmėginti savo lai-mę loterijoje. Minėjimą orga-nizavo Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopos valdyba.

Rytojaus dieną, gegužės 29, sekmadienį, prieš pamaldas Šv. Jono lietuvių kapinėse buvo pašventintas rinktinės rūpesčių pastatytas pamink-las žuvusiems už Lietuvos lais-vę. Iš Anapilio salės su paly-da atžygiavo daugybė vėliavų, tarp kurių buvo Kanados, Lie-tuvos, Šaulių sąjungos, Kana-dos šaulių rinktinės, savano-rių-kūrėjų, ramovėnų, Baltie-čių veteranų lygos ir Montrea-lio, Hamiltono, Detroito, Kliv-

lando, St. Catharines šaulių dalinių vėliavos. Ceremonijas vėl pravedė St. Jokubaitis, taip pat perskaitydamas šven-tinimo aktą. Šventinimo apei-gas atliko prel. J. Tadaraus-kas. Prie paminklo atnešti vai-nikai: VLIKO, KLB krašto val-dybos, savanorių-kūrėjų, Ka-nados šaulių rinktinės vyrų ir moterų, karių ramovėnų, Lietuvos kankinių parapijos katalikų moterų draugijos skyriaus, ir kuopų — Vlado Pūtvio (Torontas), DLK Algir-do (Hamiltonas), Povilo Lukšio (St. Catharines), Neringos (Montrealis), Karaliaus Min-daugo (Montrealis). St. Joku-baitis savo žodyje pabrėžė, kad šis naujas paminklas nėra šaulių, nors šauliai jį ir statė. Tai paminklas prisimin-ti žuvusiems nepriklausomybės kovose, Klaipėdos atvadavime, partizanų ir visus laisvės kovotojus. Šventinimo apeigos baigtos Tautos himnu. Mišias su keleta kunigų atnašavo prel. dr. Pr. Gaida, o pamokslą pasakė kun. J. Staškus. Jis pažymėjo, kad kartais ir akme-nys kalba, šiuo atveju daugybė kapinių paminklų, kurie ir at-einančiom kartom bylos, kad ne savo noru lietuvius surado amžino poilsio vietą šioje ša-lyje ir šiose kapinėse.

Po pamaldų Anapilio pa-rapijos salėn dar rinkosi šau-liai, paminklo rėmėjai ir or-ganizacijų atstovai. Čia buvo įteikti padėkos lapai tiems, kurie aukoję \$1000 ir daugiau paminklo statymo talkininkams, o taip pat kai kurių insti-tucijų vadovams, kurie turėjo vienokią ar kitokią ryšį su pa-minklo statymu. Lapus įteikė Vilniaus šaulių rinktinės pirm. J. Šiaučiulis, talkina-mas statybos komiteto pirm. St. Jokubaitis. Visiems buvo ir žodžiu padėkota, ypač M. Abariui, kuris atliko paminklo statymo darbą. Pabaigai žodį tarė VLIKO vicepirm. V. Joku-baitis ir šaulių sąjungos gar-bės pirm. prof. dr. V. Mantau-tas. Jie abu džiaugėsi Kanados šaulių rinktinės reikšmingu sumanymu, kuris tarnauja bendriems tautiniams reika-lams. Vlado Pūtvio šaulių kuo-pa visus dar pavaišino. D.

MONTREALQUE

Montrealio "The Gazette" gegu-žės 29 d. paskelbė žinią iš Mask-vos, kad vakar dieną Lietuvos sos-tinėje Vilniuje vyko demonstraci-jos paminėti prieš 40 metų įvyku-sius 520,000 lietuvių išvežimus į Sibirą. Demonstracijose dalyvavo tūkstančiai lietuvių; ne tik disiden-tų, bet ir senų komunistų re-voliucionierių. Pagal "Tasso" ži-nių agentūrą, tai buvęs pagerbi-mas "Stalino asmenybės kulto ne-kaltų aukų". Atrodo, kad šios de-monstracijos buvusios surengtos užbėgti už akių neoficialiai ruoš-tam trėmimų paminėjimui. Pabaio-goje primenama, kad vasario mė-nesį policija užslopino tautines pastangas paminėti Lietuvos Ne-priklausomybės paskelbimo su-kaktį.

AV šventovėje gegužės 22 d., solidarizuojant su Lietuvoje vyku-siomis demonstracijomis, malda ir kun. Izidoriaus Sadausko spe-cialiu pamokslu, buvo prisiminti trėmimai į Sibirą prieš 40 metų.

Diakonas Paulius Mališka ge-gužės 29 d. iš Šv. Tėvo gavo kunig-ybės šventimus Romoje. Toje šventėje dalyvavo ir keletas šei-mos narių bei artimų giminių iš Kanados. Jaunasis kunigas pirma-sias iškilmingas Mišias laikys birželio 19 d. 11 v.r. Montrealio Aušros Vartų šventovėje. Po Mi-šių specialaus komiteto yra or-ganizuojamas puikus priėmimas salėje. Bilietus į šį priėmimą galima įsigyti pas komiteto na-rius iš anksto. Tikimasi daug svečių, nes tai pirmo kunigo, ki-lusio iš šios parapijos, primici-jos.

Vilius Pėteraitis baigia spau-dai ruošti knygą "Mažoji Lietuva vandenvardžių šviesoje", kurią leidžia Mažosios Lietuvos fondas. Autorius yra žymus visuomenės veikėjas ir spaudos bendradar-bis. Be to, dar Vokietijoje jis yra paruošęs du žodynus: "Lietu-viškai angliską žodyną" ir "Ma-žąjį lietuviškai angliską žodyną". B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS

Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$23,000,000 REZERVAS — virš \$750,000.

Certifikatus 9 % Taupymo — special. 5 1/4 %

Term. indėlius: Taupymo — su gyv. dr. 5 %

1 metų 8 1/4 % Taupymo — kasdienines 4 3/4 %

180 d. - 364 d. 7 1/4 % Einamos sąsk. 4 1/2 %

120 d. - 179 d. 7 % RRIF — RRSP — term. 9 1/4 %

60 d. - 119 d. 6 3/4 % RRIF — RRSP — taup. 6 %

30 d. - 59 d. 6 1/2 %

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 10 1/4 %, asmenines — nuo 11 %

Nekiln. turto nuo 9 3/4 %, asmenines — nuo 10 1/2 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—	—
Ketvirtadieniai	12.00-8.00	4.00-8.00	—
Penktadieniai	10.00-6.00	2.00-6.00	—

Amerikos radijo stotis Miunchene jieško lietuvių skyriui redaktoriaus

Jis turi gerai mokėti lietuvių kalbą žodžiu bei raštu ir anglų kalbą. Pageidautinas patyręs žurnalistas, mokąs dar rusų bei kitą svarbesnę Vakarų Europos kalbą.

Pareiškimus siųsti šiuo adresu:

RFE/RL Inc., Recruitment Office,

Oettingenstr. 67, D-8000, Munich 22.

LIUDAS MONSTVILAS, išdirbęs 15 metų Ontario meno galerijoje, įremina fotografijas, paveikslus, 667 Windermere Ave., tel. 763-5863 Toronte.

REIKALINGA MOTERIS prižiū-rėti vienų metų mergaitę. Skam-binti vakarais tel. 277-0687, Mis-sissauga, Ont.

AUKŠTA, MALONAUS BŪDO, 32 metų amžiaus lietuvių moteris, filo-logė, mokanti daug kalbų, gyvenan-ti su 7 metų dūkrele Vilniuje, nori susipažinti su sąžiningu ir ramaus būdo lietuviu vedybų tikslu. Rašyti — Birutei "Tėviškės žiburių" adresu.

TORONTO-LOS ANGELES ir atgal skridimo bilietas — \$250 (amer.). Išskristi liepos 13 d., grįžti už 20-30 dienų. Teirautis Toronte 249-6854.

HIGH PARK rajone išnuomojamas nerūkiančiam ir dirbančiam asme-niui kambarys ir virtuvė su baldais pirmame aukšte, atskiru įėjimu. Skambinti tel. 762-1569 Toronte.

ATLIEKAM visus namų remonto darbus — vandentiekio, šildymo ir kt. Skambinti K. Cibas 534-3882 arba J. Zaleskis 663-2125 Toronte.

REIKALINGA lietuviškai kalban-ti moteris prižiūrėti 2 vaikus liepos 2 ir 3 d.d. Skambinti rytais ar vaka-rais tel. 845-6084, Oakville, Ont.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kurio laiku: An-tanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

PARDUODU naujus tautinius dra-bužius. Skambinti telefonu 663-8384 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo dar-bus už priėmimą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

IŠNUOMOJU du kambarius ir prau-syklą nerūkiančiam asmeniui. Skam-binti tel. 626-3298 Islingtone.

PRIZIŪRĖSIU vaikus savo namu-se High Park rajone. Skambinti tel. 534-9416.

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR